ج) از حروف.
س) آیا تمام این حروف به شکل پوره آمده؟
ج) نخیر از حروف پوره و نیمه.
قسمیکه خود تان گفتید و نظریات بسیار خوب ارائه نمودید، کلمات از حروف نیمه و پوره ساخته شده است. استاد دوباره کتاب را برای معلمین نشان داده می گوید وقتیکه شاگردان (ی) را در جدول به شکل پوره خوانده باشد و در کتاب بشکل نیمه چه فکر میکند. بازهم نظریات مختلف از شاملین در ارتباط گرفته میشود.
به همین قسم (س) را به شکل پوره در جدول خواندند و در کتاب (س) را بشکل نیمه می بینند به همین ترتیب زمانیکه شاگرد به صفحهٔ اول کتاب مراجعه میکند به مشکلات روبرو میشود و نمی فهمد در این جا کدام حرف را قبول کند که درست است و مجبور میشود که انرا بدون فهمیدن از بر کند. همینکه یك شاگرد یك حرف را به شکل نیمه و یا به شکل که با آن اشنا نیست ببیند برایش سؤال پیدا میشود که کدام یك از این دو حرف درست است و کدام را قبول کند و چکونه بنویسد؟
پس ما به چه ضرورت داریم؟ اینکه اول شاگرد نیمهٔ حروف الفبا را بفهمد که چگونه از حروف نیمه کلمات درست کرده و لغات با معنی درست کنند وقتی شاگرد فهمید یك حرف در شروع کلمه در وسط کلمه و در اخر کلمه به چه شکل نوشته و ترتیب می شود انوقت علاقمند شده خودش کوشش به ترکیب حروف کرده کلمات جدید و با معنی میسازد که قدرت فکر کردن در این جا ذهن اش را تحریك میکند.
س) پس آیا حاضر هستید تا یك شاگرد مبتکر و با هوش تقدیم جامعه کنید؟ بلی البته با کمترین کمك، شاگرد شما میتواند کتاب را خوانده و بعداً" مقالات بنویسد وقتی شاگرد حروف نیمه را فهمیده بتواند از ترکیب چند حرف کلمه بسازد ممکن این کار یك مدت وقت معلم را بگیرد تا حروف نیمه را تدریس کند مگر باعث میشود تا شاگرد بتواند رأساً" صفحهٔ اول کتاب را و همچنان دیگر کتاب ها و موضوعات را بخواند. صرف راهنمایی معلم درین جا ضرورت بوده یعنی معلم منحیث یك رهنما قرار میگیرد.
معلمین محترم معذرت خواسته از شما خواهش میکنم تا برای ٤٥ دقیقه که من درس نمونه یی خدمت تان تقدیم میکنم شما به حیث شاگردان صنف اول و من هم به صفت معلم صنف اول نقش اجرا کرده و نیمهٔ حروف الفبا را کار میکنیم که مدت یکماه از سال تعلیمی سپری شده و شاگردان تمام حروف الفبا را از (الف) تا به (ی) آموخته اند و پیش از اینکه استاد درس

خود را شروع کند کتاب و تخته های سلیت را برای شاملین توزیع می نماید.

الف) مقدمهٔ صنفی:

سلام و احوالپرسی، منظم ساختن میز و چوکی ها، گرفتن حاضری، دیدن نظافت.

ب) ارزیابی درس گذشته : برای اینکه برای معلم واضح شود که شاگردان تا چه اندازه درس را به یاد دارند از شاگردان می پرسد.

س) درس روز گذشتهٔ شما چه بود؟

ج) حروف الفبا.

س) این شکل چه است؟

ج) شکل «ت».

س) چه آواز دارد؟

ج) ته.

س) شما شکل «ج» را نشان بدهید؟

ج) «ج».

س) «ج» چه آواز دارد؟

ج) چه.

به همین ترتیب چندین سؤال دیگر هم به ارتباط حروف الفبا از شاگردان می نمایم تا عنوان درس را از شاگردان بکشم یك تباشیر را گرفته دونیم میکنم و از شاگردان می پرسم.

س) در دست من چیست؟

ج) تباشیر.

س) در تباشیر چه تغییر آمد؟

ج) تباشیر دونیم شد.

س) خوش دارید که حروف الفبا را نصف بکنیم؟

ج) بلی. بسیار خوب.

اکنون برای شاگردان توضیحات میدهم که در زبان دری تمام حروف الفبا نیم نمیشوند و بعضی حروف حتی نیم ندارند و نیم نمی شوند که عبارت از (ا، ء، د، ذ، ر، ز، و، ه، ژ، ط، ظ) است.

امروز ما و شما نیم حروف الفبا را می آموزیم. از چند شاگرد حروف و اواز حروفی که نیم نمیشوند پرسیده شود تا به خوبی ذهن نشین شان گردد.

جریان درس جدید:

عنوان درس را بالای تخته به خط درشت می نویسیم که عبارت از نیم حروف الفبا و ترکیب حروف (ا، ب، پ، ت) است که موضوع درس امروز ما و شما نیز می باشد.

س) می پرسیم الف نیم میشود؟

ج) نخیر. بسیار خوب. الف را بالای تخته نوشته کرده می گوییم الف نیم نمی شود.

س) الف چه آواز دارد.

ج) آ

بسیار خوب حالا متوجه باشید که الف نیم نمیشود و آواز آن را شما میدانید باید بگوییم وقتیکه الف را همراه یك حرف دیگر ترکیب نماییم آواز آن تغییر میکند یعنی (آ). چندین بار آواز آنرا بالای شاگردان تکرار می کنیم تا بهتر و خوبتر بدانند و هیچگاه فراموش شان نشود.

س) بعد از (الف) چه می آید؟

ج) «ب»

س) «ب» چگونه آواز دارد؟

ج) به.

س) اکنون میخواهید «ب» را نصف نماییم؟

ج) بلی.

حالا معلم شکل (ب) پوره را بالای تخته می نویسد. شاگردان عزیز شما متوجه باشید که من «ب» پوره را چه قسم نیم میکنم. توسط یك خط قسمی نصف میکنم که نقطهٔ ان به طرف راست باشد مثلا" «ب» اکنون «ب» نیمه را بالای تخته نوشته کرده می گویم این طور نوشته میشود: هر دو «ب» را سه بار بالای تخته می نویسیم تا شاگردان بلد شوند که چگونه آنرا بنویسند حال از آنها میخواهم تا «ب» نیمه را سه بار بالای تخته های سلیت خود بنویسند و در جریان نوشتن شاگردان را کنترول میکنم بعدا" آواز «به» را دوباره از شاگردان می پرسم و می گویم که (ب) را نصف کردیم بیایید که الف «به» را ترکیب کنیم یعنی از «الف» «به» چه بدست میاید. «ب» نیمه را بالای تخته نوشته و «الف» را نزدیك آن می آوریم بعدا" قانون دیگر زبان دری را که نوشتن از طرف راست به طرف چپ است برای شان یاد آور شده می گوییم که «الف» وقتی در اخر کلمه آمد از پایین به بالا نوشته میشود اکنون که «ب» نیمه و

«الف» را نوشته ایم یکجا کرده و قبلاً آواز هرکدام یعنی «ب» و «الف» را جداگانه میپرسیم که به و آ است. حال از «الف» پوره و «ب» نیمه «با» بوجود میاید که بالای تخته نوشته میکنم اکنون یك «با» پهلوی «با» قبلی نوشته کلمهٔ «بابا» بوجود میاید توسط خود شاگردان چند بار تکرار میگردد بعداً کلمهٔ «بابا» را روی تخته های سلیت خود سه بار می نویسند باز هم نوشتن هر کدام را کنترول کرده تشویق میکنیم.

حالا عکس بابا را نشان میدهم و برای شان می گویم که بابا کیست؟ از چند نفر می پرسم که آیا «بابا» دارند یا نی اگر دارند آیا «بابا»ی شان آنها را دوست دارد یا نی.

چند «بابا» دارند. این کار باعث میشود که شاگردان به هیجان آمده درس هیچگاه از خاطر شان محو نمی شود به همین ترتیب «پ، ت» را نیز کار میکنم و برای هر کدام مثال ها میدهم که از «ب» نیمه و «الف» پوره کلمهٔ «بابا» از حرف «ت» نیمه و «ب» پوره کلمه تب و از حرف «پ» نیمه و «الف» پوره کلمهٔ «پا» بوجود میاید. روی تختهٔ صنف نوشته و کلمات با معنی میسازیم و از نوشتن کلمات که معنی ندارد جلوگیری می نماییم.

ارزیابی: برای ارزیابی از شاگردان حروف نیمه و کلمات ترکیب شده را بار دیگر از روی فلش کارت و یا روی تخته می پرسم.

س) حروف که نیم نمی شوند کدام ها اند؟

س) آواز این حرف چیست؟

س) این شکل چیست؟

س) از «پ» نیمه و «الف» پوره چه بوجود میاید؟

س) شما آنرا بخوانید؟

به همین ترتیب از چند نفر شاگرد دیگر نیز سؤال می نماییم.

خلاصه درس: اکنون تمام درس را بطور عموم خلاصه و برای شان تکرار میکنم و چارت حروف الفبا را عملاً بالای تخته یکبار دیگر نصب میکنم که از «الف» پوره و ب نیمه «بابا» از پ نیمه و الف پوره کلمهٔ پا و از ت نیمه و ب پوره کلمهٔ تب بوجود میاید.

کارخانگی: نوشتن حروف نیمه را با مثال هایش یك یك سطر و در کتابچه های تان بنویسید. مثلاً:

بابا.................................

تب ....

ب، پ، ت بابا، تب، پا................ بنویسند. درس ما ختم گردید. شما را به خداوند

میسپارم.

نظریات شاملین: خوب معلمین محترم از توجه تان تشکر و اکنون شما بگویید که درس به نظر شما چطور بود و چه صفات و خوبی داشت.

س) از کدام میتود کار گرفتیم؟

س) به نظر شما آیا میتود سؤال و جواب مؤثر است؟

س) در کدام قسمت درس از این میتود استفاده کردیم؟

س) دیگر از کدام میتود ها کار گرفتیم و در کجا؟

س) چه فایده داشت؟

س) در درس نمونه یی زیاد مرکز فعالیت کی بود؟

س) چند حس شاگرد بکار می افتد؟

س) آیا خوش آیند بود؟

با اظهار سپاس از همهٔ شما.

خدا حافظ. موفق باشید.

بخش دوم

فصل دوم

پلان سوم : دری (۲)

۱ـ تجزیه کلمات

۲ـ ترتیب جملات مناسب از لغات نا مرتب

۲ـ تشکیل جملات جدید از کلمات

پلان درس

معلم: نظیفه نوری — مضمون: درس نمونه یی دری ۳

صنف: شاملین سیمینار — موضوع: ح، حج

مدرسه: اف. ای. تی. تی. یی — تاریخ:

اهداف: شاگردان در اخیر ساعت درسی بتوانند. ۱. کلمات ح، حج را تجزیه نمایند. ۲. کلمات را ترتیب نمایند. ۳. از لغات نامرتب جملات مناسب تهیه نمایند. ٤. از جملات ساخته شده جملات جدید بسازند. فعالیت های مذکور را ٪۹۵ درست انجام بدهند.

وقت	فعالیت های درس	مواد درس
۵دقیقه	مقدمهٔ قبل از درس: دربارهٔ تدریس درس نمونه یی ٤٥ دقیقه یی دری ۳ برای معلمین	کتاب دری صنف اول تباشیر، تخته پاك
	جریان درس جدید:	تختهٔ سلیت ،کارتهای لغات دری، تارو میخ
	مقدمهٔ صنفی، سلام واحوالپرسی، ترتیب وتنظیم میز و چوکی ، دیدن نظافت ، گرفتن حاضری	
٤دقیقه	ارزیابی درس گذشته	
۲۸دقیقه	جریان درس جدید از میتود کار عملی سؤال وجواب استفاده میشود.	
۵دقیقه	ارزیابی درس جدید:	
۲دقیقه	خلاصه :	
۱دقیقه	کارخانگی	
۱۰دقیقه	شنیدن نظریات معلمین	

مقدمه: معلمین محترم اسلام و علیکم و رحمت اله و برکاته.
طبق تقسیم اوقات امروز ما و شما یك درس نمونه یی ٤٥ دقیقه یی در مضمون دری ۳ داریم.
قبل از اینکه به درس نمونه یی خود بپردازیم میخواهیم دربارۀ دو درس نمونه یی دری ۱ و ۲ یادآور شویم.

س) در دری ۱ چه را ملاحظه کردید؟

ج) تدریس حروف الفبا را.

س) هر حرف چند مهارت دارد؟

ج) چهارمهارت دارد شکل ، نام ، اواز ، نوشتن.

س) در دری ۲ چه را ملاحظه نمودید؟

ج) طرز تدریس حروف نیمه را.

س) ایا مهم است که شاگردان با حروف نیمه اشنایی پیدا کنند ، چرا؟

ج) نظریات مختلف از شاملین گرفته میشود.

خوب معلمین گرامی حالا میخواهیم درس ٤٥ دقیقه یی خدمت شما تقدیم نمایم. کتاب دری صنف اول را نشان داده می کویم فرض می کنیم که شاگردان صفحۀ ۹ ح ، حج را خوانده اند و درس دیروز شان بود. امروز میخواهیم که شاگردان لغات همین درس را تجزیه نمایندواز جملات نامرتب جملات مرتب و مناسب بسازند.

تجزیۀ لغات برای شاگردان خیلی مفید است . انها میدانند که این کلمه فقط از همین حروف ساخته شده و این حروف یا به شکل نیمه یا به شکل پوره امده است.

همچنان در این درس شاگردان را میخواهیم که جمله و ترتیب کردن لغت را بیاموزند که لغت را در جمله به جای مناسب بگذارند. چون در این کتاب چانس خواندن کم است فلهذا وقتی شاگرد خودش جملۀ جدید ساخته و انرا میخواند، برای املاء و انشاء وی خیلی مؤثر است. مواد توزیع میشود. تختۀ سلیت ، کتاب دری صنف اول . معلمین محترم فعلاً شما به حیث شاگرد صنف اول مرا در تدریس کمك کنید و شما در جریان تدریس متوجه میتود ها نیز باشید که در اخیر از شما سؤالاتی خواهم نمود.

جریان درس نمونه یی:

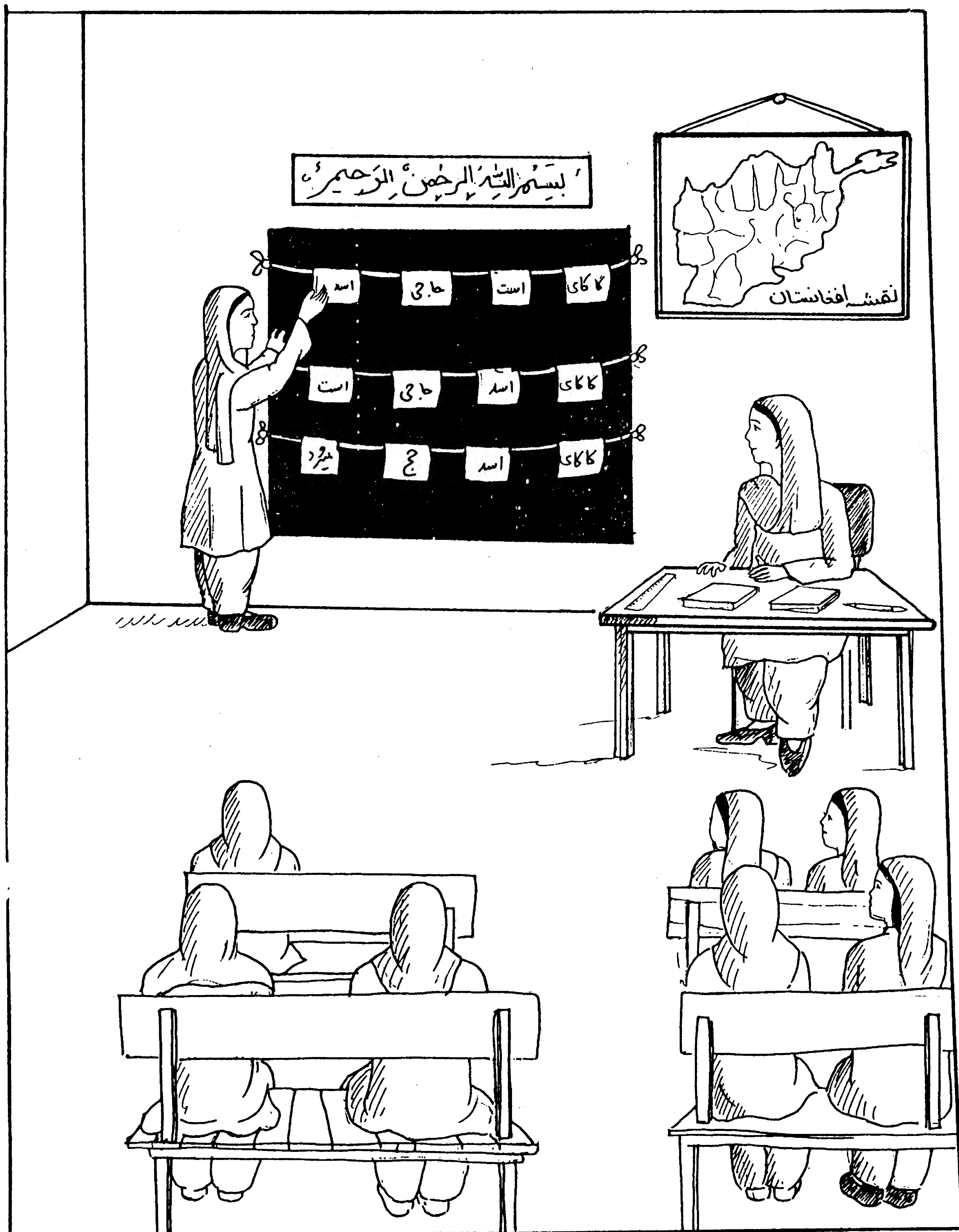
مقدمۀ صنفی: سلام و احوالپرسی ، حاضری ، نظافت ، ترتیب و تنظیم صنف ، کارخانگی ندارد.

ارزیابی درس گذشته:

کارت های نوشته شده ح ، حج را که عبارت اند از حج ، کردن ، فرض ، است. کاکای ، اسد ، حج می رود. پدر ، حامد ، حاجی ، است. از چند شاگرد می پرسم که تو بخوان ، خودت بخوان، تو بخوان...

جریان درس جدید:

عنوان درس جدید و صفحهٔ ۹ کتاب ح، حج را بالای تخته سیاه نوشته بعدا" کلماتی که در کارت ها بصورت جداگانه قبلا" تحریر شده به روش سؤال جواب کار میشود که شما بخوانید حج از کدام حروف ساخته شده؟ ح نیمه و ج پوره را در تخته های سلیت خود بنویسید ؟ و انرا با هم یکجا کنید بعدا" استاد یك تختهٔ سلیت را مقابل صنف گرفته و یا توسط شاگرد پهلوی ان کسیکه غلط نوشته کمك میشود تا اصلاح گردد پس سؤال میشود چطور خوانده میشود ؟
شاگردان به شکل انفرادی جواب می گویند و به همین قسم کلمات حج کردن ، فرض ، است
تمام کلمات متن درس را به قسم مثال بالا حج کار میکنم کلمات که به شکل تجزیه و ترکیب کار شد به شکل غیر مرتب یا در تختهٔ سیاه قرار داده مثلا" کردن ، فرض است، حج را از شاگردان پرسیده میشود که جملهٔ صحیح است ؟ شاگردان می گویند نخیر .کی میتواند انرا صحیح کند؟
یك شاگرد امده انرا صحیح میسازد که حج کردن فرض است به همین قسم تا اخیر عمل می نمایم و از متن خوانده شده جملات جدید می سازیم.
متن درس حج کردن فرض است ، کاکای اسد حج می رود. پدر حامد حاجی است. از شاگردان سؤال میشود که کی میتواند از جملات بالا جملات جدید میسازد ؟ هر شاگرد برای خود جملات جدید ترتیب نماید مثلا" حامد حج میرود ، پدر حامد حاجی است ، اسد حاجی است ... وغیره .

بسم الله الرحمن الرحیم
نقشه افغانستان
کاکای
است
حاجی
اسد
کاکای
اسد
حاجی
است
کاکای
اسد
حج
میرود

مقدمه:

معلمین گرامی اسلام و علیکم و رحمته الله و برکاته!

خوش هستیم که همه شما را با صحت و سر حال میبینیم طبق معمول باز هم به سلسله مطالب قبلی خویش مطلب دیگری رابه بحث و گفتگو میگذاریم که تا ختم این ساعت نیز همکاری های همه جانبه شما را مطالبه نموده و در آغاز ساعت میخواهم با طرح سوالات چند به تفاهم برسیم.

س- در آموزش لسان دری کدام مطالب مهم است که برای شاگردان تدریس گردد؟

ج- طرز خواندن نظم و نثر، انشأ و املأ نگاری، شناخت علایم.

س- برعلاوه مطالب فوق دیگر کدام موضوعات درخور اهمیت است که تدریس شود؟

ج- بر علاوه مطالب فوق گرامر یا دستور سخن نیز تدریس شود.

بسیار خوب معلمین عزیز، موضوع را که امروز ما و شما راجع به آن بحث مینمائیم دستور سخن است که استاد عنوان را بروی تخته مینویسد.

شاملین گرامی، به همهٔ ما وشما معلوم است که مطالعه و انکشاف دستور سخن امریست ارزنده. زیرا این علم بخش عمده لسان یك ملت بوده که هسته و هستی معنوی جامعه را تشکیل میدهد زبان دری نیز از جمله مهمترین زبان هائیست که بیشتر از ۱٦۰ میلیون نفوس جهان به آن تکلم و صحبت مینمایند. علما در اثر تحقیقات که کردند دریافتن زبان دری اصلاً از خراسان زمین بوده و پیشتر در شهرهای مشهور آریانا کبیر مانند بلخ شریف، غزنه، تخارستان نشو و نمو کرده بناً بحث راجع به این زبان، حفظ نام این زبان و شرح مزایای این سبب افتخار همهٔ ما است و خواهد بود.

چون این زبان از لحاظ فراست تاریخی عمر دارزی داشته که از بدو ایجادآن تاکنون هزاران سال سپری گردیده است لهذا باید آنرا انکشاف داده و استوار نگهداشت.

معلمین گرامی: حال به اجازهٔ شما چند سوالی پیرامون موضوع طرح مینمائیم و در مقابل خواهان ارائه جوابات هستم.

س- دستور سخن را چگونه میتوان که تعریف نمود؟

ج- دستور سخن را علم درست گفتن و درست نوشتن گویند و یك کلمهٔ ترکیبی است که مفهوم، اصول و قواعد زبان را افاده کند.

به عبارهٔ دیگر دستور سخن شرح علمی یا سر رشتهٔ ساختمان معنای کلمات و جملات زبان است. دستور سخن یا زبان را در عربی صرف نحو و در انگلیسی گرامر گویند.

ارزیابی درس جدید: همهٔ لغات را به صورت پراگنده روی تار اویزان نموده از چند شاگرد میخواهیم که جملات بسازند و یا ترتیب و تجزیه را کار میکنم. خودت بنا ، خودت بیا... به همین قسم از چندین شاگرد میخواهم که جملات بسازند.

خلاصهٔ درس: درس امروز ما ح ، حج بود که کلمهٔ حج از ح نیمه و ج پوره تشکیل شده . پدر از ب نیمه و د پوره و ر پوره ساخته شده و به همین ترتیب کار خود را از روی فلش کارت ها تشریح می نمایم .

کارخانگی: شما فردا این جملهٔ نامرتب را (فرض، است، کردن، حج) را مرتب ساخته همچنان برای فرض و حج یك یك جمله بنویسید.

شنیدن نظریات شاملین:

خوب معلمین محترم درس را ملاحظه نمودید؟

۱. وقتی شاگردان از لغات نامرتب جمله مرتب ساختند چه فایده داشت؟

۲. وقتی شاگردان جمله ساخته و نوشتند چه فایده داشت؟

۳. ایا درس مؤثر بود ؟ چرا ؟

٤. از کدام میتود ها استفاده شد در کجا ؟

۵. میتود سؤال جواب در کجا بود چطور بود ؟

٦. میتود نمایش در کجا بود ؟

۷. میتود کار عملی در کدام قسمت بود ؟

۸. ایا میتود کار عملی برای شاگردان مؤثر است ؟

۹. چه فایده دارد ؟ چرا ؟

خوب معلمین محترم میتود کار عملی یك میتود بسیار مؤثر است برای شاگردان زیرا که خود شاگردان عملاً کار میکند هیچ وقت فراموش شان نمیشود پس شما معلمین محترم هم از میتود کار عملی در درس های تان کار بگیرید.

تشکر از توجه تان.

بخش دوم

فصل دوم

پلان چهارم : نظم (علم و دانش)

۱ـ معرفی شاعر نظم

۲ـ قرائت نظم با مراعات صوت و علایم

۳ـ گرفتن مفهوم نظم

پلان درسی

اسم : محموده عثمانی
صنف : شاملین سمینار
پروگرام : FETT

مضمون : دری
موضوع : نظم و طرز خوانش آن
تاریخ :

اهداف : شاگردان تا ختم ساعت درسی بتوانند ۹۰٪ فعالیت های ذیل را انجام بدهند:

۱ـ شاعر نظم را معرفی کرده بتوانند.

۲ـ نظم را به صورت خوب با مراعات صوت و علایم قرائت نمایند.

۲ـ مفهوم نظم را ارایهٔ کرده بتوانند.

وقت	فعالیت های درسی	مواد
۶۰ دقیقه		
۵ دقیقه	مقدمه و احوالپرسی	تخته
	جریان درس نمونه ئی	تباشیر
٤٥ دقیقه	مقدمه صنفی شامل (احوالپرسی، گرفتن حاضری،	تخته پاك
	تنظیم صنف، دیدن نظافت ملاحظه کار خانگی	فلش کارت
	ارزیابی درس گذشته)	
	معرفی شاعر (نظامی گنجوی)	
	تدریس لغات جدید با معنای آن	
	مطالعه خاموشانه	
	خواندن و معنای درس جدید	
	مفهوم درس	
۵ دقیقه	خلاصه، ارزیابی، کارخانگی	
۵ دقیقه	ارزیابی (اخذ نظریات شاملین پیرامون درس نمونه ئی)	

مقدمه :

معلمین گرامی اسلام و علیکم و رحمت اله و برکاته !

آرزومندم که همه تان خوش و سرحال باشید به همین آرزومندی میپردازیم به بحث مطالب امروزی خویش .

معلمین عزیز در این ساعت باز هم درس نمونه ئی از مضمون صنف چهارم خدمت شما تقدیم میشود که توجه شما را در زمینه خواهانم البته باید تذکار داد که هدف از تدریس این درس اینست که شاگردان بتوانند نظم را بصورت درست با آواز مناسب و مراعات علایم آن بخوانند و همچنان شاگردان بتوانند که فرق بین خواندن نظم و نثر را نمائید . بناً خواهشمندم که شما معلمین گرامی متوجه میتود ها و سهم مساویانه شاگردان باشید که چگونه شعر را تدریس میکنیم و از کدام میتود ها استفاده میکنیم و در ختم ساعت خواهان نظریات شما هستیم .

البته باید تذکار داد که با عرض معذرت چون شاگردان واقعی وجود ندارد بناً شما منحیث شاگردان صنف چهارم و من هم به صفت معلم صنف چهارم عملاً تدریس مینمائیم و همچنان باید یاد آور شد که درس گذشته صفحه ۱۵ تحت عنوان چیزی را که بخود نمی پسندی به دیگران هم نه پسند است .

کارخانگی استعمال جمله به لغات بوده که روز قبل برای شاگردان هدایت داده شده حال از شما خواهشمندم که مراحل جریان تدریس نمونه ئی را مشاهده نمائید.

جریان درس نمونه ئی :

مقدمه صنفی که شامل احوالپرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، دیدن نظافت، و ملاحظه کار خانگی کتابچه های شانرا چمع مینمایم به صورت مکمل انجام میدهیم .

ارزیابی درس گذشته :

دو ـ دو سطر متن درس را بالای شاگردان خوانده و متوجه میباشیم که شاگردان علایم را مراعات مینمایند یا خیر. همچنان در ارزیابی سه لغت را برای شاگردان میدهم که شفاهی به جمله استعمال کنند لغات مذکور عبارت از عظیم ، ارزشمند، دینوی

بسیار خوب شاگردان عزیز ! درس روز گذشته را خوب خوانده بودید از این معلوم میشودکه شما همه تان به آموزش علاقه دارید پس ضرور است که همه اشخاص باید علم و دانش را بیآموزند به خاطریکه اشخاص عالم و دانشمند همیشه سبب انکشاف و ترقی جامعه و وطن خود میگردد. پس موضوع درس امروز ما و شما علم و دانش صفحه ۱۷ کتاب است . جای

درس را دریافتید بسیار خوب ببینید در اخیر درس چه نوشته شده .

معلم صاحب نظامی . آفرین

س- نظامی را که میشناسد که کی بود؟

پس متوجه باشیدکه من نظامی را برایتان معرفی میکنم . نظامی شاعر همین شعر است که نامش حکیم جمال الدین ملقب به نظامی گنجوی است . درسال ٥٢٥ در گنجه تولد شد ه و در همانجا تحصیل کرد. آثار مهم وی : مخزن الاسرار، لیلی و مجنون، خسرو و شیرین، هفت پیکر و سکندر نامه است . نظامی در سال ٦٠٤ به عمر ٦٩ سالگی وفات کرد.

خوب شاگردان عزیز گوش کردید حتماً معلومات راجع به این شاعر حاصل کردید انشاالله که فراموش تان نمیشود.

حال من لغات جدید درس را توسط فلش کارت با معنای آن قبلاً تهیه کرده ام و یك ـ یك برایتان تدریس میکنم شما خوب دقیق متوجه باشید.

ببینید این لغت را کسی خوانده میتواند . بسیار خوب آفرین حال بخاطریکه صنفی های دیگرتان نیز خوانده بتوانند من سه بار آهسته ـ آهسته میخوانم شما گوش بگیرید پند، پند، پند حال از پشت من تکرار کنید باز هم سه بار میخوانم . بعد از تکرار دسته جمعی به شکل انفرادی از شاگردان میپرسیم . بعد از اینکه شاگردان خوب خواندند معنی لغت را نیز میپرسیم که کسی خوانده میتوانند باز هم خودم (معلم) سه بار آهسته خوانده سپس شاگردان تکرار دسته جمعی نمایند بعد از تکرار عمومی به شکل انفرادی از چند شاگرد میپرسم

همچنان سوال میکنم که شاگردان عزیز لغات را با معنی آن خوب یاد گرفتید مشکل ندارید ؟

به همین ترتیب لغات متباقی را با معنی آن که عبارت از :

شماره	لغات	معنی	شماره	لغات	معنی
١	برومند	باثمر ،کامیاب	٦	به	خوب
٢	نهی	بگذاری	٧	نگرند	ببینید
٣	غافل	بی پروا	٨	مطالب	جمع مطلب
٤	کارسازی	کارنمائی	٩	گراید	میل کند
٥	جهد	سعی و کوشش	١٠	کار بستن	عمل کردن

تدریس میکنم .
خوب شاگردان عزیز انشاالله که لغات جدید را با معنی آن یاد گرفتید مشکلی در مورد لغات ندارید.
حال برای ۵ دقیقه درس جدید را پیش‌خودتان بخوانید اگر سوالی دارید بپرسید غالمغال نکیند.
در جریان مطالعه خاموشانه شاگردان را کنترول مینمایم بعد از مطالعه خاموشانه دو، دو مصرع بالای شاگردان میخوانم . به همه شاگردان چانس میدهم که سهم بگیرند و بخوانند بعداً خودم میخوانم قسمیکه علایم و صوت را مد نظر گرفته آهسته ـ آهسته میخوانم .
بعد از خواندن خودم (معلم) دوباره بالای شاگردان تکرار میکنم بخاطریکه شاگردان در قسمت خواندن نظم مشکلی نداشته باشند.
در این مرحله تدریس معنای شعر را از چند شاگرد پرسیده و کمك هم مینمائیم ابتدا در قسمت اصلاح معنای شعر، دوباره به تنهایی معنی کرده و توجه شاگردان را جلب مینمائیم .
کوشش میکنم که شاگردان در قسمت معنی و خواندن درس مشکلی نداشته باشند.
خوب شاگردان عزیزم حال کسی از جمع شما گفته میتواند که از این درس چه نتیجه گرفتید . یك ـ یك نتایج را بیان کنید.
خوب شاگردان عزیز!
حال متوجه باشید من برایتان مفهوم درس را میگویم .
درس امروز ما و شما علم و دانش بود که یك پدر راجع به آموزش علم و دانش برای پسرش نصیحت میکرد که بچیم تو نصیحت من را از دل بشنو و تو انشاالله صاحب علم و دانش میشوی همچنان کامیاب و سربلند میشوی تو نباید بی خبر باشی حال وقت کار و آموزش تست . در طلب علم باش تا که هر روز تو بهتر تر شوی و هر مطلبی را میخواهی بیآموزی کوشش کن که تمام مطالب اش را خوب بدانی و در ختم این نصیحت من بود و عمل مربوط تست و بیکار ننشینی .
شاگردان خوبم انشاالله که درس را خوب یاد گرفتید مشکل ندارید . حال من یکبار از روی فلش کارت لغات را میپرسم .
س- پند چی معنی دارد ؟
س- جهد چه معنی دارد؟

س_ جمع مطلب معنی چیست ؟

س_ میل کند معنی چیست؟

خوب شاگردان بخیر که خانه رفتید لغات ذیل را به جمله استعمال کنید.

۱_ برومند ۲_ غافل ۳_ آموز

خدا حافظ تان

اخذ نظریات شاملین بعد از درس نمونه شی :

س_ تدریس چگونه بود؟

س_ از کدام میتود ها استفاده کردیم ؟

س_ سهم شاگردان چگونه بود؟

س_ شما از کدام میتود ها بر علاوه این میتود ها استفاده میکنید؟

تشکر خدا حافظ

بخش دوم

فصل دوم

پلان پنجم : نثر (اتحاد)

۱- تعریف نثر

۲- اقسام نثر از لحاظ ساختمان

۳- خواندن نثر با در نظر داشت علایم و نشانه ها

٤- گفتن مفهوم نثر

پلان درسی

اسم: رابعه ضمیر قسیمی
پروگرام: FETT
صنف: چهارم

مضمون: دری
موضوع: اتحاد
تاریخ:

اهداف: شاملین نثر را تعریف و اقسام آن را بیان کنند.
همچنان شاگردان لغات درس اتحاد را معنی کرده، نثر را با در نظر داشت علایم و نشانه ها بصورت درست خوانده و مفهوم آنرا به زبان خود بیان نمایند.
90% این فعالیت ها را در ختم ساعت درسی انجام دهند.

وقت 60 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
10 دقیقه	مقدمه درسی: بحث در مورد ادبیات، نثر و اقسام نثر از لحاظ ساختمان	تخته تخته پاك تباشیر کتاب دری صنف چهارم
5 دقیقه	مقدمه صنفی: سلام و احوالپرسی، ترتیب تنظیم صنف، گرفتن حاضری، دیدن نظافت و ارزیابی درس گذشته	
35 دقیقه	جریان درس نمونه ئی	
2 دقیقه	ارزیابی	
2 دقیقه	خلاصه	
1 دقیقه	کارخانگی	
3 دقیقه	اخذ نظریات شاملین	
2 دقیقه	دادن کارخانگی برای تدریس 30 دقیقهٔ شاملین	

مقدمه: سلام و احوالپرسی

معملین محترم، ادبیات عبارت از فن و افادهٔ بیان مقصود بواسطهٔ الفاظ است لیکن ادبیات تنها مراد بیان مقصود نبوده بلکه درك و فهم مقصود بیان شده را بوسیلهٔ شنونده نیز شامل است.
از اینرو معلوم میشود که ادبیات عبارت از فن ابلاغ و انتقال افکار گوینده است یعنی شاعر و نویسنده فکری را در قالب الفاظ در آورده آنرا بدیگری انتقال میدهد که در این ساعت درسی مطلب مورد بحث ما نثر است.

س- نثر را تعریف کرده میتوانید؟

ج- نثر در لغت پراگندن است و در اصطلاح کلامی است که مقید بوزن و قافیه نباشد. نظم و نثر هم در معنی لغوی و هم در معنی اصطلاحی ضد یکدیگر اند.

س- نثر از لحاظ ساختمان چند قسم است؟

ج- دو قسم.

س- هر یك را نام بگیرید؟

ج- نثر مُسجَّع و نثر مُرسل.

س- نثر مُسجَّع چگونه نثر است؟

ج- نثر مُسجَّع نثری است که دارای سجع (سخن با قافیه) باشد و سجع در نثر به منزلهٔ قافیه است در شعر، بعبارت دیگر نثر مُسجَّع نثری است که دارای قافیه باشد.

س- یك مثال بدهید؟

ج- مشك آنست که خود بوید، نه آنکه عطار گوید.

یا هر که با بدان نشیند نیکی نبیند.

الهی! دستم گیر که دست آویز ندارم و عذرم بپذیر که پای گریز ندارم.

س- نثر مرسل چگونه نثر است؟

ج- نثر مرسل آنست که مقید به قافیه نباشد.

مانند عبارات و جملاتیکه روزمره استفاده میگردد.

معلمین محترم، این بود نظر کوتاهی به ادبیات، نثر و اقسام آن از لحاظ ساختمان.

حال یك درس نمونه ئی در مضمون دری که موضوع درس یك نثر تحت عنوان اتحاد است خدمت شما تقدیم میشود که هدف از تقدیم این درس بلند بردن سطح دانش شما نبوده بلکه هدف اینست که چگونه میتوان با استفاده از میتودهای جدید تدریس یك نثر را به شاگردان تدریس نموده و در تدریس خویش سهولت ها و موثریت ها را ایجاد نمائیم تا شاگردان نثر

س- زبان چیست؟

ج- زبان عبارت از سخن یا کلام ایست که انسان آنرا بحیث وسیلهٔ قایم سازی ارتباط باهمنوعان خود مورد استفاده قرار میدهد.

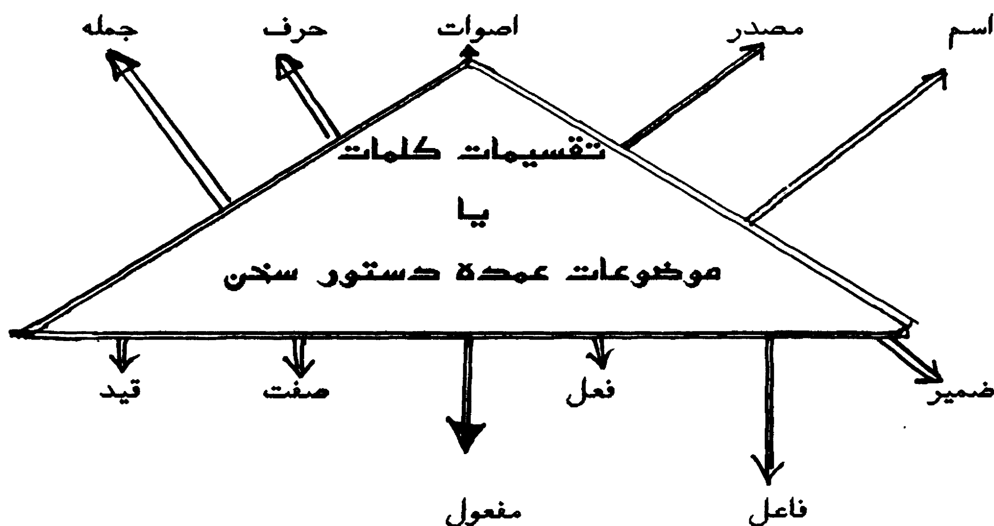
خوب شاملین عزیز، حال به ارتباط موضوع ما و شما یك کارگروپی داریم که قبل از همه هدایت کارگروپی یا موضوع را برایتان میدهم که شما دقیق متوجه هدایت باشید.

موضوع مورد تفاهم که شما شاملین عزیز پیرامون آن ابراز نظر مینمائید عبارت از تقسیم بندی کلمات در دستور سخن و یا مطالب و موضوعات که در دستور سخن مهم است، میباشد.

بعد از ارائه هدایت کارگروپی شاملین سمنار را استاد به گروپها تقسیم کرده بعداً گروپ ها را نامگذاری نموده و تعین سه گروپ را مینمائید در ضمن مواد که کاغذ و مارکر است برای معلمنی یا شاملین سمینار توزیع مینمائید. و اعلان وقت که 15 دقیقه است مینمائید.

بعد از ختم کارگروپی استاد نظریات شاملین را بالای تخته انعکاس داده و چارت را که قبلاً به ارتباط موضوع تهیه نموده به روی تخته نصب و با نظریات شاملین البته با استفاده از میتود سوال و جواب تحلیل مینماید.

محتوای چارت:

را بصورت درست قرائت نموده، خودشان مرکز فعالیت بوده و مفهوم درس را به زبان خود بیان کرده بتوانند.

باید گفت که درس گذشته شاگردان ما نیم درس حفاظت دندانها بوده (و چیزی دیگری که سبب خرابی دندانها میشود) و درس امروز شان اتحاد است کدام کارخانگی دیگر ندارند.

حال با معذرت، شما بحیث شاگردان صنف چهارم و من بحیث معلم شما برای مدت 45 دقیقه درس نمونه ئی را پیش میبریم امیدوارم که در زمینه همکارم باشید.

کتابهای دری صنف چهارم را توزیع مینمائیم.

جریان درس جدید:

مقدمهٔ صنفی؛ سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، گرفتن حاضری و دیدن نظافت.

ارزیابی درس گذشته:

س- کدام چیزها سبب خرابی دندانها میگردد؟

ج- شکستاندن چیزهای سخت با دندان.

س- شکستاندن کدام چیزها سبب خرابی دندانها میگردد؟

ج- شکستاندن خسته، بادام و غیره چیزها.

س- دیگر کدام چیزها دندانها را خراب میسازد؟

ج- کاویدن دندان توسط سوزن و غیره چیزهای فلزی.

س- دندانهای خراب به صحت چه نقص دارد؟

ج- دندانهای خراب قدرت جویدن غذا را نداشته بالاخره غذای ناجویده داخل معده شده سبب پیچش و امراض گوناگون میگردد.

بعد از طرح سوالات متن درس را قطعه قطعه بالای شاگردان میخوانیم.

جریان درس جدید:

تصویر یک مرد را که دستهٔ چوب بدست دارد و با پسرانش صحبت مینماید نمایش داده میپرسیم.

س- در این تصویر چی را میبینید؟

ج- یک پیر مرد را با پسرانش میبینیم.

س- در دست پیر مرد چیست؟

ج- یک بسته چوب است.

س– آیا پیر مرد یا پسرانش همین بستهٔ چوب را شکستانده میتواند؟

ج– نخیر

س– چرا؟

ج– بخاطریکه چوبها باهم یکجای اند که زور آنها نمیرسد.

س– همین یکجا بودن را بنام چی یاد میکنند؟

ج– اتحاد.

بسیارخوب، موضوع درس امروز شما اتحاد است. (عنوان را بروی تخته مینویسیم)

س– آیا میدانید اتحاد چی معنی دارد؟

ج– اتحاد به معنی متحد بودن و یکجا بودن است.

س– کی میتواند در مورد اتحاد صحبت نماید؟

ج– . . . . .

بعد از اینکه دو یا سه شاگرد در مورد اتحاد صحبت نمودند لغات درس جدید

رسن —— ریسمان

وحدت —— یکجا بودن و اتفاق داشتن

متحد —— با اتفاق

تدبیر —— چاره جوئی

را که قبلاً روی فلش کارت ها نوشته ایم قرار ذیل به شاگردان تدریس مینمائیم.

قسمیکه اولاً لغت را برای شاگردان نشان داده، خواندن آنرا میپرسیم. در صورتیکه خواندن آنرا نمیدانستند خود ما دو یا سه مرتبه میخوانیم بعداً بالای شاگردان تکرار مینمائیم وقتی شاگردان خواندن لغت را یاد گرفتند معنی آنرا میپرسیم بعداً عقب فلش کارت را نشان داده معنی لغات را بالای شاگردان میخوانیم در صورتیکه خوانده نمیتوانستند همانند لغت عمل مینمائیم.

بعد از اینکه شاگردان لغات و معنی آنرا یاد گرفتند برای شان میگوئیم.

شاگردان عزیز، حال درس اتحاد را که صفحه ٦٥ کتاب است برای ٥ دقیقه خاموشانه مطالعه نمائید اگر در خواندن مشکلی داشته باشید دستهای خود را بلند نمائید در جریان مطالعه خاموشانه صنف را کنترول مینمائیم.

بعد از اینکه شاگردان دو یا سه مرتبه خواندند برای اینکه طرز درست خواندن را بیاموزند خود ما یك مرتبه با آواز بلند با در نظر داشت علایم و نشانه ها میخوانیم.

بعداً برای اینکه بدانیم شاگردان از خواندن، چقدر آموخته اند آیا در خواندن علایم و نشانه ها را مدنظر دارند یا نه؟ بار دیگر قطعه قطعه بالای شاگردان میخوانیم تا همه در درس سهیم گردند. مرتبهٔ دیگر یك یك پارگراف را بالای یك شاگرد خوانده و مفهوم همان پارگراف را از شاگرد دیگر میخواهیم که اجرای این عمل در دانستن مفهوم درس برای شاگردان کمك میکند زیرا شاگردان مفهوم هر پاراگراف را بصورت علیحده دانسته و در مجموع مفهوم همه درس را میدانند.

وقتی شاگردان مفهوم هر پارگراف را بیان داشتند از ایشان میپرسیم که از درس امروز چی نتیجه گرفته اند.

در اخیر در خلاصه درس مفهوم درس را بزبان خود برای شان میگوئیم.

ارزیابی درس جدید:

چون در دری قرائت بصورت درست مهمتر است از اینرو در ارزیابی یکبار دیگر متن را بصورت قطعه قطعه بالای شاگردان خوانده و معنی لغات وحدت، متحد، تدبیر و رسن را نیز میپرسیم.

خلاصه درس جدید:

شاگردان عزیز، شما در درس امروز خواندید که یك پیر مرد چند پسر داشت که بین هم بسیار اختلاف داشتند یك روز برای شان یك بسته چوب را داد که بشکنانند و گفت اگر شکستانده توانستید برای شما یك کیسه پول میدهم پسران هر قدر زور زدند نتوانستند.

پیر مرد آنها را گرفته و یك یك دانه به بسیار آسانی شکستاند و برای شان گفت اگر شما یکجا باشید زور هیچ کس بالای شما نمیرسد و شما را از بین برده نمیتواند. اما اگر از هم جدا شدید مانند من آدم کمزور هم شما را از بین برده میتواند.

پسران متوجه شدند و تا آخر عمر باهم یکجا ماندند.

ما از این درس قسمی نتیجه میگیریم که اتحاد یگانه وسیلهٔ پیروزی و رستگاری ما مسلمانان میباشد چنانچه خدا (ج) فرموده است (چنگ بزنید به رسن خدا (ج)، جمع آمده پراگنده مشوید).

ما باید مطابق گفتار یا فرمودهٔ خدا (ج) عمل نمائیم که در آنصورت هیچ کسی بالای ما غالب نخواهد شد.

کارخانگی: در مورد اتحاد ٦ سطر مقاله بنویسید.

اخذ نظریات شاملین:

۱ـ به نظر شما درس نمونه ئی چگونه بود؟

۲ـ چه خوبی ها داشت؟

۳ـ از کدام میتود ها استفاده شده بود؟

٤ـ چرا تدریس لغات قبل از مطالعه خاموشانه باشد؟

٥ـ مطالعه خاموشانه چه فایده دارد؟

٦ـ چرا باید شاگردان متن را بصورت درست با در نظر داشت علایم بخوانند؟

۷ـ چرا معلم باید متن را از روی کتاب بخواند؟

۸ـ بکدام دلیل باید مفوم درس را از شاگردان بپرسیم؟

۹ـ پرسیدن مفهوم درس از شاگردان چی فاید دارد؟

کارخانگی برای شاملین:

برای شاملین از کتب صنف چهارم، پنجم و ششم موضوعات انتخاب شده، نظم و نثر ذیل را میدهیم تا پلان ۳۰ دقیقه بنویسند.

که از مقدمه صنفی شروع تا به ارزیابی، خلاصه، دادن کارخانگی یعنی همه مراحل تدریس را شامل باشد.

ارزیابی: تمام مراحل تدریس

موضوعات نثر	صفحه	کتاب صنف
۱ـ اخلاق و صفات حضرت پیغمبر (ص)	۳	چهارم
۲ـ کتاب	۱۹	چهارم
۳ـ گفتاری چند از حضرت پیامبر (ص)	۲۲	چهارم
٤ـ احترام معلم	۲۹	چهارم
٥ـ نفاق	۲۳	پنجم
٦ـ مشورت	٤۲	پنجم
۷ـ حکایت	۱۷	ششم

موضوعات نظم	صفحه	کتاب صنف
۱ـ نصیحت	۲۷	چهارم
۲ـ پسر عزیز	٤٧	چهارم
۳ـ مادر	٦٨	چهارم
٤ـ میازار موری که دانه کش است	۸٦	چهارم
٥ـ عمل خالص	۳۸	پنجم
٦ـ حکایت	۷۳	پنجم
۷ـ گریستن افلاطون از ستایش نادان	۱۹	پنجم
۸ـ حکایت	٤۹	پنجم

بخش دوم
فصل دوم

پلان ششم : فعل

۱ـ تعریف فعل از نظر لغوی و اصطلاحی
۲ـ گفتن افعال و تبدیل آنها به زمان های گذشته، حال و آینده
۳ـ گفتن جملات به افعال متذکره

پلان درسی

اسم: رابعه ضمیر قسیمی
پروگرام: FETT
صنف: ششم

مضمون: دری
موضوع: فعل
تاریخ:

اهداف: شاگردان در ختم ساعت درسی 90% فعالیت های ذیل را انجام داده بتوانند.

۱- فعل را از نظر لغوی و اصطلاحی تعریف نمایند.

۲- افعال را نام گرفته و آنها را به زمان های گذشته، حال و آینده تبدیل نمایند.

۳- به هر یك از افعال مذکور جملات مناسب بگویند و بنویسند.

همچنان شاملین عملاً در صنف موضوعات گرامری را تدریس نموده بتوانند.

وقت 60 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
6 دقیقه	بحث در مورد استفاده از میتود کارعملی سوال و جواب و موثریت آن در تدریس موضوعات گرامری	تخته تباشیر تخته پاك
5 دقیقه	مقدمهٔ صنفی: سلام و احوالپرسی، ترتیب وتنظیم صنف، گرفتن‌حاضری، دیدن‌نظافت و ارزیابی درس گذشته	
35 دقیقه	جریان درس جدید	
2 دقیقه	ارزیابی	
2 دقیقه	خلاصه	
1 دقیقه	کارخانگی	
4 دقیقه	اخذ نظریات شاملین	
5 دقیقه	دادن کارخانگی برای تدریس 15 دقیقه شاملین	

مقدمه: سلام و احوالپرسی

معلمین محترم، یك معلم ورزیده و لایق همواره در تلاش اینست که موثرترین راه های آموزش را برای شاگردان خویش دریابد تا با استفاده از آن بتواند هدف مقدس خویش را که تعلیم و تربیهٔ اولاد وطن است تطبیق نموده و مسئولیت خویش را مرفوع گرداند. تا وقت گرانبهای شاگردان را تلف ننموده و از زحمات خویش نتیجهٔ مثبت بدست آرد.

معلم وقتی میتواند نتیجهٔ کار خویش را دریابد که شاگردانش در درس توسط میتود سوال و جواب و کار عملی (که منظور از کارعملی کار بالای تخته یا کتابچه است) شامل باشد.

که ما میتوانیم از این میتودها در هر دوره، هر مضمون با در نظر داشت سطح دانش و استعداد شاگردان استفاده نموده خود را مطمئین سازیم.

معلمین محترم، شما شاهد این موضوع بوده باشید که در فهم موضوعات گرامری در مکاتب مشکلاتی موجود بوده آیا دلیل آنرا گفته میتوانید؟

ج- دلیل این بوده که گرامر را به شکل لکچر یا نوت تدریس مینمودند و همه میدانیم که اگر موضوعی به شکل لکچر تدریس گردد زود فراموش میگردد.

س- به نظر شما موضوعات گرامری را چطور تدریس نمائیم؟

ج- موضوعات گرامری را با استفاده از میتودهای کارعملی و سوال و جواب تدریس نمائیم.

س- چرا در تدریس موضوعات گرامری از میتودهای سوال و جواب و کارعملی استفاده گردد؟

ج- چون فهم موضوعات گرامری مشکل تر است شاگردان موضوع را به آسانی درك کرده نمیتوانند اگر از این میتودها استفاده نمائیم شاگردان در کار خویش دقیق بوده، توجه بیشتر نموده، خوبتر ذهنشین گردیده و هیچگاه فراموش نمیگردد.

مثلاً: در تدریس یك موضوع معلم تنها به مثالهای کتاب اکتفا نکرده، بخاطر وضاحت موضوع هر چه بیشتر سعی نماید تا مثالهای بیشتری بالای شاگردان کار نماید تا موضوع درسی اش دلچسب و قابل فهم گردد.

معلمین محترم، حال به ارتباط تدریس گرامر و استفاده از میتود کارعملی و سوال و جواب در آن یك درس نمونه ئی داریم که هدف از آن بلند بردن سطح دانش شما نبوده بلکه هدف اینست که چطور میتوانیم گرامر را به شکل عام فهم با آوردن مثالها کار نمائیم تا شاگردان موضوع را خوب درك کرده و در مکالمات روزمره از آن استفادهٔ درست نمایند.

موضوع‌درس نمونه ئی‌ما فعل است. درس گذشته شاگردان ضمیر بوده کدام کارخانگی‌ندارند.

باید متذکر شد که در کتاب دری صنف ششم زمان کار نشده، باید قبل از تدریس فعل، زمان حتماً کار شود زیرا تا وقتی شاگردان زمان را نشناسند فعل را به زمان گردان کرده نمیتوانند.

حال با معذرت، شما بحیث شاگردان صنف ششم و من بحیث معلم شما درس را باهم یکجا پیش میبریم. همکاری شما را در زمینه خواسته و در اخیر خواهان نظریات شما هستم.

جریان درس نمونه ئی:

مقدمه صنفی: سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، دیدن نظافت، گرفتن حاضری.

ارزیابی درس گذشته:

س- ضمیر را تعریف کنید؟

ج- ضمیر کلمهٔ ایست که جای اسم را بگیرد یعنی ضمیر جانشین اسم است.

س- یك مثال بدهید؟

ج- مریم را دیدم و به او گفتم.

س- در این مثال ضمیر کدام است؟

ج- او

س- چرا (او) ضمیر است؟

ج- بخاطریکه به عوض اسم مریم آمده

یك مثال دیگر را با طرح همین سوالات از شاگردان میپرسیم.

شاگردان عزیز، تشکر از همهٔ شما. درس گذشته را بخاطر داشتید امروز میخواهم یك درس جدید بخوانید.

س- برعلاوه موضوعات گرامری که خواندید دیگر کدام مسائل گرامری دری باقیمانده که بخوانیم؟

ج- . . . . .

بسیار خوب، موضوع درس امروز ما و شما (فعل) است. عنوان را بالای تخته مینویسیم.

س- فعل در لغت چی معنی دارد؟

ج- فعل در لغت کارکردن و عمل کردن را گویند.

س- فعل در اصطلاح گرامری چه معنی دارد؟

تحلیل مطالب چارت؛

س- اسم چیست؟

ج- اسم کلمهٔ ایست که برای نامیدن موجودات بکار میرود؟

مثلاً؛ برای شخص بلال، مرد، زن، پدر، مادر و غیره بتوانیم که از اسم استفاده کنیم.

از شاملین نیز مثال میخواهیم.

شخص	حیوان	مکان	نبات	ستاره گان	زمان، وقت	بیجان	حالت در کسی یا چیزی وجود دارد
بلال	اسپ	افغانستان	چمن	آفتاب	روز	کاغذ	سفیدی
مرد	شیر	کوه	چنار	زحل	شب	قلم	سیاهی
زن	موش	دشت	نسترن	خورشید	صبح	چکش	خوشی
پدر	گوسفند	صحرا	بته	مهتاب	چاشت	میز	غم
مادر	خرگوش	پنجشیر	گلاب	پروین	شام	الماری	قناعت

س؛ چند نوع اسم است؟

ج- اسم انواع زیاد دارد که از آن جمله میتوانید اسم عام، اسم خاص، اسم دات، اسم معنی، اسم مفرد، اسم جمع و غیره را نامبرد.

س- اسم عام چیست؟

ج- اسم عام به کلمه یی میگوئیم که با آن کسان یا اشیای همنوع را میتوان نام برد.

مثلاً؛ برادر، خواهر، دوست، وطن، قلم، چوکی و غیره

س- اسم خاص چیست؟

ج- کلمه یی که برای نام بردن موجود معلوم و مخصوص دلالت کند و یا اسم که موسوم آن یکتا معین و مشخص باشد.

مثلاً؛ ابن سینا، کابل، آفتاب، چوکی و غیره.

س- اسم ذات چیست؟

ج- سم ذات نام چیزی است که بخودی خود وجود دارد و یا اسمی که به تنهایی موجود و قایم به وجود خود باد و برای موجود بودن آن نیاز به موجود دیگر نباشد.

ج- فعل کلمه ایست که دلالت به انجام دادن کاری در یکی از زمانهای سه گانه (گذشته، حال، آینده) نماید.

مثلاً: رفتم، میروم، خواهم رفت.

معلم مثال فوق را بروی تخته نوشته، میگوید که این هرسه اصلاً از کلمه رفتن گرفته شده است حال شما بگوئید که:

س- رفتم کدام حالت فعل را نشان میدهد؟

ج- حالت گذشته را نشان میدهد.

س- میروم کدام حالت فعل را نشان میدهد؟

ج- حالت حال

س- خواهم رفت کدام حالت فعل را نشان میدهد؟

ج- حالت آینده را.

مثال فوق را همراه با حالت سه گانهٔ فعل بروی تخته نوشته و از شاگردان میخواهیم تا به هر یك از حالات فعل یك یك جمله بروی تخته بنویسند.

سپس سوالات ذیلرا میپرسیم.

س- شما یك فعل را بالای تخته بنویسید؟

ج- نوشتم.

س- حالت حال فعل را بالای تخته بنویسید؟

ج- مینویسم.

س- حالت آیندهٔ فعل را بروی تخته بنویسید؟

ج- خواهم نوشت.

س- به حالت گذشته فعل یك جمله نوشته و در زیر فعل خط بکشید؟

ج- من به برادر بزرگم نامه نوشتم.

س- به حالت حال (نوشتن) یك جمله نوشته، زیر فعل خط بکشید؟

ج- من نامه مینویسم.

س- به حالت آیندهٔ این فعل یك جمله نوشته و زیر فعل خط بکشید.

ج- من به برادرم نامه خواهم نوشت.

س- خودت بیا یك جملهٔ بنویس که در آن فعل موجود باشد.

ج- من دستهای خود را میشویم.

س- در این جمله فعل کدام است؟

ج- میشویم.

س- این فعل انجام کار را در کدام زمان نشان میدهد؟

ج- در زمان حال یا جاری

س- این جمله را به حالت گذشته تبدیل نمائید؟

ج- من دستهای خود را شستم.

س- در این جمله فعل کدام است؟

ج- شستم.

س- این فعل انجام کار را در کدام زمان نشان میدهد؟

ج- در زمان گذشته.

س- این جمله را به حالت آینده تبدیل نمائید؟

ج- من دستهای خود را خواهم شست.

س- فعل در اینجا کدام کلمه است؟

ج- خواهم شست.

س- این فعل انجام کار را در کدام زمان نشان میدهد؟

ج- در زمان آینده.

بهمین ترتیب کلمات آمدن، نوشیدن، خوردن، پختن، گفتن، کوشیدن، دیدن و رفتن را بالنوبه بالای شاگردان کار مینمائیم.

ارزیابی درس جدید:

۱- فعل در لغت چه معنی دارد؟

۲- فعل را تعریف نمائید؟

۳- فعل دلالت به انجام کار در کدام زمانها مینماید؟

٤- یك فعل را بگوئید؟

٥- حالت حال فعل کدام است؟

٦- همین فعل را به حالت گذشته تبدیل نمائید؟

۷- فعل مذکور را به حالت آینده تبدیل نمائید؟

خلاصه:

شاگردان عزیز، درس امروز شما فعل بود شما خواندید فعل کلمه ایست که دلالت به صدور کاری در یکی از زمانهای گذشته، حال و آینده نماید.
که شما خود افعال را نامبرده و آنرا به زمانهای مختلف تبدیل نموده به جملات استعمال کردید.

کار خانگی:

به روز آینده افعال قدم میزنم و خنده کرد را به سه حالت زمان تبدیل نموده و به هر یك جملات مناسب بنویسید.

اخذ نظریات شاملین:

۱ـ به نظر شما درس نمونه ئی چگونه بود؟
۲ـ چه خوبی ها داشت؟
۳ـ از کدام میتودها استفاده شده بود؟
٤ـ استفاده از میتود کارعملی و سوال و جواب چه فایده دارد؟
٥ـ کی بیشتر مرکز فعالیت بود؟
٦ـ آیا به همین طریق تدریس گرامر موثر است؟
۷ـ چرا موثر است؟
۸ـ شما در مکاتب تان به کدام طریق تدریس می نمائید؟

کار خانگی:

برای هریك از شاملین یك یك از موضوعات ذیل را که قبلاً در اوراق کاپی شده میدهیم تا در مورد پلان 15 دقیقه بنویسند.

ارزیابی: از میتود سوال و جواب و کارعملی

در اخیر عرض معلومات بیشتر یك یك کاپی از اوراق را برای شاملین میدهیم تا موضوع درسی شان برای شان واضح تر گردد.

موضوعات تدریسی شاملین

۱ـ اسم مفرد: اسم مفرد اسمی است که به یك فرد یا یك شی دلالت کند.
مانند: گل، مرد، خانه

۲ـ اسم جمع: اسم جمع اسمی است که به چند فرد یا اشیأ دلالت کند.
مانند: مردان، زنان، کتابها

۳ـ اسم بسیط: اسم بسیط آنست که یك کلمه باشد یعنی اجزأ نداشته باشد خواه مفرد باشد مانند: گوسفند، و یا جمع باشد مانند: گلهٔ و رمه

٤ـ اسم مرکب: اسم مرکب آنست که از دو کلمه و یا بیشتر ساخته شده باشد.
مانند: باغبان، گلستان.

٥ـ اسم ذات: اسم ذات اسمی است که به تنهائی موجود و قایم به وجود خود باشد و یا ساده تر برای موجود بودن آن نیاز به موجود دیگر نباشد.
مانند: درخت، کوه، آسمان.

٦ـ اسم معنی: اسم معنی آنست که به تنهائی در خارج موجود نباشد، یعنی وجود آن بستگی به وجود موجود دیگری دارد.
مانند: امید، دانش

۷ـ اسم مصغر: آنست که به خوردی و کوچکی دلالت کند و آن دو علامت دارد.
۱ـ (ك) ـ مردك، خواهرك
۲ـ (چه) ـ جویچه
۸ـ صفت: صفت کلمه ایست که حالت و چگونگی اسم را بیان مینماید.
مانند: پسر لایق، در اینجا پسر اسم و لایق صفت است.

بخش دوم
فصل دوم

پلان هفتم : خط

۱ـ تعریف خط

۲ـ اهمیت خطاطی

۳ـ مشق کردن جمله

پلان درسی

اسم: محموده عثمانی
پروگرام: FETT
صنف: شاملین سمینار

مضمون: دری
موضوع: خط
تاریخ:

اهداف: شاملین در ختم ساعت درسی بتوانند 90% فعالیت های ذیل را انجام دهند.

- خط را تعریف نمایند.
- اهمیت خطاطی را ارائه کرده بتوانند.
- همچنان شاگردان بتوانند جلمه را مشق کنند.

وقت 50 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
5 دقیقه 10 دقیقه 30 دقیقه 5 دقیقه	مقدمه و احوالپرسی بحث پیرامون خط و اهمیت آن میتود: سوال و جواب، مشورهٔ فکری جریان درس نمونه ئی اخذ نظریات	تخته، تباشیر تخته پاك، قلم نی رنگ، اوراق

مقدمه: معلمین گرامی اسلام و علیکم و رحمه الله و برکاته،

مسرورم از اینکه باز هم همهٔ تان را خوش و صحتمند میبینم و آرزومندم که تا ختم این ساعت مرا همکاری نمائید.

معلمین گرامی: ما و شما طی چند روزیکه گذشت مطالبی را که مورد بحث و گفتگو قرار دادیم همهٔ آن در آموزش شاگردان مکتب موثر بوده که امروز باز هم به سلسله مطالب قبلی موضوع‌دیگر رامورد باز رسی قرار میدهیم‌که طالب همکاری شماهستم، قبل از همه میپرسم‌که:

س- کدام مطالب را طی چند روز گذشته سمینار آموختید؟

ج- طرز خواندن نثر و نظم، ذخیرهٔ لغات، مقاله، دستور سخن، املأ نگاری.

س- بر علاوه مطالب فوق دیگر کدام مطلب ضرور است که معلم برای شاگردان در مضمون دری تدریس کند؟

ج- برعلاوه مطالب فوق باید موضوع خط نیز تدریس شود.

بسیار خوب، موضوع مورد بحث ما نیز خط است.

استاد عنوان را روی تخته مینویسد.

خوب معلمین گرامی، به همهٔ ما وشما معلوم است که زمانی میخواهیم تدریس برای شاگردان بصورت موثر واقع شود بنأً باید تمام مطالب که مربوط آموزش است در نظر گرفته و بیاموزانیم. چنانچه آموزش خط نیز برای شاگردان در خور اهمیت بوده که معلمین با توجه خاص میتوانند که موثریت کار خویش را ثابت سازند. باز هم با طرح چند سوال پیرامون موضوع میخواهم به تفاهم برسیم.

س- خط چیست؟

ج- خط در لغت به معنی نوشته اما در اصطلاح خط عبارت از اثر قلم در روی کاغذ یا چیز دیگر است.

س- خطاط یا خطاطی چه معنی دارد؟

ج- خطاط در لغت به معنی نویسنده، خوش خط اما در اصطلاح کسی که خوش نویسی کند یا خوش خط باشد.

س) هنگام نوشتن خط کدام مراحل مهم است که باید مراعات کرد؟ (میتود مشورهٔ فکری)

ج) – نوشتن حروف الفبأ بشکل مکمل و نیمه.

– نوشتن ترکیب حروف در لغات

– نوشتن ترکیب کلمات در جملات

– مشق و تمرین زیاد

س– چرا مهم است که حروف الفبأ بشکل مکمل و نیمه مشق گردد؟

ج– بخاطریکه اساس خطاطی را در حروف تشکیل داده که شاگردان با نوشتن حروف و مشق، تمرین زیاد به زیبائی خط شان بیافزایند، همچنان ضرور است که معلم صاحب هنگام نوشتن حروف، طرز خانه بندی حروف، حرکت قلم را برای شاگردان بیاموزاند.

س– در خط چه اهمیت دارد که معلم ترکیب حروف را برای شاگردان بیاموزاند؟

ج– بخاطریکه بعد از مشق حروف شاگردان قدرت نوشتن و مشق کردن کلمات را دریابند روی این دلیل باید ترکیب حروف برای شاگردان کار شود.

س– چه اهمیت دارد که معلم طرز نوشتن جمله را برای شاگردان یاد بدهد؟

ج– بخاطریکه خط شاگردان زیباتر شود بنأً بعد از مشق حروف و کلمات قدرت مشق جملات را شاگردان دریافت کرده و معلمین متوجه نمایند که شاگردان میتوانند کلمات را بصورت خوب تمرین کرده و بنویسند.

س– مشق و تمرین در خط چه تأثیر دارد؟

ج– دراثر مشق کردن زیاد شاگردان بیشتر خوش نویس شده و علاقهٔ بیشتر به خطاطی پیدا میکنند.

س– بعد از مشق و تمرین شاگردان معلم چه مسئولیت دارد؟

ج– بعد از نوشتن ضرور است که معلم یکبار ملاحظه نماید که در هنگام نوشتن شاگردان چگونه حروف را در کلمات نوشته تمام مراحل خط نویسی را در نظر گرفته یا خیر، همچنان معلمین گرامی باید در وقت اصلاح شاگردان دقت نماید تا اشتباهات خطی شاگردان را با حوصله بگیرند.

بسیار خوب معلمین عزیز، حال به همین ارتباط خط یك درس نمونهٔ 30 دقیقه از مضمون خط صنف اول خدمت تان تقدیم میشود تذکار باید داد که هدف از تدویر این درس آشنایی معلمین با روش نگارش یا خط نویسی، تهیهٔ مواد و تشویق شاگردان است.

با عرض معذرت چون شاگردان واقعی وجود ندارد بنأً شما منحیث شاگردان صنف اول و من هم به حیث معلم صنف اول عملاً کار مینمائیم البته باید تذکر داد که در جریان درس نمونهٔ از مقدمه صنفی که شامل (احوالپرسی، تنظیم صنف، دیدن نظافت، گرفتن حاضری،

ملاحظهٔ کار خانگی) است صرف نظر نموده صرف جریان درس را کار میکنیم. همچنان برای شاملین قلم نی، رنگ، کاغذ توزیع میکنیم توجه نمائید درختم ساعات منتظر نظریات شما هستم.

جریان درس جدید

خوب شاگردان عزیز، کتابچه هایتان را همراه با رنگ و قلم های نی بکشید.
آفرین، حتماً مشق خوب کردید حروف الفبا را یاد گرفتید دیدید که چقدر خط تان زیبا و خوانا شده پس شما توانستید که برعلاوه حروف کلمات را هم مشق کنید، حال متوجه تخته باشید و ببینید که من چند کلمهٔ که یك جمله را میسازد برای شما مینویسم، خوب دقیق متوجه حرکت دست من، خانه بندی حروف و طرز گذاشتن نقطه باشید.خوب ببینید شاگردان عزیز:
جمله: از تنبلی و غفلت دوری نمائید.
معلم در جریان نوشتن طرز نوشتن خود را آهسته آهسته بگوید.
بعد از اینکه جمله را نوشتم یکبار بالای شاگردان میخوانیم پس من (معلم) میخوانم بعداً شاگردان را وظیفه میدهیم که بنویسند. در جریان نوشتن و یا مشق شاگردان را خوب تشویق کرده اگر کس مشکل داشت دست اش را گرفته و طرز نوشتن را آهسته آهسته یاد میدهیم. و همچنان اگر کدام شاگرد خوب واضیح نوشته کتابچه‌اش را بلند کرده و برای دیگران نشان میدهیم که ببینید صنفی تان چقدر زیبا و خوب نوشته که به این طریق میتوانیم شاگردان را تشویق نمائیم.
بعد از ختم مشق یکبار معنی جمله را از شاگردان میپرسیم اگر معنی نتوانستند خود استاد بسیار عامیانه معنی کند. خوب شاگردان عزیز ساعت ما وشما خلاص شد خدا نگهدار تان.

اخذ نظریات شاملین (بعد از جریان درس نمونه)

س- به نظر شما طریق مشق کردن خط چگونه بود؟
س- اصلاح معلم چطور بود؟
س- تشویق شاگردان چگونه بود؟
س- معلم چه قسم جملات را برای تمرین و مشق خط آماده سازد؟
س- پرسیدن معنی جمله چه فائده دارد؟

تشکر از توجه تان

بخش دوم

فصل دوم

پلان هشتم : املأ نویسی

۱ـ تعریف املأ

۲ـ مراحل املأ نگاری

۳ـ طرز اصلاح املأ

به عبارهٔ دیگر اسم ایکه وجود خودش متکی باشد با این معنی که موسوم دارای وجود خارجی بوده قابل رویت و لمس باشد.

مانند: کاغذ، کتاب، درخت، کوه، ریسمان، سفیدی، گوسفند.

س- اسم معنی چیست؟

ج- اسم معنی به مفهومی دلالت میکند که وجودش در چیزی دیگر است و نام حالتی یا صفتی است و یا اسم که به تنهایی در خارج موجود نباشد یعنی وجود آن بستگی به جود دیگری دارد.

مانند: امید، علاقه، دانستن، عقل، خرد، عقیده، ایمان، وجدان، خوبی، بدی، غم، خوشی، گرمی، سیاهی، زیبائی و غیره.

س- اسم مفرد چیست؟

ج- اسم مفرد اسمی که بیك موجود دلالت کنند.

مانند: مرد آمد، زن نشست، چراغ روشن شد.

س- اسم جمع چیست؟

ج- اسم که به پیش از یك کلمه دلالت کنند مانند مردان آمدند، زنان نشستن، چراغان روشن شدند.

معمولاً برای جمع ساختن کلمات از حروف (ن) و (ها) استفاده میشود.

	کتابها		کودکان
بیجان	قلمها	جانداران	زنان
	شاخها		خرگوشان

مثال از شاملین نیز میگیریم.

س- ضمیر چیست؟

ج- کلمه یست که جانشین اسم یا ضمیر یا گاهی هم مانند اسم فاعل واقع میشود.

به عبارهٔ دیگر کلمهٔ ایست که برای جلوگیری از تکرار اسم بجای آن نشیند و در نتیجه به زیبائی جمله کمك میکند مثلاً:

الف: بلال را ریدم و به بلال گفتم

ب: بلال را دیدم و به او گفتم

پلان درسی

اسم: محموده عثمانی
مضمون: دری
پروگرام: FETT
موضوع: املأ نویسی
صنف: شاملین سمینار
تاریخ:

اهداف: شاملین سمینار تا ختم ساعت درسی بتوانند فعالیت های ذیل را 90% بصورت درست انجام دهند.

- املأ را معرفی نمایند.
- مراحل املأ نگاری را بیان کنند.
- طرز اصلاح املأ را عملاً شاگردان در جریان درس نمونهٔ بتوانند.

وقت 60 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
5 دقیقه	مقدمه: احوال پرسی با شاملین سمینار	تخته
10 دقیقه	ارائهٔ معلومات پیرامون املأ	تخته پاك
	(با استفاده از میتود سوال و جواب)	تباشیر
	جریان درس نمونهٔ	فلپ چارت
35 دقیقه	تدریس املأ و طرز اصلاح آن	
5 دقیقه	پرسیدن مفهوم موضوع	
5 دقیقه	اخذ نظریات	

بسم الله الرحمن الرحیم

مقدمه: معلمین گرامی اسلام و علیکم و رحمة الله و برکاته؛

امید که همهٔ تان خوش و سر حال باشید و به همین امیدواری میپردازیم به تحلیل مطالب امروزی خویش.

معلمین گرامی! به تعقیب مطالب قبلی امروز نیز درس نمونهٔ از مضمون دری صنف سوم خدمت شما تقدیم میشود که تا ختم ساعت همکاری شما را مطالبه مینمائیم.

البته باید تذکر داد که هدف از تدویر این چنین درس ها آشنائی معلمین با میتودهای درسی و سهم مساویانهٔ شاگردان بوده که معلمین چگونه میتوانند با جمع آوری مطالب ارزنده تدریس را برای شاگردان موثر سازند. روی این ملحوظ موضوع مورد بحث امروز ما و شما نیز املأ و طرز نگارش آن میباشد. استاد عنوان را روی تخته مینویسد.

تدریس املأ فارسی در آموزش لسان دری خالی از مفاد نیست بنأً با درك چنین مطلب مینگاریم که نگارش املأ نیز در فراگیری دری اهمیت بسزای داشته که شاگردان میتوانند به بسیار خوبی مطالب را بنگارند. پس با طرح سوالات چند میپردازیم به تحلیل موضوع مورد تفاهم خویش.

س- املأ چیست؟

ج- املأ یعنی طریقهٔ درست نویسی و رسم الخط زبان دریست.

س- در نگارش املأ کدام مراحل مهم است؟

ج- شناخت حروف الفبأ به شکل مکمل، نیمه و همچنان خواندن یا بیان کلمات توسط معلم و شنیدن آن توسط شاگرد که بصورت واضح در نگارش املأ مهم است.

س- هدف از نوشتن املأچیست؟

ج- هدف ازاملأ نویسی این است که شاگردان شیوهٔ درست نوشتن لغات و جملات را که در زنده‌گی روزانه خود بکار میبرند بیآموزند. معلم باید لغات مشکل را جمع آوری کرده و جمله بسازد که بعدأ برای شاگردان بیان مینماید. در جریان کار نمودن املأ معلم کنترول نماید که شاگردان قدرت تحریر و ترتیب حروف را دارند یا خیر؟ علایم و خانه بندی حروف را به شکل مکمل و نیمه در نظر میگیرند یا خیر؟

س- کدام مطالب مهم است که معلم برای نگارش املأ تهیه نماید؟

ج- معلمین برعلاوه مطالب که در داخل کتاب است از مطالب خارج کتاب نیز مطابق به سویه

و استعداد شاگردان میتوانند استفاده نمایند قسمیکه معلم مطلبی را از کتاب انتخاب میکند و همهٔ آن را برای شاگردان املا میگوید اگر این قطعه یا موضوع خارج از کتاب انتخاب شود ممکن است شاگردان نوشتن چند کلمهٔ مشکل را که هیچگاه در زنده‌گی بکار شان نمی‌آید یاد بگیرند و اگر از کتاب آسانی باشد استفاده آنها از آن ساعت درس منحصر به آموختن دو پاسه کلمهٔ قابل اشتباه خواهند بود بناً مطالب همه مطابق به سطح دانش و سویهٔ شاگردان باشد.

س- مطالب چگونه برای شاگردان بیان شود؟

ج- باز هم مربوط به برداشت شاگردان است که دو مراتبه معلم جملات را آهسته آهسته و واضیح خوانده تا شاگردان بنویسند بازهم اگر شاگردان پس ماندند ضرور است که بار سوم معلم مطالب را نیز بخواند در غیر آن باید معلم متن را بصورت کل بخواند تا شاگردان محل علایم را دانسته و علامه‌گذاری نمایند.

س- طرز اصلاح املا چگونه صورت گیرد؟

ج- معلم در جریان بیان کردن مطالب کنترول نماید که شاگردان هنگام نگارش املا مراحل نویسنده‌گی، ترکیب کلمات، نشانه یا علامه‌گذاری را مدنظر میگیرید یا خیر. بناً با در نظر داشت مراحل فوق نخست کار یك شاگرد توسط شاگرد دیگر اصلاح گردد تا از یك طرف شاگردان فعال شده و از جانب دیگر در طرز نگارش بلد شده و رقابت مثبت بین شاگردان ایجاد گردد.

خوب معلمین گرامی! حال شما دقیق متوجه باشید که ما چگونه عملاً کار میکنم و هدف ما از تقدیم این درس اینست که شما متوجه مراحل باشید که متن چگونه خوانده میشود اصلاحات به چه شکل صورت میگیرد و در ضمن کنترول شاگردان و انتطام صنف چگونه است. با عرض معذرت چون شاگردان واقعی وجود ندارد بناً شما منحیث شاگردان صنف سوم و من هم به صفت معلم عملاً کار مینمائیم البته باید تذکار داد که در این درس نمونه ئی از مقدمهٔ صنفی، ارزیابی درس گذشته و ملاحظهٔ کارخانگی صرف نظر کرده تنها جریان کارنگارش املا را مشاهده نمائید.

جریان درس نمونه:

خوب شاگردان عزیز جاهایتان را تبدیل کرده اید. بسیار خوب آفرین کتابچه های املاً تان را حتماً کشیده و آماده هستید.

بسیار خوب، اول شما خوب متوجه هدایت من باشید که من هر جمله را سه سه بار آهسته میخوانم و همچنان هنگام نوشتن املاً باید علامه‌گذاری، طرز خانه بندی کلمات و ترتیب جملات را مدنظر بگیرید.

سوالی در این مورد ندارید هدایت را همهٔ تان فهمیدید. بسیار خوب پس متوجه خواندن موضوع بوده و املاً یتان را بنویسید.

نوت: یکبار عمومی میخوانم بخاطریکه علایم را مدنظر بگیرند.

موضوع املاً:

سبزیجات اقسام زیاد دارند بعضی از سبزیجات خام خورده میشوند که باید قبل از خوردن خوب شسته شوند تا میکروب های که به روی آن موجود اند از بین بروند.

در صورت عدم شستن صحیح سبزیجات امراض مختلفه بوجود میآید.

خوب شاگردان عزیز! خلاص شدید کسی پس نه مانده؟

بسیار خوب پس حال کتابچه هایتان را یکی به دیگر یعنی به پهلوُفیل تان بدهید و توسط قلم سرخ یا قلم رنگه غلطی های یکدیگر را بشمول علایم گرفته و اصلاح نمائید

(10 دقیقه وقت برای اصلاح دارید)

بعد از پوره شدن وقت برای شاگردان میگوئیم که متوجه تخته باشید و چارت را ببینید (چارت که معلم قبلاً موضوع املاً را نوشته نصب میکنند) که کجا را غلط کرده اید هر قسمت که از پیش تان مانده و یا اصلاح نکرده اید مطابق به موضوعات چارت اصلاح نمائید. خلاص شدید همهٔ تان کار کردید؟

بسیار خوب آفرین شاگردان لایق.

خوب شاگردان عزیز، کسی از بین شما گفته میتواند که کدام موضوع را املاً کار کردیم؟

هرکسی که میفهمد فقط دست خود را بلند میکنند.

س- راجع به کدام موضوع املاً کار کردیم؟

ج- راجع به اقسام سبزیجات و طرز خوردن آن‌ها

س- مفهوم درس را کی میگوید؟

بسیار خوب. در ساعت بعدی بخیر بالای تخته برایتان املأ میگویم که همهٔتان آماده باشید و غلطی هم نداشته باشید اگر کدام سوالی نداشته باشید ساعت ما ختم شد و شما را به خداوند میسپارم.

اخذ نظریات شاملین (بعد از جریان درس نمونهٔ)

س- به نظر شما طرز نگارش املأ چگونه بود؟

س- از کدام میتودها استفاده شد؟

س- طرز اصلاح چگونه بود؟

س- موضوع را که انتخاب کرده بودیم چطور بود؟

س- اگر به همین ترتیب اصلاح شود چه فائیده دارد؟

س- برای اینکه شاگردان متوجه غلطی خود شوند باید معلم چه کند؟

خوب معلمین محترم این بود درس نمونهٔ امروز ما و شما. خدا کند که برای شما موثر واقع شود اگر سوالی نباشد ساعت ما وشما ختم شد.

خدا حافظ

بخش دوم
فصل دوم

پلان نهم : وطن (مسابقه دسته جمعی)

۱ـ معنی لغات و خواندن متن

۲ـ گفتن مفهوم

۳ـ براه انداختن مسابقه دسته جمعی

پلان درسی

اسم : سلیمه
صنف : دوم
پروگرام : FETT

مضمون : دری
موضوع : وطن
تاریخ :

اهداف : شاگردان در اخیر ساعت درسی بتوانند:
لغات مشکل درس را نام بگیرند، معنی کنند؛ متن درس را بخوانند، مفهوم درس را بیان کنند و هم مسابقه را به صورت درست انجام بدهند .
۹۵٪ فعالیت های فوق را انجام بدهند.

وقت	فعالیت های درسی	مواد
٦۰ دقیقه		
٥ دقیقه	سلام و احواپرسی	نقشه افغانستان
	مقدمه	کتاب
٤٥ دقیقه	جریان درس نمونه ئی	تخته
	سلام و احوالپرسی، تنظیم صنف	تباشیر
	نظافت، حاضری، ارزیابی درس گذشته	فلش کارت
	و ارتباط آن با درس جدید و شروع	
	درس نمونه ئی	
٥ دقیقه	ارزیابی	
	کارخانگی	
٥ دقیقه	ارزیابی شاملین	

سلام و احوالپرسی

مقدمه :

امید همه تان خوش و سرحال باشید به همین امید واری میپردازیم به درس امروزی خویش .

در درس امروز ما درس نمونه ئی از مضمون دری صنف دوم است که خدمت شما تقدیم میگردد تا ختم ساعت همکاری شما را خواهانم در اخیر طالب نظریات شما به ارتباط درس نمونه ئی میباشم .

البته باید تذکار داد هدف از تدریس درس نمونه ئی آشنائی معلمین با انواع میتود های تدریس و سهم دادن مساویانه شاگردان و اینکه چگونه معلم با استفاده از مواد درس را برای شاگردان خود دلچسپ ساخته تا آنها بتوانند بهتر بیآموزند.

معلمین محترم ! چون صنف واقعی وجود ندارد امید برای ٤٥ دقیقه شما به حیث شاگردان صنف دوم و من به حیث معلم صنف دوم درس نمونه ئی را خدمت تان تقدیم مینمایم کتاب های درسی صنف دوم را برای شاملین توزیع می نمایم که البته درس روز گذشته خانواده است .

جریان درس نمونه ئی :

سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، دیدن نظافت و گرفتن حاضری

ارزیابی درس گذشته :

متن درس را بالای چند نفر از روی میخوانیم و هم سوالات ذیل را از شاگردان مطرح مینمائیم .

س- معنی روش	ج- رویه و رفتار
س- نوازش	ج- مهربانی
س- تهیه	ج- آماده کردن

س- خانواده عبارت از کدام اشخاص است ؟

ج- پدر، مادر، برادران و خواهران

س- ما در خانواده خود باید چه قسم رفتار داشته باشیم ؟ متن درس را یك - یك سطر بالای شاگردان میخوانیم نقشه افغانستان را برای شاگردان نشان

جدید باید یك ـ یك سطر بالای شاگردان خوانده شود.

س ـ شاگردان عزیز حال خوش دارید که مسابقه را براه بیاندازیم ؟ ج ـ بلی

هدایت مسابقه :

خوب شاگردان حال من تمام صنف را به دو گروپ الف و ب تقسیم مینمائیم و از هر گروپ همزمان یك ـ یك نفر را روی تختهٔ صنف میخواهم و یك ـ یك لغات را از متن درس برای شان میگویم تا روی تخته بنویسند هر نفر که زود و صحیح نوشت مستحق دو نمره میشود و اگر زود ننوشت و صحیح نوشت مستحق یك نمره میشود البته روی تخته نمرات را بشکل ذیل درج می نمائیم .

نمرات گروپ الف		نمرات گروپ ب	
	وطن		زیبا
	بیرق		قشنگ
	جهان		چشمه
	دشت		تپه
	آزاد		بیرق
	اسلام		قانون
	فراموش		فراوان
	مهمان		زندگی
	عزیزان		دشمنان
	سرسبز		مملکت

در ختم مسابقه نمرات را جمع کرده و اعلان نموده و شاگردان را هم تشویق کرده درس را ختم مینمایم .

کارخانگی :

فردا همه تان لغات معادن، قشنگ و ممالك را جمله بسازید و هم‌از روی بخوانید.

میدهیم خوب شاگردان عزیز این تصویر چه است ؟

ج- نقشه افغانستان

س- ما از کجا هستیم ؟

ج- از افغانستان .

س- پس افغانستان چی است ؟

ج- وطن ماست .

درس امروز ما و شما هم وطن است. عنوان درس را روی تخته مینویسیم ولغات مشکل درس را که عبارت از معادن، قشنگ و ممالك است از روی فلش کارت بشکل تکرار دسته جمعی و انفرادی با معنی آن تدریس مینمائیم و برای ۵ دقیقه مطالعه خاموشانه برای شان میدهیم بعد از مطالعه خاموشانه متن را یك، یك سطر بالای شاگردان میخوانیم بعداً یك بار معلم متن را میخواند بعد از خواندن معلم شاگردان باز هم یك - یك سطر متن را میخوانند بعد از خواندن معلم از شاگردان میپرسید که آیا شما از این درس چه مفهوم گرفتید وقتی که مفهوم را از چند نفر پرسید خودش یکبار بشکل قصه مفهوم درس را برای شاگردان میگوید برای اینکه معلم مطمین شود که شاگردان درس را یاد گرفته اند درس را ارزیابی کند.

ارزیابی :

س- معادن به معنی چی؟

ج- معدن ها و کان ها

س- قشنگ ؟

ج- زیبا

س- ممالك ؟

ج- جمع مملکت

س- وطن عزیز ما کجاست ؟

ج- افغانستان

س- افغانستان چه قسم یك مملکت است ؟

اگر شاگردان در خواندن مشکلات داشتند یکبار دیگر هم در ارزیابی درس

در جملهٔ « ب » به عوض اسم بلال ضمیر آن که « او » است استعمال گردید.
نوت: انواع ضمیر را از شاملین با استفاده از میتود سوال و جواب پرسیده از آن جمله بالای ضمیر شخصی و اشاروی بحث میکنیم.
س- ضمیر شخصی چیست؟
ج- ضمیر شخصی ضمیر ایست که به شخص دلالت میکند و یا ضمیریکه چانشین شخص میود.

ضمایر مفرد	ضمایر جمع
من	ما
تو	شما
او	ایشان، آنها

س- ضمیر اشاره چیست؟
ج- ضمیرئیکه به آن چیزی یا کسی را نشان میدهیم و یا به عباره دیگر کلمه ایکه بجای اسم می نشیند و با آن کسی یا چیزی را نشان میدهیم .
مثلاً: اگر از کسی بخواهم که کتابی را بردار و کتاب نزدیك باشد عوض جملهٔ کتاب را بردار میگوئیم « این را بردار».
در جمله فوق کلمه این ضمیر اشاره است اگر کتاب دور باشد میگوییم « آن را بردار » که کلمهٔ « آن » نیز ضمیر اشاره است.
س- فعل چیست؟
ج- فعل کلمه ایست که انجام دادن کار در یکی از زمان های گذشته حال یا آینده بیان میکنند.
مثلاً: انجیلا به مکتب رفت.
س- شاملین گرامی، در جملهٔ فوق فعل کدام است؟
ج- کلمهٔ رفت فعل است زیرا عمل رفتن را بیان میکنند. و زمان گذشته است.
س- فاعل چیست؟
ج- یعنی انجام دهنده فعل یا کنندهٔ کار است و در اصطلاح فاعل کسی یا چیزی است که کاری را انجام دهد. در جملهٔ (بلال به مکتب رفت) عمل رفتن را بلال انجام داده پس بلال فاعل است.

گرفتن نظریات شاملین :

س_ درس به نظر شما چطور بود؟

س_ از کدام اصول های تدریس استفاده شده بود؟

س_ سوال و جواب در کدام قسمت بود؟

س_ نمایش در کدام قسمت بود؟

س_ روش مسابقه در کدام قسمت بود؟

س_ روش مسابقه به نظر شما چطور بود؟

س_ استفاده از این میتود چه فایده دارد؟

س_ چه وقت میتوانیم از این روش استفاده کنیم ؟

س– مفعول چیست؟

ج– مفعول کسی یا چیزی است که اثر کار فاعل به او برسد.

مثلاً،

۱– بلال از کتابفروشی کتاب خرید.

۲– معلم او را تحسین کرد.

س– از جملات فوق کدام کلمات مفعول است؟

ج– کلمات او را و کتاب مفعول است بخاطریکه اثر کار فاعل است .

مثال از شاملین نیز میگویم.

س– صفت چیست ؟

ج– صفت کلمه ایست که حالت و چگونه گی رسم را توصیف و بیان میکند و یا به عباره دیگر کلمه که به اسم افزوده میشود تا حالت و چگونه گی آن را بیان کند.

مثلاً : مرد خوب، دل روشن ، مرد دانشمند

در کلمات فوق خوب، روشن و دانشمند صفت است

اسم که همراه آن صفتی آمده باشد موصوف خوانده میشود (یعنی وصف شده) همیشه صفت دنبال موصوف یعنی اسم قرار میگیرد. موصوف چه مفرد باشد و چه جمع صفت آن همیشه مفرد است .

مرد بزرگ (موصوف و صفت هر دو مفرد است)

مردان بزرگ (موصوف جمع و صفت مفرد است)

مثال از شاملین نیز میگیریم.

س– قید چیست ؟

ج– قید کلمه یا عبارتی که چگونه گی انجام یافتن فعل را بیان میکند و یا به عبارده دیگر قید چگونه گی روی دادن فعل را بیان میکند و به فعل وابسته است .

۱– بلال خیلی عاقل است .

۲– بلال زود آمد.

س– در جملات فوق کدام کلمات قید است ؟

ج– کلمات زود و خیلی قید است .

شماره	قید	مثال
۱	قید زمان	پیوسته، هرگز، گاهگاهی، ناگاه، ناگهان، دیر، زود، امروز، فردا، فوراً، هموار
۲	قید مکان	هرجا، پائین، بالا، روبرو، پشت سر، بیرون، درون، پس، پیش، چپ، راست، اینجا، آنجا
۳	قید مقدار	زیاد، بیش، کم، بسیار، اندك، خیلی، هرقدریکه، فراوان، اکثر، هر چه کمتر، لااقل، حد اکثر
٤	قید حالت	گریان، خندان، دوان دوان، مردانه، نالان، استاده ، نشسته
٥	قید تاکیدو ایجابات	البته، بلی، آری، ناچار، بی گفتگو، بیچون و چرا، بدرستی، یـقیناً
٦	قید استثناً	جز که ، مگر، الا ، بغیر
۷	قید شك و تردید	گویا، پنداری، شاید، گمانم ، مگر، احتمالاً
۸	قید پرسش	کی، تاکی، تاچند، چرا، آیا، مگر
۹	قید سوگند	بخدا، بجان ، برای خدا
۱۰	قید تکرار	دگر باره، دو دیگر، سرآید
۱۱	قید تصدیق	هر آینه ، به تحقیق ، به راستی
۱۲	قید تمنا	کاشکی ، ایکاش ، آیا بود
۱۳	قید مقایسه	چنان ، به همان اندازه
١٤	قید تدریج	کم کم، اندك اندك ، قطره قطره ، آهسته آهسته
۱٥	قید شرط	چونکه ، چون ، اگر

س- جمله چیست؟

ج- جمله یك یا چند کلمهٔ که مقصود را برساند گویند و یا مجموع چند کلمه ایست که به

روی هم پیام کاملی را از گوینده به شونده برساند. هر جا که جمله تمام شود نقطه در ختم جمله میگذاریم . (روز آینده پیرامون انواع جمله بحث خوایم داشت)

مثلاً : بلال پسر ذکی است .

س- حروف چیست ؟

ج- حروف که خود معنی مستقل ندارند اما برای پیوستن اجزای یك جمله به یکدیگر یا نسبت دادن و اضافه کلمه ای به جمله یا ربط دادن دو جمله به یکدیگر بکار میروند.

مثلاً : و ، به ، با ، تا ، که ، و غیره ....

س- حروف اضافه چیست ؟

ج- حروف اضافه عبارت از حروف که کلمه یا عبارتی را بیکی از اجزای جمله بپیوندد و نسبت دهند.

مثلاً : شهر از ده بزرگتر است.

س- حروف ربط چیست ؟

ج- دو کلمه یا دو جمله مستقل را به هم ربط میدهد.

مانند : و ، که ، تا ، زیرا ، همینکه ، گاهی و غیره .

س- اصوات چیست؟

ج - کلماتی هستند که برای بیان حالات عاطفی گوینده مانند درد، شادی، تحسین، تعجب، تحذیر بکار میرود.

مثال :

تحسین : خوشا ، به به ، آفرین ، ماشاالله

افسوس : وای ، آه ، دریغا ، حیف ، افسوس ، داد ، فریاد ، دریغ

تحذیر و تنبه : هان ، ای ، الا

تعجب : عجبا ، وه ، عجب

نفرین : ننگ ، لعنت ، مرگ

س- مصدر چیست ؟

ج- مصدر در لغت محل صدور را گویند و در اصطلاح کلمه ایست که انجام دادن کاری را بدون قید زمان برساند علامات آن «دن» و « تن » است .

همچنان مصدر ریشه و اصل کلمه را نیز گویند.

مثال :

رفت	رفتن
آمد	آمدن
خورد	خوردن
ماند	ماندن
گفت	گفتن
خفت	خفتن
برداشت	برداشتن

یا : بدین پنج روز اقامت مناز   با اندیشه تدبیر رفتن بساز

در بیت ذیل کلمه رفتن مصدر است .

خوب شاملین گرامی این بود مطالب مورد بحث امروز ما و شما اگر سوالی در زمینه نباشد موضوعات امروزی خویش را به خلاصه می انجامیم .

خلاصه :

دستور سخن را علم درست گفتن و درست نوشتن گویند یا شرح علمی و سر رشته ساختمان و معنای کلمات و جملات زبان است کلمات که در دستور سخن مهم است عبارت از اسم ، صفت، فعل، قید، ضمیر، جمله، حرف، اصوات، مصدر است که هر کدام آنرا بصورت جداگانه مورد بررسی قرار دادیم .

ارزیابی:

س- دستور سخن چیست ؟

س- کلماتیکه در دستور سخن مهم است کدام ها اند؟

س- فعل چیست ؟

س- قید چیست ؟

س- یك مثال از مصدر بدهید؟

س- اصوات چیست ؟

کار خانگی :

معلمین گرامی حال من برای شما یك جدول را توزیع مینمایم که در آن یکتعداد کلمات است شما فقط در خانه های خالی نوعیت کلمات را تعین کنید.

تعین نوعیت کلمات		تعین نوعیت کلمات		تعین نوعیت کلمات		تعین نوعیت کلمات	
کتاب		سنگدلی		غذا		دوستانه	
احمد		قدرت		پوشیدن		شاید	
دفتر		قدرتمند		شستن		خندان	
کابل		آب		زیستن		همیشه	
بهشت		آبرو		گرمی		همینکه	
انسان		قضاوت		سیاهی		گاهی	
کاغذ		قاضی		ایمان		زیرا	
کار کردن		جنایت		چراغ		خوشا	
افغانستان		جانی		گل		افسوس	
صندلی		دوزخ		چراغان		مرگ	
استعداد		درخت		کودکان		لعنت	
انسان		احمد		کتاب ها		خفتن	
انسانیت		فرشته		گلها		برداشتن	
فریاد		جن		خوب		خواندن	
فرهاد		پری		زشت		آمدن	
کتاب		پروانه		بد		شما	
خواندن		شادی		سفید		او	
سنگ		اندوه		بلند		تو	

بخش اول
فصل اول
درس های مسلکی دری

پلان اول : جدول حروف الفبأ

۱ـ مقدمه

۲ـ مشخص نمودن حروف الفبأ

۳ـ طرز استعمال حروف الفبأ در شروع، وسط و در اخیر کلمه

٤ـ شکل حروف از نظر رسم الخط

٥ـ فرق ها و مشابهت های حروف در تلفظ

٦ـ ساختن کلمات

تعین نوعیت کلمات		تعین نوعیت کلمات		تعین نوعیت کلمات		تعین نوعیت کلمات	
کتاب	عام	سنگدلی	معنی	غذا	ذات	دوستانه	قید
احمد	خاص	قدرت	معنی	پوشیدن	مصدر	شاید	قید
دفتر	عام	قدرتمند	ذات	شستن	مصدر	خندان	قید
کابل	خاص	آب	ذات	زیستن	مصدر	همیشه	قید
بهشت	خاص	آبرو	معنی	گرمی	معنی	همینکه	حرف‌ربط
انسان	عام	قضاوت	معنی	سیاهی	معنی	گاهی	حرف‌ربط
کاغذ	عام	قاضی	ذات	ایمان	معنی	زیرا	حرف ربط
کارکردن	عام	جنایت	معنی	چراغ	مفرد	خوشا	اصوات
افغانستان	خاص	جانی	ذات	گل	مفرد	افسوس	اصوات
صندلی	عام	دوزخ	ذات	چراغان	جمع	مرگ	اصوات
استعداد	معنی	درخت	ذات	کودکان	جمع	لعنت	اصوات
انسان	ذات	احمد	ذات	کتاب ها	جمع	خفتن	مصدر
انسانیت	معنی	فرشته	ذات	گلها	جمع	برداشتن	مصدر
فریاد	ذات	جن	ذات	خوب	صفت	خواندن	مصدر
فرهاد	ذات	پری	ذات	زشت	صفت	آمدن	مصدر
کتاب	ذات	پروانه	ذات	بد	صفت	شما	ضمیر
خواندن	معنی	شادی	ذات	سفید	صفت	او	ضمیر
سنگ	ذات	اندوه	معنی	بلند	صفت	تو	ضمیر

بخش اول
فصل اول

پلان سوم : جمله و انواع آن

۱ـ تعریف جمله

۲ـ انواع جمله

۳ـ تعریف انواع جمله

٤ـ دریافت مثالها از انواع جمله

پلان درسی

اسم: محموده عثمانی

پروگرام: FETT

صنف: شاملین سمینار

مضمون: دری

موضوع: انواع جمله

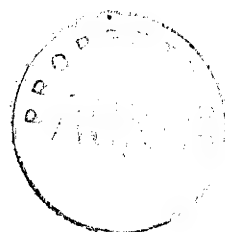
تاریخ:

اهداف: شاملین سمینار تا ختم ساعت درسی بتوانند فعالیت های ذیل را 90% بصورت درست انجام دهند.

- جمله را معرفی کرده بتوانند.
- انواع جمله را نام گرفته و تعریف کنند.
- مثالهای از انواع جمله ارائه کرده بتوانند.

وقت 60 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
	مقدمه و احوالپرسی	تخته
5 دقیقه	معرفی جمله و شبه جمله	تخته پاک
15 دقیقه	کارگروپی پیرامون انواع جمله	تباشیر، کاغذ
35 دقیقه	تحلیل مطالب چارت با استفاده از میتود سوال و جواب	مارکر، فلپ چارت
3 دقیقه	خلاصه	
2 دقیقه	ارزیابی	

مقدمه: شاملین گرامی اسلام و علیکم و رحمته الله و برکاته:
خوش هستمْ که باز هم همهٔ شما را با صحت میبینم در این ساعت نیز به سلسلهٔ مطالب قبلی مطلبی دیگری را مورد بحث و ارزیابی قرار میدهیم که درخور اهمیت است.
معلمین گرامی، روز قبل ما و شما معلومات مختصر در دستور سخن پیرامون جمله حاصل کردیم که باز هم موضوع روز قبلی که جمله بود مفصل بحث میکنیم.
پس موضوع امروز ما جمله و انواع جمله است که استاد عنوان را روی تخته مینویسد.
در آغاز میخواهم سوالی راجع به این موضوع طرح نمائیم.
س- جمله چیست؟
ج- جمله یك یا چند کلمهٔ که مقصود را برساند و یا به عبارهٔ دیگر جمله مجموع چند کلمه ایست که بروی هم پیام کاملی را از گوینده به شنونده برساند و هر جا که جمله تمام میشود نقطه میگذاریم.
س- شبه جمله چیست؟
ج- شبه جمله آنست که از یك یا چند کلمه تشکیل شده با اینکه فعل ندارد. مفهوم کاملی را میرساند مانند دقت!، (توجه کن)، خاموش! (حرف نزن)، آفرین (ترا تحسین میکنم).
خوب معلمین محترم، حال به ارتباط موضوع ما و شما یك کارگروپی داریم که شما متوجه هدایت باشید.
معلمین عزیز، شما چند قسم جمله را میشناسید و یا انواع جمله را از نظر ساختمان و معنی صرف نام بگیرید؟
بعد از هدایت کارگروپی، گروپها را تقسیم و نامگذاری کرده و منشی گروپ را نیز تعین مینمائیم همچنان مواد (کاغذ، مارکر) را برای شاملین توزیع میکنیم و برای انجام این کار ۱۵ دقیقه وقت اختصاص داده شده است.
بعد از ختم کارگروپی استاد چارت را که قبلاً تهیه کرده مشترکاً با نظریات شاملین (که به روی تخته انعکاس داده) با استفاده از میتود سوال و جواب بحث مینمائید.

محتوای چارت:

انواع جمله

جمله از نگاه ساختمان	جمله از نگاه معنی
– جمله ساده	– جمله خبری
– جملهٔ مرکب	– جمله پرسشی
– جمله کامل	– جمله امری
– جمله ناقص	– جمله تعجبی
	– جمله عاطفی
	– جمله مطلق یا آزاد
	– جمله شرطی
	– جمله معترضه

تحلیل مطالب چارت:

س– جمله ساده چگونه جمله است؟

ج– جمله ای که یك فعل داشته باشد جملهٔ ساده است.

مانند: اگر علی بیاید.

بخاطری جمله ساده است که دارای معنی کامل نمیباشد پس باید به تعقیب آن جملهٔ دیگر بگوئیم تا معنی اش کامل شود.

مثلاً: اگر علی بیاید مطلب را به او خواهم گفت که این جمله دارای معنی کامل بوده اما جمله ساده نیست.

س– جمله کامل چیست؟

ج– جملهٔ ساده که معنای آن تمام باشد و هر گاه گوینده چیزی نگوید شونده در انتظار نماند.

مانند: دانا به هر کاری توانا است.

س– جملهٔ مرکب چیست؟

ج– جملهٔ مرکب یك جملهٔ کامل است که از چند جملهٔ ساده ناقص تشکیل شده است.

مثلاً: اگر خواهی به جور زیر دستان گرفتار نشوی، بر زیر دستان مهربانی کن.

س- جملهٔ ناقص چیست؟

ج- هر جملهٔ ساده که معنای آن تمام نباشد جمله ناقص خوانده میشود.

مثلاً: به برادرم نوشتم. یك جملهٔ ناقص است اگر بنویسیم که کتابش را برایم بفرست در این صورت جمله مکمل و با معنای میشود.

س- جمله خبری چیست؟

ج- جملهٔ که در یکی از زمان ها مطلبی را بصورت خبر بطور + یا - بیان کند در ختم جمله (.) میگذاریم و در جمله احتمال درست بودن یا نبودن موجود است.

مثلاً: فردا تعطیل است.

نماز انسان را از عمل زشت باز میدارد.

پدرم فردا بخیر از سفر خواهد آمد.

س- جمله پرسشی چگونه جمله است؟

ج- جمله که در آن مطلب پرسیده شود در اخیر جمله پرسشی (؟) میگذارند.

مانند: چه کسی آمد؟

آیا شما وظیفه دارید؟

پروین چرا زود آمد؟

س- جملهٔ امری چگونه یك جمله است؟

ج- جمله که در آن فرمانی بصورت امر داده میشود.

مثلاً: حتماً برو.

به زور ترین فرصت خارج شو.

درس بخوان.

س- جمله تعجبی چیست؟

ج- جمله که در آن نسبت به مطلبی اظهار تعجب شده باشد عالباً یکی از اصوات یا کلمات پرسشی مثل: چه، چقدر وجود دارد.

مثلاً: چه منظرهٔ زیبایی، چقدر استقامت دارد، عجب انسان بانیت.

معمولاً در اخیر جملات تعجبی علامت (!) گذاشته میشود.

س- جملهٔ عاطفی چیست؟

ج- آن جمله که برای دعا، امیدو آرزو و خواهش و تمنا بکار میرود.

مثلاً: امیدوارم که بتوانم به وظیفه ام عمل کنم.
خدا نکند که دشمنان اسلام پیروز شوند.
خیر بینی سلامت باشی کاشکی آمده باشد.
س_ جمله مطلق یا آزاد چیست؟
ج_ جمله که مقید به زمان خاصی نباشد و به جمله دیگر هم ارتباط نداشته باشد.
مانند: خدا ما را میبیند و یا ماه از آفتاب نور میگیرد.
س_ جمله شرطی چگونه یك جمله است؟
ج_ جمله که در آن شرطی شده باشد.
مثلاً: اگر در راه خدا جهاد کنی، به رستگاری عظیم میرسی.
س_ جمله معترضه چیست؟
ج_ جملهٔ که جز مقصود اصلی گوینده نباشد و اگر حذفش کنیم خللی به اصل موضوع وارد نشود .
مثلاً: چقدر زوق خراب دارد.

خلاصه:

جمله یك یا چند کلمه که مقصود را برساند و یا به عبارهٔ دیگر جمله مجموع چند کلمهٔ است که به روی هم پیام کاملی را از گوینده به شنونده برساند. هر جا که جمله تمام میشود نقطه میگذاریم و سخنی که از یك یا چند کلمه تشکیل شده یا اینکه فعل ندارد مفهوم کامل را نمیرساند شبه جمله است.

جمله از نگاه ساختمان چهار نوع و از لحاظ معنی هشت نوع است.

ارزیابی:

س_ جمله چیست؟
س_ جمله کامل چیست؟
س_ جمله عاطفی چگونه جمله است؟
س_ جمله شرطی چیست؟
س_ یك مثال از جمله پرسشی بدهید؟
س_ یك مثال از جمله معترضه بدهید؟

بخش اول

فصل اول

پلان چهارم : اصول نشانه گذاری در نوشتار

۱ـ اهمیت نشانه گذاری در نوشتار

۲ـ دریافت علایم و نشانه ها مورد استفاده در نوشتار

۳ـ محل بکار برد نشانه ها

پلان درسی

اسم: رابعه ضمیر قسیمی
پروگرام: FETT
صنف: شاملین سمینار

مضمون: مسلکی
موضوع: اصول نشانه گذاری
در نوشتار
تاریخ:

اهداف: شاملین الی ختم ساعت درسی 85% فعالیت های ذیل را انجام دهند.

۱ـ اهمیت نشانه گذاری را در نوشتار بیان کنند

۲ـ نشانه ها را نام گرفته بتوانند.

۳ـ محل گذاشتن علایم را بیان نمایند.

٤ـ در مورد هر یک از علایم و نشانه ها مثالها گفته و در وقت خواندن علایم را مدنظر بگیرند.

وقت 120 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
10 دقیقه 15 دقیقه 85 دقیقه 5 دقیقه 5 دقیقه	مقدمه: بحث در مورد اهمیت نشانه گذاری کارگروپی در مورد نشانه ها و نامهای آن مناقشهٔ کارگروپی (محل بکار برد علایم و نشانه ها و رعایت آن در قرائت مثالها) خلاصه ارزیابی	تخته، تخته پاک تباشیر، مارکر اوراق کارگروپی چارت

مقدمه: سلام و احوالپرسی.

معلمین گرانقدر، وقتی شاعر یا نویسنده مطالبی را در قالب حروف بروی صفحهٔ کاغذ میریزد با احساسهای پیچیده و گوناگونی رو بروست این احساسها همانگونه که در مغز نویسنده یا گوینده دارای حرکتها و حالت های گوناگونی است بروی صفحهٔ کاغذ هم باید مبین حالت ها و حرکت های مختلف باشد.

س- ما همین احساسهای شاعر یا نویسنده را که دارای حالت ها و حرکت های گوناگون (مکث، توقف و تغیر صوت) است توسط چی درك کرده میتوانیم؟

ج- توسط نشانه گذاری.

بسیار خوب، موضوع درس امروز ما و شما هم اصول نشانه گذاری در نوشتار است.

عنوان درس را بروی تخته مینویسیم.

س- نشانه گذاری را دیگر بنام چی یاد میکنند؟

ج- نشانه گذاری را بنام تنقیط، نقطه گذاری یا علایم تنقیط یاد میکنند.

س- نشانه گذاری یا تنقیط را تعریف نمائید؟

ج- نشانه گذاری یا تنقیط عبارت از بکار بردن نشانه ها و علامات در تحریر و نگارش به غرض وقفه در آواز و بهتر فهماندن مقصود است در زبان و مکالمه.

س- هدف از نشانه گذاری چیست؟

ج- هدف مهم نشانه گذاری صراحت و وضاحت مفهوم، جمله ها و عبارات است، تنقیط نشان میدهد که کلمه های یك جلمه از نظر نشانه گذاری چطور پهلوی هم قرار بگیرد تا معنای آن به آسانی فهمیده شود.

س- اگر در یك نوشته نشانه گذاری مراعات نگردد چی رخ خواهد داد؟

ج- اگر در بهترین نوشته های جهان نشانه گذاری درست بکار برده نشود آن نوشته ها بی ارزش خواهد بود شاید در وقت خواندن جملات بی معنی گردیده یا غیر از آنچه نویسنده خواسته است جلوه دهد که اینکار جز اتلاف وقت چیزی دیگری نخواهد بود.

س- برای وضاحت موضوع یك مثال داده میتوانید؟

اگر شاملین مثال داده نتوانستند مثال ذیل را بروی تخته با در نظر نداشتن نشانه ها در جاهای مطلوب آن مینویسیم.

رستم در آمد بر سرش، کلاه خودش در پایهایش، موزه هایش به دست راستش، شمشیرش بر ابروانش، درهم کشیده گی.

پلان درسی

اسم: نسرین توخی | مضمون: مسلکی
صنف: شاملین سیمینار | موضوع: خانه پری واصلاح جدول الفبا
مدرسه: اف . ای . تی . پی | تاریخ:

اهداف: شاملین در ختم ساعت درسی بتوانند:

الف) حروف الفبا را در ساختمان یك زبان بیان کنند.

ب) حروف الفبای دری، پشتو و عربی را بیان کنند.

ج) حروف خاص زبان دری و پشتو را بگویند . دو شکل الفبا را در شروع وسط و اخر کلمه نشان بدهند و حروف همصدا را نشان داده آواز درست آنرا بکشند.

د) فرق ها و مشابهت های حروف را در تلفظ بیان کنند این فعالیتها را ۹۵٪ انجام بدهند.

وقت	فعالیت های درسی	مواد
۱۵دقیقه	مقدمه: راجع به تدریس الفبا، دری، پشتو، عربی ۱. حروف الفبا در یك زبان و در ساختمان آن چه رول دارد؟ ۲. چرا به اختراع زبان ضرورت پیدا شده است؟	تخته، تباشیر تخته پاك جدول ناتکمیل
۲۵دقیقه	جریان درس جدید: بحث بالای الفباء دری بحث بالای الفباء پشتو بحث بالای الفباء عربی	حروف الفبا و جدول تکمیل شده حروف الفبا.
۵دقیقه	ارزیابی درس جدید:	
۲دقیقه	خلاصه:	

مثال فوق را بالای شاملین میخوانیم چون تنقیط در آن مراعات نشده حتماً در خواندن به مشکلات رو برو میشوند بعداً از آنها میخواهیم که در کدام قسمت نوشته کدام علامه گذاشته شود تا مفهوم آن واضح گردد. شاملین علایم و محل بکار برد آنها را گفته ما آنرا در جاهای مطلوب آن میگذاریم تا اینکه نوشته شکل ذیل را بخود بگیرد.

رستم در آمد: بر سرش کلاه خودش، در پایهایش موزهایش، بدست راستش شمشیرش، بر ابروانش درهم کشیده گی.

وقتی علایم تنقیط تکمیل گردید نوشته فوق را بالای شاملین میخوانیم.

معلمین محترم، از مثال فوق ثابت میگردد که اگر در نوشتار نشانه گذاری مراعات نگردد جمله یا موضوع بی مفهوم گردیده یا درك آن مشکل میگردد.

بناً حتماً باید نشانه ها را شناخت و در جاهای لازمه از آن استفاده کرد. که حال شما به ارتباط همین موضوع یك کارگروپی دارید.

هدایت کارگروپی:

شما تمام نشانه هائیکه در نوشتار از آن استفاده به عمل میآید همراه با نام آن بنویسید و برای انجام این کار 15 دقیقه وقت دارید.

شاملین را به گروپ های 6 نفری تقسیم نموده، مارکر و اوراق کارگروپی را توزیع مینمائیم منشی را خود تعین نمایند.

بعد از ختم کارگروپی اوراق شاملین را بروی تخته صنف بند نموده بعداً چارت تهیه شده خویش را نصب مینمائیم.

علایم یا نشانه ها

۱ـ پارگراف	۸ـ خط فاصله (—)
۲ـ نقطه (۰)	۹ـ خط ربط یا خط پیوند (-)
۳ـ سوالیه (؟)	۱۰ـ هلالین (کمانها) ( )
٤ـ ندائیه (!)	۱۱ـ قوس کلان یا قلابها [ ]
٥ـ کامه (،)	۱۲ـ قوس ناخنك (علامت نقل قول)
٦ـ ویرگول نقطه دار (؛)	(« »)
۷ـ شارحه (:)	۱۳ـ سه‌نقطه (علامت انصراف) (...)
۱٤ـ ستاره (*)	

هر مادهٔ چارت را بالای شاملین خوانده با اوراق کارگروپی خودشان ارتباط داده و در مورد هر ماده سوالات ذیل را از شاملین میپرسیم.

۱ـ پارگراف

س ـ پارگراف چیست؟

ج ـ پارگراف را در صنف های درسی سر سطر و در مطبعه ها شروع میگویند هر پارگراف از چندین جمله تشکیل شده مطالب کامل را نشان میدهد.

س ـ پارگراف از کجا شروع میشود؟

ج ـ پارگراف از حاشیهٔ معمولی یك و نیم سانتی متر به طرف داخل صفحه آغاز میگردد.

۲ـ نقطه (۰)

س ـ نقطه چیست و در کجا استعمال میشود؟

ج ـ نقطه نشانهٔ مکث کامل و سکوت تام در خواندن است که در پایان جمله های که پرسشی و ندائی نباشد استعمال میشود.

س ـ یك مثال داده میتوانید؟

ج ـ برادرم دیروز از سفر آمد.

س ـ بر علاوه اخیر جملات نقطه را در کدام قسمت ها میگذارند؟

ج_ نقطه را بعد از مخففات نیز میگذارند.
س_ یك مثال بدهید؟
ج_ این کتاب در سال ۱۲۷۹ هـ. ش. تالیف شد.
و یا برای اختصار اگر حرف اول اسمی قبل از فامیل نوشته شود میان آندو نقطه میگذارند.
مانند: خ. خلیلی (خلیل خلیلی)
برای وضاحت موضوع همین دو مثال اخیر را بروی تخته مینویسیم.

_ سوالیه (؟)
س_ علامت سوالیه در کجا استعمال میشود؟
ج_ علامت سوالیه پس از کلمه، فقره و جملهٔ که شکل سوال و پرسش مستقیم (نه غیر مستقیم) را داشته باشد استعمال میشود.
س_ یك مثال داده میتوانید؟
ج_ شما امروز کجا میروید؟
یا من از وی پرسیدم: که چه وقت رهسپار کابل میشوید؟
س_ یك مثال از جمله پرسشی غیر مستقیم داده میتوانید؟
ج_ من از احمد پرسیدم که چرا دیر به دفتر آمد.
یا: من از وی پرسیدم که چگونه به اینجا آمد.
س_ برعلاوه مثالهای فوق علامت سوالیه در کجا استعمال میگردد؟
ج_ در تصحیح متون، هرگاه واژه ئی مفهوم نشود یا متن مغشوش باشد بعد از واژه یا جمله مغشوش علامت پرسش میگذارند و این به منزله شك و تردید است.
س_ یك مثال بدهید؟
ج_ ابوالمعانی بیدل در سال ۱۱۰۰هـ. (؟) وفات نمود.
مثال را بروی تخته مینویسیم.

٤_ ندائیه (!)
س_ علامت ندائیه در کجا استفاده میشود؟
ج_ بعد از کلمهٔ ندائیه، برای اظهار تعجب، برای اظهار تأثر، برای اظهار خوشی، حالات ناگهانی و هیجانی، برای تمسخر و استهزا، در آخر جمله های که باور کردنی باشد بکار میرود.

س ــ کلمات ندائی کدام ها اند؟
ج ــ خداوندا! ، پروردگارا! .
س ــ کدام کلمات برای اظهار تعجب بکار میرود؟
ج ــ عجب سخنی!، چه دروغ شاخداری!، آیا راست میگوئی! .
س ــ کدام کلمات برای اظهار تأثر استفاده میشود با مثال واضح سازید؟
ج ــ آه! دیگر هرگز او را نخواهم دید.
آخ! زندگی چقدر خسته کن شده.
دریغا! عمرم عبث گذشت.
حلقهٔ امید بر هر در زدم وا حسرتا!
س ــ کدام کلمات برای اظهار خوشی، حالات ناگهانی و هیجانی استفاده میشود در مورد هر یك مثال بدهید؟
ج ــ اوه! از دیدن شما شادمان شدم.
بس است! از این بیشتر تحمل ندارم.
کلمات ندائی، کلماتیکه برای اظهار تعجب، اظهار تأثر، اظهار خوشی، حالات ناگهانی و هیجانی استفاده میشود بروی تخته مینویسیم.
س ــ در اخیر جملات تمسخر و استهزا، چگونه این علامت استفاده میشود؟
ج ــ مثلاً در بارهٔ شخص نادان و بی سوادی گفته شود:
این شخص نویسندهٔ توانا و دانشمند نامور کشور است!

۵ ــ کامه (،)

س ــ علامت کامه را دیگر به چی نام یاد میکنند؟
ج ــ ویرگول، سکته.
س ــ علامت کامه در کجا استعمال میگردد؟
ج ــ هرگاه چندین عبارت پهلوی هم بیایند باید توسط (و) های عطف بهم پیوند یابند در همچو موارد (و) ها حذف و بجای آنها (،) گذاشته میشود و قبل از آخرین عبارت (و) نوشته میشود.
س ــ یك مثال بدهید؟
ج ــ احمد یك پسر لایق، با هوش، با ادب و مهربان است.

س– علامت کامه دیگر در کدام محل بکار برده میشود؟

ج– هرگاه جملهٔ با یکی از واژه های بلی، نه، نی، خیر، درست و امثال اینها آغاز شود پس از آن واژه کامه، و در پی آن بقیهٔ جمله نوشته میشود.

س– یك مثال بگوئید؟

ج– نی، نا سنجیده سخن گفتن درست نیست.

آما اگر این واژه ها تنها بیایند بعد از آن نقطه گذاشته میشود.

مانند: س–کارت را تمام کردی؟

ج– بلی

هر دو مثال را بروی تخته مینویسیم.

س– دیگر در کدام جای میتوانیم این علامه را به کار ببریم؟

ج– برای جدا کردن کلمه خطاب از جمله این علامه استفاده میگردد.

مانند: دوست عزیزم، این بار نامه ات برایم دیر تر رسید.

مثال بروی تخته نوشته شود.

٦– ویرگول نقطه دار (؛)

س– ویرگول نقطه دار را دیگر به کدام نام ها یاد میکنند؟

ج– سمیکولن و مفرزه.

س– در کدام جاها از این علامت استفاده به عمل میآید؟

ج– از این علامه برای جدا کردن فقره ها و جمله های که پیهم آیند و بهم مربوط بوده و ایجاب گذاشتن نقطه راننمایند نوشته میشود.

س– یك مثال بدهید؟

ج– از بدکرداران نفرت دارم؛ از ساده لوحان بدم میآید؛ راستان و نیکو سرشتان را دوست دارم.

برای صراحت موضوع مثال را مینویسیم.

س– دیگر در کدام جاها این علامه نوشته میشود؟

ج– در جمله ها، پیش از واژه های مثلاً، مانند، چون، بحیث مثال، بگونهٔ نمونه و امثال اینها که برای ایراد مثال بیایند نوشته میشود.

س– یك مثال بدهید؟

ج- اشتباه و غلطی در به کار برد نشانه ها شاید نوشته را بی معنی گردانیده و یا غیر از آنچه نویسنده خواسته است جلوه دهد؛ بحیث مثال؛

س- دیگر در کدام جاها این علامه استفاده میشود؟

ج- در نوشته های علمی و تحقیقی هرگاه مطلبی به چندین مأخذ رجعت داده شود کامه برای جدا کردن هر بخش یك مأخذ و سمیکولن برای جدا کردن هر مأخذ از دیگران نوشته میشود.

مانند: تاریخ بیهقی، چاپ داکتر غنی و داکتر فیاض، تهران؛ الکامل فی التاریخ ابن الاثیر، ج ۷، قاهره.

س- برعلاوه موارد فوق علامه سمیکولن در کجا نوشته میشود؟

ج- در قاموسهای (کتب لغت) معنی های مربوط بهم یك واژه توسط کامه ها و معنی های مستقل که تحت اعداد (۱، ۲، ۳) میآیند توسط سمیکولن جدا میشوند.

س- یك مثال بدهید؟

ج- آیدیا (ایده)

۱- پلان، پروژه، طرح؛ ۲- فکر، عقیده، مفکوره، نظر، مقصود،

تمام مثالها را برای وضاحت بیشتر موضوع بروی تخته مینویسیم.

۷- شارحه (:)

س- شارحه را دیگر به کدام نام ها یاد میکنند؟

ج- دو نقطهٔ سر به سر، بیانیه.

س- موارد استعمال علامه شارحه کدام ها اند؟

ج- در نقل قول مستقیم دیگران پیش از قوس کوچك استعمال میشود.

مانند: احمد گفت: « میهن خود را مانند مادر خود دوست دارم.»

س- دیگر در کدام جای میتوانیم از این علامه استفاده نمائیم؟

ج- برای شرح و تفصیل یك مطلب در جمله استفاده میشود.

مانند: مطالب مهم که در شماره اول مجلهٔ ژوندون به چاپ رسیده عبارتند از: حقوق زن از نظر اسلام، قصه های واقعی من.

س- برعلاوه موارد فوق دیگر در کدام جا ها این علامه گذاشته میشود؟

ج- بعد از واژه های مانند، چون، بحیث مثال، بگونهٔ نمونه که دنبال آنها مثال ذکر شود

میآید.

س- این علامه دیگر در کدام جای بکار خواهد رفت؟

ج-شارحه بعد از عنوان های کوچك کنار صفحه که سطر به ادمهٔ آن نوشته میشود بکار میرود مثلاً:

اقسام (واو) در زبان دری: (واو) در زبان دری پنج قسم است.

هر یك از مثالها را بروی تخته مینویسیم.

۸- خط فاصله (___)

س- خط فاصله را دیگر به کدام نام یاد میکنند؟

ج- خط کش، دش.

س- از خط فاصله در کدام جاها استفاده میکنند؟

ج- پس از شماره های تقسیمات یك موضوع به بخشهای عمده و اساسی نوشته میشود.

مانند:

(ه) در زبان دری بدو نوع است.

۱- های ملفوظ

۲- های غیر ملفوظ

س- از این نشانه دیگر در کدام جاها استفاده میشود؟

ج- بخاطر توضیح و تفسیر یك واژه یا عبارت نوشته میشود.

مانند: ناصر خسرو ـــ شاعر مبارز و دانشمند زبان دری در سال ٤٨١ ه. وفات کرد.

س- دیگر در کدام جای از این نشانه میتوان استفاده کرد؟

ج- در گفتگوی دو نفری، داستان، فلمنامه یا نمایشنامه، وقتی از گوینده‌گان به تکرار نام برده نشود پس از گفتار هر گوینده که در آغاز سطر نوشته میشود خط فاصله میگذارند.

مثلاً: مادر با تبسمی از کودك پرسید:

- پدرت را به یاد داری؟

- بلی.

- میدانی او اکنون در کجا است؟

- در کابل.

س- برعلاوه موارد فوق دیگر در کدام جاها از این علامه کار میگیرند؟

ج- خط‌کش به جای (تا) و (به) استفاده میشود.

مانند: پروژهٔ کابل —— کشم

سوترهای راه کابل —— جلال آباد کم است.

و یا بعد از تاریخی که هنوز ادامه دارد از این علامه کار میگیرند.

مانند: ۱۲۷۰ —— ۱۲۷٤

برای صراحت موضوع مثال های داده شده را بالای تخته مینویسیم.

۹- خط ربط یا پیوند (-)

س- خط ربط یا پیوند را دیگر به نام چی یاد میکنند؟

ج- هایفن.

س- خط ربط یا پیوند با خط فاصله چه تفاوت دارد؟

ج- خط ربط یا پیوند با خط فاصله هم از نظر شکل و از نظر جایهای بکار برد تفاوت دارد. درازی هایفن یك ملی و از خط فاصله بیشتر از دو ملی است.

س- از خط ربط یا پیوند در کجا استفاده میشود؟

ج- هرگاه برای نوشتن یك واژه در صفحه جای نماند و واژه به دو بخش تقسیم شود خط ربط یا پیوند پس از یك بخش واژه در اخیر سطر گذاشته میشود.

مثلاً: کشور - داری یا دست - آورد

باید گفت که نباید هجای واژه را تقسیم کرد که این عمل نا درست است.

مانند: کشو - رداری یا دست آو - رد

مثال بروی تخته نوشته شود.

۱۰- هلالین (کمانها) ( )

س- هلالین را در کدام موارد استعمال مینمایند؟

ج- فقره ها وجمله های معترضه که ارتباط مستقیم با جمله ندارند میان هلالین گرفته میشوند.

مانند: در آثاری که از هند بوجود آمده سلسله از کتابهای دینی به برك پاله (پاله نام درخت بلندیست که دارای برگهای بزرگ و همیشه سبز بوده در قسمت جنوب میروید) نوشته شده است.

س- کدام موضوعات دیگر را در بین هلالین میگیرند؟

ج- شماره های تقسیمات دومی موضوع، معنی یا شرح و تفسیر برخی از واژه ها و سنه ها در بین هلالین گرفته میشود.

س- یك مثال ارائه دارید؟

ج- طرز آموزش واژه های نو به سواد آموزان

۱- قوه ادراك واژه ها نزد سواد آموزان

قوهٔ ادراك واژه ها در خوانش شامل دو مرحله میباشد

(۱) متمرکز ساختن حواس با یك کیفیت و رسیده‌گی روانی بر شکل واژه ها،

(۲) انگیزش حس تشخیص و شناسائی واژه ها بخاطر تشخیص یك شکل از اشکال دیگر با توجه به طرز تلفظ و فرق معانی آنها.

۲- شیوه انکشاف و ادراك واژه ها

باید گفت که شماره های (۱) و (۲) را به شکل ذیل کوتاه مینویسیم.

۱- . . . .

(۱) . . . .

(۲) . . . . .

۲- . . . .

س- از هلالین دیگر در کدام جای استفاده میشود؟

ج- در تقسیم موضوعاتی که به (الف، ب، ج) صورت میگیرد هلالین گذاشته میشود یعنی حروف متذکره با هلالین تشخیص میگردند.

مثالها را برای وضاحت بیشتر موضوع مینویسیم.

۱۱- قوس کلان (قلابها) [ ]

س- قوس کلان در نوشتار چی وقت استفاده میشود؟

ج- قوس کلان زمانی استعمال میشود که برخی از مطالب نقل و اقتباس شده، قابل معنی کردن یا شرح و تفسیر یا مقتضای تذکر، افزایش یا تکمیل کردن باشد. یعنی نویسنده وقتی به مطالب منقول و بر گرفته، چیزی از خود میآمزاید و یا به تکمیل و تصحیح متنها میپردازد آنرا در میان قلابها جای میدهد.

س- یك مثال داده میتوانید؟

ج- مثلاً: در این یاداشت از جراحتی که جنرال محمودخان برداشت [در روز اول جنگ افغان

و انگلیس] ذکری بمیان نیامده ولی از جنرالان دیگر به خاطر فتح بزرگ ستایش شده است.
(از کتاب « جنگهای افغان و انگلیس»)

س- از قلابها دیگر در کدام موارد استفاده بعمل میآید؟
ج- برای خطای نویسنده قبلی بکار میرود.
مانند: حافظ از شعرای قرن نهم [هشتم] بود.
مثالهای محل بکاربرد قلابها را بروی تخته مینویسیم.

۱۲- قوس ناخنك (علامت نقل فوق) (« »)

س- قوس ناخنك چه وقت بکار برده میشود؟
ج- برای نقل مستقیم قول دیگران بصورت حکایتی، یعنی از زبان کسی، یا برای نقل قول مستقیم دیگران از کتابهای مأخذ بعد از شارحه بکار برده میشود.
س- یك مثال دهید؟
ج- او گفت: « مقصودت را فهمیدم».
س- این علامت دیگر در کدام جا ها نوشته میشود؟
ج- این علامت برای نشان دادن برخی نامهای خاص (اشخاص، اشیا، جایها اصطلاحها) نوشته میشود.
مانند: « بینوایان » را چندین بار خواندم.
مثالها بروی تخته تحریر گردد.

۱۳- سه نقطه (علامت انصراف) (. . .)

س- علامت انصراف در کجا استفاده میشود؟
ج- این علامه یا نشانه هنگام حذف یك یا چند واژه، یا بخشی از فقره و جمله، خواه از نوشته خود شخص، خواه از مواد و مطالب اقتباس شده، که برای دیگران آشکار و ضرورتی به نوشتن نباشد و یا آنچه که از رهگذری قابل نوشتن نباشد استعمال میشود.
ولی باید گفت که در میان جمله سه نقطه و در پایان جمله چهار نقطه گذاشته میشود زیرا نقطه اخیر جمله نیز افزوده میگردد.
س- مثال داده میتوانید؟
ج- چگونه میتوان مسئول بود و نسبت . . . بی اعتنا؟

مقدمه: معلمین محترم السلام علیکم و رحمته اله و برکاته!

ما و شما امروز طبق تقسیم اوقات اصلاح جدول الفبا داریم و کارخانگی دری ۱ شما بود امیدوارم که آنرا خانه پری کرده باشید مگر قبل از اینکه جدول الفبا را خانه پری و یا تکمیل کنیم دربارهٔ تاریخچهٔ پیدایش و اهمیت آن در زبان صحبت میکنم. کسی گفته میتواند که:

س) حروف الفبا چیست و در ساختمان زبان چه رول دارد؟

ج) حروف الفبا عبارت از یك سلسله نشانه ها و رمز هایست که اساس ساختمان زبان را تشکیل داده است.

س) فهمیدن حروف الفبا چه اهمیت دارد؟

ج) به پاسخ آنها گوش میدهم و کمی اضافه میکنم که حروف الفبا در پهلوی اینکه اهمیت های زیاد دارد برای شاگردان طرز درست نوشتن املاء انشاء و دانستن یك لسان را می آموزاند. یعنی شاگرد میتواند که حروف خاص همان لسان را بیان نماید.

مثال: برای اعمار یك تعمیر مواد اولیه ضرورت است که یکی از جمله این مواد خشت است وقتیکه خشت بالای خشت های دیگر گذاشته شود تعمیر اعمار می گردد و آباد میشود.

پس حروف الفباء هم مانند خشت در ساختمان زبان رول مهم دارد وقتیکه حروف الفباء تکمیل شد کلمات و جملات و بالاخره کتاب ها بوجود می آید.

اختراع حروف الفبا:

قبل از اختراع حروف الفبا در قسمت زبان بشر ضرورت مبرم پیدا نموده بودند گرچه تاریخچهٔ زبان ها به صورت موثق معلوم نبود و نیست با آن هم اگر به دوره های مختلف تاریخ زبان ها مراجعه کنیم می بینیم که ادوار قدیم تاریخی بشر از رسم ها به حیث زبان استفاده می نمودند و نسبت به مردمان امروز نهایت دچار مشکلات بودند.

مثال: قبل از پیدایش زبان وقتی انسانها میخواستند که جمله از شاخچه شکسته را بیان نمایند مجبور بودند که تصویر از شاخچهٔ درخت شکسته را رسم کنند و یا یك شخص را دلیر و شجاع می گفتند برای آن شخص کلهٔ شیر را رسم می نمودند و یا اگر میل خوردن مرغ را میداشتند شکل مرغ و کارد را رسم میکردند.

خلاصه این کار وقت زیاد را در بر می گرفت روی همین نیاز ها و ضرورت ها بشر به اختراع یك شیوهٔ اسانتر برای مکالمه و مفاهمه ضرورت پیدا کرد که باعث پیدایش حروف الفبا شد.

همزمان با پیشرفت و تکامل دیگر ساختمان زندگی، حروف الفبا نیز پیشرفت و تکامل کرد که

و یا: حقوق اشخاص محروم ۰ ۰ ۰ ۰

هر دو مثال را بالای تخته مینویسیم.

۱۴ـ ستاره (*)

س- از ستاره در کدام مواقع استفاده به عمل میآید؟

ج- از این نشانه برای توضیح یك مطلب به متن در حاشیه علاوه برشماره ها و اعدادیکه برای این منظور بکار میروند استفاده میشود.

گاهی در پاورقی نویسی به جای شماره و عدد یك ستاره، دوستاره، سه ستاره نزدیك بهم [(*)، (**)، (***)] بکار برده میشود. هرگاه پاورقی در یك صفحه تمام نشود و به حاشیه صفحه دیگر ادامه یابد در آخر پاورقی این صفحه و شروع پاورقی صفحهٔ دیگر یك ستاره جهت رهنمائی گذاشته میشود.

س- از سه ستاره دیگر چه وقت استفاده میشود؟

ج- از سه ستاره دور از هم برای جدا کردن بخش ها یا قسمت های داستان یا یك موضوع طولانی به کار میرود تا فاصله سفید بین دو سطر بیشتر گردانیده شود.

س- از این نشانه دیگر در کدام مواقع استفاده میشود؟

ج- در زبانشناسی پیش از واژه ها یا جمله های نا درست یا باز سازی شده از نظر تاریخی یك ستاره میگذارند.

مانند: * من رفتی

مثال فوق را مینویسیم تا موضوع واضح گردد.

خلاصه:

معلمین محترم، موضوع درس امروز ما و شما اصول نشانه‌گذاری در نوشتار بود شما خواندید که نشانه گذاری را بنام تنقیط، نقطه گذاری و علایم تنقیط نیز یاد میکنند که نشانه گذاري عبارت از بکار بردن نشانه ها و علامات در تحریر و نگارش به غرض وقفه در آواز و بهتر فهماندن مقصود است در زبان و مکالمه.

نشانه گذاری در نوشتار از اهمیت بسزائی برخوردار بوده زیرا عدم رعایت آن کلمه، جمله، موضوع یا پاراگراف را بی مفهوم ساخته ، مقصود را بیان کرده نمیتواند، و یا درك مقصود را مشکل میسازد.

پس ما باید از این علایم در جاهای سطلوبه و مشخص آن استفاده نموده و در هنگام خواندن رعایت آنرا بنمائیم تا جمله، کلمه یا موضوع به شکل درست و اساسی آن بیان گردد.

ارزیابی:

۱ـ استفاده از نشانه ها در زبان دری چی اهمیت دارد؟

۲ـ طریق نوشتن پاراگراف چگونه است؟

۳ـ نقطه در اخیر کدام جملات استفاده میشود؟

٤ـ محل بکار برد علامه سوالیه کدام ها است؟

٥ـ علامه ندائیه را در کدام جاها میتوانیم استفاده کنیم؟

٦ـ چه وقت میتوانیم از کامه استفاده کنیم؟

۷ـ یکی از موارد ویرگول نقطه دار را بگوئید؟

۸ـ شارحه را دیگر به چی نام یاد میکنند؟

۹ـ در گفتگوی دو نفری به عوض تکرار از نام گوینده‌گان از کدام علامه میتوانیم استفاده نمائیم؟

۱۰ـ در کدام حالات از خط ربط یا پیوند استفاده صورت میگیرد؟

۱۱ـ قوس کلان را دیگر به چی نام یاد کرده و در کدام موارد استعمال میگردد؟

۱۲ـ قوس ناخنك را به چی نام یاد میکنند؟

۱۳ـ از علامت انصراف در کجا استفاده کرده میتوانیم؟

١٤ـ از نشانه ستاره در کجا استفاده میشود؟

بخش اول

فصل اول

پلان پنجم : ذخیره لغات

۱ـ صحبت در مورد اهمیت ذخیره لغات

۲ـ روش های مؤثر جهت ازدیاد ذخیره لغات

۳ـ توضیح و طرق استفاده از روش ها

٤ـ مؤثریت استفاده از روش ا

پلان درسی

اسم: رابعه ضمیر قسیمی
پروگرام: FETTP
صنف: شاملین سمینار

مضمون: مسلکی
موضوع: ذخیرهٔ لغات
تاریخ:

اهداف: شاملین در اخیر ساعت درسی بتوانند:
۱- در مورد اهمیت ذخیرهٔ لغات صحبت نمایند.
۲- روش های موثر جهت ازدیاد ذخیرهٔ لغات را بگویند.
۳- هریك از روش ها را واضح ساخته و موثریت آنها را بیان کنند.
90% فعالیت های فوق را بصورت درست انجام دهند.

وقت 75 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
5 دقیقه	مقدمه: صحبت در مورد اهمیت ذخیرهٔ لغات	تخته، تباشیر
15 دقیقه	کارگروپی در مورد روش‌های موثر ازدیاد لغات	تخته پاك
45 دقیقه	بحث کارگروپی (طُرق استفاده از روش ها و موثریت آنها در رُشد و انکشاف ذهن شاگردان)	اوراق کارگروپی چارت تصاویر
3 دقیقه	خلاصه	
5 دقیقه	ارزیابی	
2 دقیقه	کارخانگی	

مقدمه: سلام و احوالپرسی

معلمین گرامی، این نکته همه هویدا است که صحبت و بیان کلام مربوط به فصاحت زبان و اندوخته های مغز انسان میباشد. چنانچه تجربه نشان داده و همهٔ ما شاهده آن هستیم که بیانات و اظهارات همه از مطالعهٔ کتب و صحبت دیگران اکتساب شده که این همه بیانگر ذخیرهٔ لغات در ذهن میباشد.

پس برای بیانات و اظهارات عالی باید به مطالعه کتب دست زده، هنگام صحبت دیگران متوجه بوده و در وقت صحبت متوجه الفاظ خویش بود. و هر چه بیشتر کوشش نمود تا ذخیرهٔ لغات ازدیاد گردد بناً ضرور است در صدد راه های بود که بواسطهٔ آن لغات در ذهن ذخیره گردد تا موقع تحریر و تقریر از آن استفاده به عمل آید.

چون از یکجا شدن لغات و کلمات، جملات و از یکجا شدن جملات موضوعات به میان میآید لهذا تنها داشتن لغات در ذهن کافی نبوده بلکه طریقهٔ جمع بستن و بکار بردن آن در جای مطلوب مهمتر جلوه میکند زیرا در تحریر و تقریر از همه مهمتر جمله بندی و بیان موضوع به شکل فصیح آن میباشد.

چون همهٔ ما وظیفه مقدس و پر مسئولیت معلمی را بعهده داریم باید در رشد و تبارز استعدادهای شاگردان کوشا بوده روشهای موثری را جهت ازدیاد ذخیرهٔ لغات برای شان جستجو نمائیم و بر علاوهٔ آن طریقه های بکاربرد و استعمال آنها را در جملات نیز رهنمائی نمائیم، تا شاگردان از همان ابتدا توانائی گفتن و نوشتن کلمات و جملات را داشته در یك موضوع به شکل دقیق فکر نموده و توانائی بیان آنرا داشته باشند که موضوع درس امروز شما هم ذخیرهٔ لغات میباشد. عنوان را روی تخته صنف مینویسیم.

حال شما به ارتباط همین موضوع (به کدام طریقه ها و روش ها میتوانید تبادله لغات را اذهان شاگردان نمائید) یك کارگروپی داریم. شما در این کار طریقه های تبادله و داد و گرفت لغات را بنویسید که برای انجام این کار 15 دقیقه وقت دارید.

شاملین را به گروپ های 5 نفری تقسیم نموده اوراق کارگروپی را توزیع میداریم و منشی را خودشان انتخاب نمایند.

بعد از ختم کارگروپی نظریات شاملین را بالنوبه بالای تخته درج نموده شاید شاملین روش های ذیل را بگویند اگر نظریات یا روش های ذیل نبود خود استاد آنرا درج تخته نماید.

۱ـ تکمیل جدول
۲ـ گفتن کلماتی که به یکی از حروف الفبأ شروع شود.
۳ـ گفتن کلماتیکه به یك حرف مشخص حروف الفبأ ختم گردد.
٤ـ گفتن کلماتیکه در آن یك حرف مشخص حروف الفبأ استفاده شده باشد.
۵ـ گفتن کلمات چند حرفی
٦ـ گفتن لغت جهت معنی و استعمال جمله
۷ـ صحبت شاگردان در مورد خصوصیات شخصی
۸ـ انتخاب موضوع جهت اظهار معلومات
۹ـ اسم، خوراك، پوشاك، حیوان، مملکت.
۱۰ـ براه انداختن کنفرانس های صنفی
۱۱ـ ترکیب کلمات از حروف اول تصاویر

بعد از اخذ نظریات هر ماده روی تخته را بالای شاملین خوانده، بخاطر توضیح، طرق استفاده از روش و موثریت آن سوالات ذیل را از شاملین میپرسیم.

۱ـ تکمیل جدول

س ـ برای تکمیل نمودن جدول چه قسم جداول را بروی تخته ترسیم کرده میتوانید؟

ج ـ جداول که از طرف افقی و عمودی سه و یا بیشتر از سه خانه خالی داشته باشد.

س ـ به کدام طریقه ها میتوانیم جدول مذکور را کار نمائیم؟

ج ـ اولاً جدول مذکور را بروی تخته ترسیم مینمائیم بعدأ در خانه های خالی هر یك از ستون ها کلمات مختلف و یا یك کلمه معین را مینویسیم و از شاگردان میخواهیم تا آمده و قسمی جملات بنویسند که در اول، وسط و یا آخر جمله. کلمه داده شده یا معین بیاید.

قرار ذیل:

			وطن
		نماز	
	مقدس		
رفت			

س- استفاده از این جدول چی فایده دارد؟

ج- جدول مذکور در رشد ذهنیت های شاگردان اثرات مثبتی دارد زیرا معلم یك کلمه را برای شاگردان نشان داده میگوید: کی میتواند یك جمله بنویسد که کلمهٔ اول آن وطن باشد. شاگردان فکر میکنند هر کدام در ذهن جملاتی طرح میکنند معلم از جمله همه یك تن را خواسته تا به همان کلمه جلمه بنویسند. چون در این کار شاگردان آزاد استند ممکن جملاتی که به نزد خود طرح میکنند، میگویند و یا مینویسند از لغات جدید استفاده نموده باشند. که در این جا آموزش بوجه احسن صورت میگیرد بدلیل آنکه در قدم اول همه شاگردان فکر به ساختن جمله مینمایند و هر کدام کلماتی را به نزد خود ترکیب مینمایند و در قدم دوم طریق جمله ساختن همصنفی خود را دیده یك جمله جدید میآموزند و در ضمن با کلمه یا کلمات جدید آشنا میشوند.

س- اگر در خانه های خالی یك کلمه معین و مشخص را بگذاریم شاگردان ضرورت به فکر کردن دارند؟

ج- بلی حتماً، زیرا باز هم شاگردان فکر میکنند جمله اول را قسمی میگویند که کلمه وطن در شروع جمله بیاید، جملهٔ دوم را جملهٔ میسازند که کلمهٔ وطن، کلمهٔ دوم جمله اش باشد و در مرتبهٔ سوم میکوشد که همین کلمه، کلمهٔ سوم جمله اش باشد.

۲- گفتن کلماتی که به یکی از حروف الفبأ شروع شده باشد.

س- این چگونه یك بازی است؟

ج- معلم به شاگردان میگوید شما 5 کلمهٔ را نام بگیریید که به حرف (الف) شروع شده باشد و یا میتواند دیگر حروف الفبأ را بگوید.

س- از این بازی چه وقت استفاده کرده میتوانیم؟

ج- وقتی تدریس ما خلاص شد در 15 دقیقهٔ اخیر ساعت میتوانیم شاگردان را بدو گروپ تقسیم کرده بشکل مسابقه کار نمائیم.

س- استفاده از این بازی چه فایده دارد؟

ج- چون این بازی یك بازی آموزشی است، ذهن شاگردان تحریك شده و هر یك در صدد پیدا کردن کلمات جدید میشوند و آن آشنائی حاصل میکنند.

۳_ گفتن کلماتیکه به یك حرف مشخص الفبا ختم گردد:

س_ این بازی را چگونه کار مینمائیم؟

ج_ به شاگردان خود میگوئیم که شما 6 کلمه ایرا نام بگیریید که به حرف (ش) ختم گردد و یا میتوانیم دیگر حروف الفبا را بگوئیم.

س_ از این بازی به کدام شکل استفاده کرده میتوانیم؟

ج_ از این بازی میتوانیم در اواخر ساعت درسی بشکل گروپی، به شکل انفرادی و یا مسابقه استفاده کنیم.

س_ استفاده از این بازی چی فایده دارد؟

ج_ باز هم شاگردان در جریان کار فکر نموده، کوشش مینمایند کلماتی را دریابند که به حرف (ش) ختم گردد.

شاید هر یك کلمات (موش، هوش، گوش، خروش، مدهوش، خوش) را نام بگیرند که در اینجا شاگردان برعلاوه کلمات دریافت شده متوجه کلمات همصنفی های خود بوده کلمات جدید میآموزند.

٤_ گفتن کلماتیکه یك حرف مشخص در آن استفاده شده باشد.

س_ معلم چطور میتواند از این بازی در صنف استفاده کند؟

ج_ مانند بازی های قبلی از آن به شکل مسابقه، کارگروپی و انفرادی استفاده کرده میتواند که در این بازی شاگردان نسبتاً آزادتر بوده زیرا شرط معلم اول و آخر کلمه نبوده بلکه شاگرد میتواند کلماتی بگوید که در اول، آخر، وسط و یا هر قسمت آن کلمه حرف متذکره آمده باشد.

مثلاً: معلم میگوید: کلماتی را بگوئید که در آن حرف (ل) استفاده شده باشد.

شاگردان میتوانند کلمات (گل، لبلبو، قلم، لانه . . . .) را بیان کنند.

س_ استفاده از این بازی در آموزش چه تأثیر دارد؟

ج_ با استفاده از این بازی شاگردان متجسس شده در صدد پیدا کردن کلمات میگردند و در ضمن کار و فعالیت لغات و کلمات جدید را میآموزند.

٥ـ گفتن کلمات چند حرفی

س- از این بازی چه قسم استفاده مینمائید؟

ج- به شاگردان خود میگوئیم که کلمات (4) حرفی را نام بگیرئید و هر یك کلمهٔ که میگویند ما آن را بر تخته درج مینمائیم وقتی کلمات شاگردان خلاص شد، کلماتی را که درج تخته نموده ایم بالای شاگردان خوانده، معنی و مفهوم آنرا میپرسیم.

س- پرسیدن معنی و مفهوم کلمات چی فایده دارد؟

ج- شاگردان در جریان کار شاید کلماتی بگویند که معنی و مفهوم اش به دیگران واضح نباشد، مانند شتاب، که معنی آن عجله، زود و تیز است که پرسیدن معنی کلمات را برای شاگردان واضح ساخته خوبتر ذهنشین گردیده و فراموش نمیگردد و میتوانند از آن در مکالمات روزمره استفاده کنند.

٦ـ گفتن لغت جهت معنی و استعمال جمله

س- این بازی آموزشی را چگونه کار مینمائیم؟

ج- یك لغت را توسط شاگرد بروی تخته نوشته، از شاگردان دیگر میپرسیم که کی معنی این لغت را میداند؟ یك شاگرد آمده معنی لغت را مینویسند.

باز میگوئیم؛ کی میتواند برای این لغت یك جمله بگوید؟

شاگرد آمده جمله مینویسد، شاگرد دیگر آنرا میخواند.

س- استفاده از این بازی چی فایده دارد؟

ج- در گفتن یك لغت و دیگر مراحل آن 4 یا 5 شاگرد به کار میافتند که در نتیجه سطح دانش شاگردان بلند میرود. شاگردان در پیدا کردن معنی و ساختن جمله عمیق فکر میکنند، طرز ساختن جمله، طرز نوشتن و طرز خواندن آنرا میآموزند که در اجرای این عمل باز هم به لغات جدید آشنا شده و بر علاوه گفتن و یاد گرفتن طرز نوشتن آنرا نیز یاد میگیرند.

س-در این بازی از چگونه لغات استفاده مینمائید؟

ج- از لغات که برابر و مطابق به سطح دانش شاگردان بوده و برعلاوه لغات کتب درسی از لغات خارج کتاب نیز استفاده کرده میتوانیم که شاگردان لغات جدید را میآموزند.

۷ـ صحبت شاگردان در مورد خصوصیات شخصی

س ـ شاگردان در مورد کدام خصوصیات خویش و چگونه صحبت نمائید؟

ج ـ به شاگردان میگوئیم هریك از شما آمده در مورد (فامیل، دوستان، خوی، خواص، مدرسه، همصنفان یا معلمین) خود صحبت نمایند.

س ـ اجرای این فعالیت بالای شاگردان چی فایده دارد؟

ج ـ قوه افاده و بیان شاگردان تقویه شده، میتوانند در موضوعات شخصی خویش آزادانه به مفکورهٔ خود صحبت نمایند. که در این فعالیت شاگردان جرأت صحبت کردن در مقابل دیگران را پیدا کرده و قادر به این میشوند که چند جمله را باهمدیگر ترکیب نموده مفهومی را به دیگران ابراز دارند.

۸ـ انتخاب موضوع جهت اظهار معلومات

س ـ این بازی را چگونه میتوانید کار نمائید؟

ج ـ موضوعات مختلفه را بروی کاغذهای خورد نوشته و تماماً را در داخل یك قوطی قات کرده میاندازیم و از یك شاگرد میخواهیم تا آمده و از بین قوطی یك کاغذ را بر دارد. کاغذ انتخاب شده را از نزد شاگرد گرفته موضوع درج شده اش را بلند میخوانیم مثلاً (فصل بهار) شاگرد باید در مورد فصل بهار برای دیگران معلومات بدهد.

س ـ در این بازی معلم باید چه قسم موضوعات را درج اوراق نماید؟

ج ـ معلم باید موضوعاتی را درج اوراق نماید که مطابق به سطح دانش شاگردان بوده، شاگردان در محیط و اجتماع تا اندازهٔ بدان آگاه بوده اظهار معلومات کرده بتواند.

س ـ استفاده از این بازی چی فایده دارد؟

ج ـ استفاده از این بازی به معلومات شاگردان افزوده، قوه تفکر و بیان آنها را تقویت میبخشد. مثلاً: وقتی یك شاگرد در مورد (حقوق مادر) صحبت میکند شاید بعضی شاگردان به همه حقوق مادر پی نبرده باشند و یا در قسمت مراعات حقوق آن تغافل نمایند. بناً در وقت صحبت همه شاگردان بدان دقت نموده معلومات حاصل کرده و متوجه بعضی نکات آموزنده شده به لغات و کلمات جدید آشنا میشوند و از جانب دیگر شاگرد اولی جرأت سخن گفتن، و جمع آوری مطالب را آموخته قوهٔ بیان اش رشد و انکشاف مینماید.

به صورت امروزی در آمده است.
معلمین محترم و گرانقدر!
هرقدریکه دربارهٔ حروف الفبا گپ بزنیم همانقدر دلچسب و جالب تر شده می رود و حال نظر به نداشتن وقت و خارج نشدن از موضوع درسی می پردازیم به خانه پری و اصلاح جدول حروف الفبا.
س) خانه پری و اصلاح جدول حروف الفبا برای ما چه کمك میکند؟
ج) اصلاح و خانه پری جدول برای ما کمك میکند که الفبای هر لسان را به صورت مشخص بدانیم.
س) حروف الفبای زبان دری چند است؟
ج) ۳٤ حرف است اگر ( ) را هم یك حرف حساب کنیم الفبای دری ۳۳ حرف میشود.
س) آیا حروف خاص زبان دری را گفته می توانید؟
ج) بسیار خوب حروف خاص زبان دری چهار حرف است که عبارت از (پ، چ، ژ، گ) می باشد. این حروف را که در هر جای می بینید حروف خاص زبان دری است.
و یا اگر در کدام کلمهٔ می بینید کلمهٔ خاص دریست مثلاً" (چمن، پاك، ژاله، گل).
مثال دیگر از خود شاملین می گیریم و یا کلمهٔ چرگ که در زبان دری معنی و مفهوم ندارد با وجودیکه در کلمهٔ چرگ حرف (چ، گ، م) آمده است، کلمه خاص زبان دری گفته نمی شود چرا که کلمهٔ چرگ در زبان دری یك کلمهٔ بی معنی و بی مفهوم است در حالیکه کلمهٔ مذکور در زبان پشتو دارای معنی و مفهوم است.
به همین ترتیب لسان پشتو نیز دارای حروف خاص خود است که صرف مربوط لسان پشتو می باشد.
س) آیا کسی گفته می تواند که حروف خاص زبان پشتو کدام است؟
ج) ( ) بسیار خوب تشکر ما و شما هشت حروف خاص پشتو داریم که خود شما نام بردید چون حروف الفبای زبان دری و پشتو با هم مخلوط است و زبان ها یکی به دیگر احتیاج دارند به جز از زبان عربی هیچ زبان نیست که کامل باشد مثلاً" کلمات (چمن و گل) کلمات خاص دری هستند اما به زبان پشتو هم قبول شده است.
در مورد لسان عربی باید گفت که زبان مکمل است زبان دری و پشتو بعضی حروف خود را از آن گرفته ولی در زبان عربی هیچ زبان بیگانه وجود ندارد و یك نکتهٔ مهم را در نظر داشته باشید که در زبان عربی هرگاه حرف الف در شروع کلمه بیاید اگر حرکت نداشته باشد

۸ـ اسم، خوراك، پوشاك، حيوان، مملكت

س ـ اين چگونه يك بازى است؟

ج ـ معلم به همين شكل عنوان براى شاگردان ميدهد و ميگويد كه همهٔ شما به حرف (ب) همين معلومات را بنويسيد.

	اسم	**خوراك**	**پوشاك**	**حيوان**	**مملكت**
شاگردان خواهد نوشت:	بريالى	باميه	بوت	بوم	بلغاريا

س ـ به كدام طريق ميتوانيم از اين بازى استفاده نمائيم؟

ج ـ اگر از اين بازى به شكل مسابقه استفاده نمائيم دلچسب تر خواهد بود قسميكه دو گروپ الف و ب از شاگردان تعين مينمائيم، عنوان فوق را بروى تخته نوشته براى هر دو گروپ كاغذ و قلم ميدهيم و ميگوئيم به حرف (ا، ب . . . .) همين معلومات را در ظرف ۲ دقيقه بنويسيد، بعد از ختم وقت از هر گروپ معلومات را پرسيده و در مقابل هر يك از معلومات يك نمره مجموعاً 5 نمره ميدهيم. بعداً ديگر مراحل مسابقه را كار مينمائيم.

س ـ استفاده از اين بازى چى فايده دارد؟

ج ـ شاگردان بخاطر پيدا كردن نام، خوراك، پوشاك، حيوان و مملكت دقيق فكر ميكنند. مثلاً براى پيدا كردن حرف اول نام حيوان همه حيوانات را زير نظر آورده متوجه آنها شده به حرف اولى آن فكر ميكنند تا به حرف تعين شده حيوان مورد نظر خويش را دريابند.

كه در اين بازى رقابت هاى مثبت و سالم بين شاگردان ايجاد شده، با كلمات جديد برخورده، آشنا ميشوند و ميآموزند و در ضمن ذهنيت هاى شان رشد و انكشاف مينمايد.

۹ـ براه انداختن كنفرانس هاى صنفى

س ـ چه قسم كنفرانس هاى صنفى را براه مياندازيد؟

ج ـ قسميكه يك شاگرد را ريس كنفرانس انتخاب نموده، موضوع را براى همهٔ شاگردان ميدهيم تا در مورد مضمون، شعر، شعار، پارچه هاى تمثيلى و غيره چيزها آماده سازند و براى ايراد اين كنفرانس يك روز را تعين مينمائيم تا همه شاگردان در همان روز متذكره آماده باشند.

س ـ براى ايراد كنفرانس هاى صنفى چه قسم موضوعات را براى شاگردان ميدهيد؟

ج ـ براى ايراد كنفرانس هاى صنفى موضوعاتى را براى شاگردان ميدهيم كه برابر به سطح دانش و استعداد شاگردان بوده در مورد همان موضوع معلومات بدست آورده و موثريت

موضوع را درك کرده بتوانند.

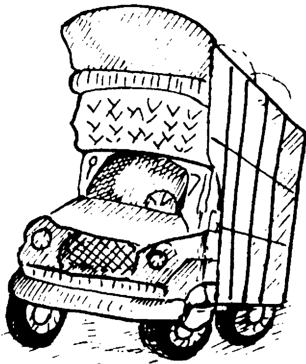
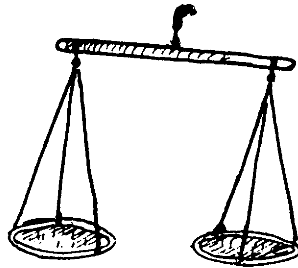
س- اجرای این فعالیت بالای شاگردان چی فایده دارد؟

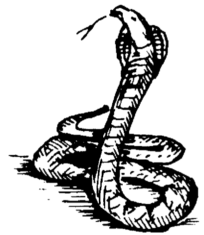
ج- حس کنجکاوی و تجسس در موضوعات برای شاگردان پیدا شده، در مورد موضوعات معلومات بدست آورده، توانائی استفاده از کتب، مجلات و دیگر چیزها را بدست آورده جرأت و قدرت بیان را در مقابل دیگران پیدا میکنند. که اجرای این عمل در ذخیرهٔ لغات شاگردان زیاد موثر است.

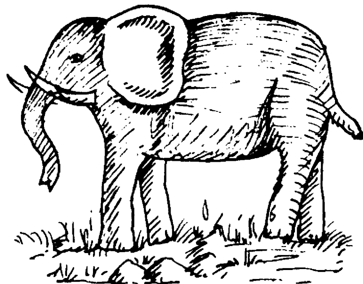
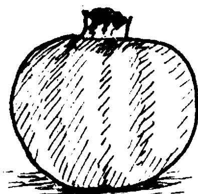
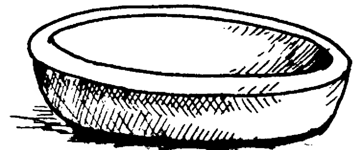
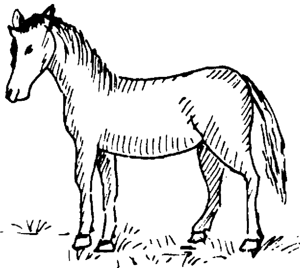
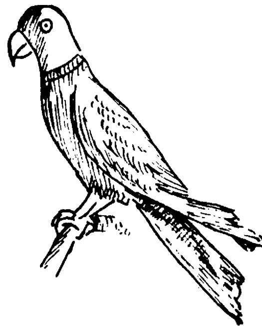
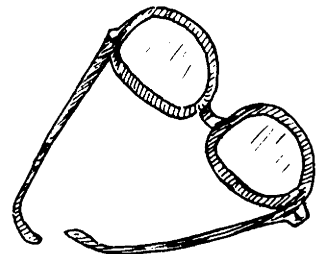
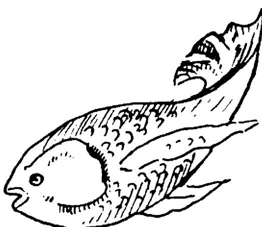
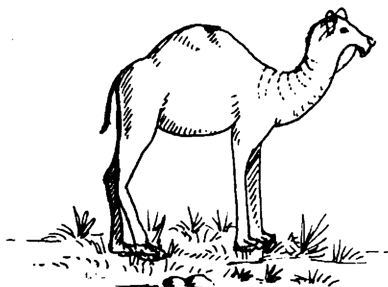
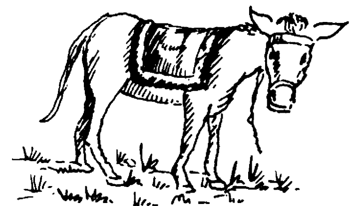
۱۱- ترکیب کلمات از حروف اول تصاویر

س- این چگونه یك بازی است؟

ج- زمانیکه از شاملین جوابات گرفتیم چارتی را که در آن تصاویر نصب شده بروی تخته نصب مینمائیم.

س- از این چارت چطور استفاده مینمائید؟
ج- هر تصویر را به شاگردان نشان داده، نام آنرا پرسیده، و در مورد نوعیت و چگونگی آن سوالات مینمائیم.
س- دیگر چگونه میتوانید استفاده نمائید؟
ج- ما میتوانیم از حروف اول این تصاویر کلمات ترکیب نمائیم.
س- به چی ترتیب کلمات ترکیب مینمائید؟
ج- قسمیکه تصاویر هر یك از قطارها را بالنوبه برای شاگردان نشان داده در مورد هر یك تصویر میپرسیم. این تصویر چی است؟ حرف اول آن چیست؟
شما بیائید حرف اول آنرا بروی تخته بنویسید.
وقتی حروف اول تصاویر هر قطار را بروی تخته نوشتند شاگرد دیگر آمده حروف را ترکیب مینماید. از حروف ترکیب شده یك کلمه جدید حاصل میشود.
کلمهٔ جدید را بالای شاگردان خوانده معنی آنرا بالای شاگردان بروی تخته مینویسیم.
س- استفاده از این بازی چی فایده دارد؟
ج- این بازی شاگردان را به فکر کردن مجبور ساخته، ذهن شانرا رشد میدهد، طوریکه شاگردان اولاً به تصویر دقیق شده میخواهند شکل را درك کرده نام آنرا دریابند وقتی نام تصویر را پیدا کردند به فکر نوشتن آن میشوند که همین نام چطور نوشته شده حرف اول آنرا می یابند.
بعداً حروف را با هم ترکیب نموده که یك کلمهٔ کاملاً جدید حصول میشود. در این وقت شاگردان با کلمهٔ جدید دیگر آشنا شده و در صدد پیدا کردن معنی کلمه گردیده، برای آن جملات مناسب جستجو میکنند.
پس ثابت شد که در یك قطار از تصاویر شاگردان چندین مرتبه بکار افتاده که این همه کار و فعالیت سبب رشد و انکشاف ذهن شان گردیده، علاقمندی به کار و فعالیت پیدا میکنند.
س- آیا از تصاویر این چارت و خود چارت میتوانیم باز دیگر استفاده نمائیم؟ چطور؟
ج- بلی، قسمیکه معلوم میشود تصاویر در خود چارت رسم نشده هر کدام به کارت جداگانه میباشد، میتوانیم تصاویر سابقه را برداشته، تصاویر جدید را در جایش بگذاریم و یا از همین تصاویر دست داشته با تبدیل نمودن جا ها کلمهٔ جدید دیگر را بدست آریم یعنی از این چارت و تصاویر به دفعات مختلف استفاده شده میتواند.
س- آیا تمام این بازی ها و فعالیت های را که شرح دادیم در ذخیره لغات و تبارز استعداد

شاگردان کمك مینماید ؟ چگونه ؟
ج- بلی، زیرا در هر یك از فعالیت های که فوقاً شرح داده شد، شاگردان مرکز فعالیت بوده، موضوع یا مطلب داشته شدهٔ خویش را بیان نموده برای بخاطر آوردن موضوعات جدید میکوشند و مطالب جدید را در ذهن میگنجاند که در تمام آنها رقابت های سالم بین شاگردان ایجاد شده، قوه تفکر، تعقل، استدلال و بیان آنها رشد مینماید.

خلاصه:

معلمین محترم، این بود درس امروز ما (ذخیره لغات) که خود توضیح نمودید ما با استفاده از کدام روش ها میتوانیم شاگردان خویش را بیشتر مرکز فعالیت ساخته تا لغات جدید و کلمات جدید را بیاموزند. چرا که یادگیری لغات و کلمات در بیان و فصاحت یك موضوع رول اعظمی دارد.
و همچنان با استفاده از کدام روش ها میتوانیم که قوه بیان، تفکر را در شاگردان خویش انکشاف داده تا آنها بتوانند در مورد یك موضوع به تنهائی فکر نموده صحبت نمایند و معلومات دست داشتهٔ خویش را باهم یکجا کرده اظهار دارند که این همه روش ها در رشد و انکشاف ذهنیت و استعداد شاگردان تأثیرات مثبتی را در قبال دارد.

ارزیابی:

۱- ذخیرهٔ لغات چه اهمیت دارد ؟
۲- کدام روش ها جهت ازدیاد ذخیرهٔ لغات موثر است؟
۳- از این بازی چگونه استفاده کرده میتوانیم؟
٤- با استفاده از کدام بازی ها میتوانیم قوهٔ بیان شاگردان را تقویت نمائیم؟
٥- چطور این بازی را در داخل صنف کار مینمائید ؟
٦- بصورت عموم این بازی ها چه موثریت را دارا است؟

کارخانگی:

شما از تمام این بازی های که شرح دادید یك بازی را انتخاب نموده پلان 15 دقیقه بنویسید که در این پلان صرف در 15 دقیقهٔ اخیر ساعت بازی را کار مینمائید.
ارزیابی: طریق کار، کنترول و تشویق

بخش اول
فصل اول

پلان ششم : مقاله نویسی

۱ـ مقاله نویسی و تأثیرات آن بالای رشد استعداد شاگردان

۲ـ تعریف نوشته و انواع آن

۳ـ مراحل مقاله نویسی

٤ـ اهمیت مقاله نویسی

٥ـ طریقه های مقاله نویسی جهت رشد استعداد شاگردان

٦ـ طرق اصلاح مقاله

پلان درسی

اسم: سلیمه | مضمون: دری

پروگرام: FETT | موضوع: مقاله نویسی

صنف: شاملین سمینار | تاریخ:

اهداف: شاملین در اخیر ساعت درسی بتوانند بگویند که:

- مقاله نویسی و تأثیرات آن بالای رشد استعداد شاگردان چه است.
- نوشته و انواع آن را بیان کنند.
- مراحل مقاله نویسی را تشریح نمایند.
- راجع به اهمیت مقاله نویسی معلومات بدهند.
- بیان کنند که طریقه های مقاله نویسی جهت رشد اسعداد شاگردان کدام است.
- راجع به طریق اصلاح موضوع در مقاله نویسی معلومات بدهند.
- ۹۵٪ فعالیت های فوق را انجام بدهند.

وقت 60 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
	سلام و احوالپرسی	تخته
10 دقیقه	- مقدمه: صحبت در مورد مقاله نویسی و تأثیرات آن بالای رشد استعداد شاگردان	تخته پاك
	- معلومات در مورد نوشته و انواع آن	تباشیر
	- توضیحات در مورد اهمیت مقاله نویسی	چارت مراحل مقاله نویسی
15 دقیقه	- نصب چارت و تشریحات به ارتباط مرحلهٔ نگارش و رهنمائی های آن	کاغذهای خورد کارگروپی
10 دقیقه	- کارگروپی (روی انتخاب موضوع در مقاله نویسی)	
10 دقیقه	- بحث و مناقشه	
	- توضیح طریقه های مقاله نویسی جهت رشد و انکشاف استعداد شاگردان	
10 دقیقه	معلومات در مورد طرق اصلاح مقاله	
5 دقیقه	- خلاصه	
	- ارزیابی و کارخانگی	

مقدمه: سلام و احوالپرسی.

معلمین محترم، درس امروز ما و شما به ادامهٔ درس های روز گذشته درس مسلکی است که موضوع درس ما مقاله نویسی میباشد. عنوان درس را روی تخته مینویسیم.

س- کی میتواند مقاله را تعریف کند؟

ج- مقاله عبارت از سخنان منطقی و سنجیده شده روی یك موضوع مشخص و معین است که بعد از اندیشیدن و فکر کردن در قالب نوشته در میآید.

س- نوشته را کی تعریف میکند؟

ج- نوشته پیغامی است که اطلاعات، حقایق، علل، مسائل و رویداد ها را به خواننده میرساند عملای زبان و ادبیات از مدت زیادی به این طرف بالای انواع و اقسام نوشته مطالعات نموده اند.

س- آیا کسی گفته میتواند که چند نوع نوشته را میشناسید؟

ج- سه نوع.

س- کدام هاست نام بگیرید؟

ج- نوشته های توضیحی، تشریحی و توصیفی.

خوب معلم صاحبان گرامی، بحث امروز ما و شما صرف روی نوشته های تشریحی سیباشد.

س- نوشته تشریحی چه است کی تعریف کرده میتواند؟

ج- نوشته هایست که در آن یك صحنه، داستان یا موضوعی با دقت و موشگافی بیشتر شرح داده میشود.

س- نوشته تشریحی چند نوع است؟

ج- دو نوع.

س- کدام هاست نام بگیرید؟

ج- نوشته عینی و نوشته های ذهنی.

س- نوشته تشریحی عینی چگونه نوشته ها اند؟

ج- عبارت از نوشته هایست که نویسنده صخه یا موضوعی را با دیده‌گان خویش تماشا کرده باشد منظرهٔ آنرا در ذهن خود ترسیم نموده سپس آنرا روی کاغذ آورده باشد.

س- بخاطر عادت دادن شاگردان به نوشته های تشریحی عینی باید از چگونه نوشته ها شروع کنیم؟

ج- از نوشته های ساده مثلاً: نوشتن مضمون در بارهٔ مادر، پدر، نظافت، وطن و غیره شروع

کنیم.

س– چگونه میتوان نوشته های ساده را به نوشته های مغلق تبدیل کرد؟

ج– به مرور زمان به اساس تجربه ایکه روزانه شاگرد کار میکند.

س– در کدام سالها ذهن دانش آموز آمادهٔ نوشتن میباشد؟

ج– در سالهای آخیر مکتب ذهن دانش آموز آمادهٔ نوشتن میباشد که در این سالنها قدرت دید دانش آموز تقویت شده و میتواند که خوب بنویسد.

س– نوشته های تشریحی ذهنی چگونه نوشته هاست؟

ج– نوشته هایست که نوسینده صخه یا موضوعی را در ذهن خود مجسم کرده و آنرا جز جز در قید تحریر آورده باشد.

س– به نظر شما چه وقت باید شاگرد به نوشته هیا تشریحی عینی و ذهنی شروع کند؟

ج– اگر در صنوف ابتدائی و متوسطه شاگردان به اینگونه نوشته ها شروع کنند در آینده نوسینده گان خوبی بار خواهند آمد.

س– چگونه میتوانیم شاگردان خود را در تشریح و توضیح موضوعی بشکل توسعه یافتهٔ آن که در قالب مقاله آورده شده باشد رهنمائی نموده و کار نمائیم؟

ج– توسعه یك کلمه به جمله، پاراگراف، متن و از آن به یك موضوع منسجم شده و بالاخره گشترش آن در قالب یك مضمون پر محتوا (مقاله) کاریست دشوار که معلم میتواند به اساس توجه، تفکر و بکار برد روش های مختلف و مشخص شاگردان را رهنمائی نماید که البته نوشتن مقاله کار ساده و بسیط نبوده بلکه یك سلسله مراحل را طی میکند.

س– کی میتواند مراحل مقاله نویسی را نام ببرد؟

ج– مقاله نویسی چهار مرحله دارد.

۱– مرحلهٔ تهیه و تدارك مطالب

۲– افکار و نظریات

۳– نکته مهم

٤– مرحلهٔ نگارش و رهنمائی های آن

اولاً هر چار مرحله را روی تخته مینویسیم و به ارتباط هر مرحله از شاملین طور ذیل سوال میکنیم:

س– مرحلهٔ تهیه و تدارك مطالب چگونه مرحله است؟

ج– در این مرحله قبل از آنکه نوسینده یا شاگرد در نوشتن آغاز کند باید قبلاً یك سلسله

اصلاحات در سورد علل و عواسل سربوط به موضوع مقاله در ذهن خود منسجم ساخته که سزد خود فکر کند که چه مینویسد.

س– مرحلهٔ افکار و نظریات چگونه مرحله است؟

ج– نوسینده یا شاگرد یك سلسله افکار و نظریات را در ذهن خود برای طرح مقاله داشته باشد تا با استفاده از آن بتواند با در نظر داشت تقدم د تأخر موضوعات را با هم پیوند داده جمع آوری نموده بعداً آنرا طبقه بندی و ارزیابی کند طوریکه با هم ارتباط منطقی داشته باشد و شاگرد قدرت حذف و یا از بین بردن موضوعات اضافی را داشته باشد.

س– نکته مهم چگونه مرحله است ؟

ج– این مرحله پایه و اساس مقاله نویسی را تشکیل میدهد که نویسینده با استفاده از مرحله اول و دوم که باهم ارتباط عمیق دارد نکاتی مربوط به موضوع را جمع آوری نموده بعداً نکات مهم آنرا انتخاب کرده که این کار موجب تکمیل مقاله میگردد.

س– مرحلهٔ نگارش و رهنمائی های آن چگونه مرحله است؟

ج– سه مرحلهٔ فوق الذکر نویسنده را رهنمائی میکند که چگونه مقاله نبوسید و نگارش کنند که البته نویسنده با رعایت سه مرحله فوق در این مرحله با رعایت نقطه گذاری، قواعد دستور زبان، جمله بندی، املأ و انشأ همه نواقص را از بین برده و بهترین نگارش مینماید.

س– در مرحلهٔ نگارش و رهنمائی نوسینده باید یك سلسله نکات را در نظر بگیرد آیا گفته میتوانید کدام ها است؟

نظریات شاملین را به طریق مشورهٔ فکری گرفته و روی تخته درج مینمائیم.

بعداً چارت نکات مهم نگارش و رهنمائی های آنرا روی تخته نصب نموده با ارتباط دادن ماده های چارت به نظریات شاملین روی هر ماده جداگانه بحث مینمائیم.

نکات مهم مرحلهٔ نگارش و رهنمائی های آن:

۱– فکر کردن قبل از نوشتن.

۲– توجه به هدف مطلب و طرح ربط منطقی.

۳– در نظر گرفتن خواننده.

٤– در نظر گرفتن بندها و پارگراف.

خوانده نمیشود زیرا الف همیشه در شروع کلمهٔ ساکن است.
خوب حالا جدول های حروف الفبا را بشکل افقی اصلاح می کنیم توسط یکی از شاملین شمارهٔ (ا) را که الف است خوانده می گوییم:
س) آیا الف در هر سه لسان دارای عین شکل است؟
ج) الف در هر سه لسان عین شکل را دارد اما در زبان عربی در شروع کلمه نمیایند و اگر بیایید و حرکت نداشت ساکن است. بعداً" در بالای حرفی که در یك زبان است و در زبان های دیگر وجود ندارد کار می کنیم. اگر سؤال مشکلی نبود از حروفی که در هر سه زبان وجود دارد و حرف خاص کدام لسان نیست می گذریم و همچنان حرف خاص هر لسان را حلقه میکنیم تا همیشه به خاطر ما بماند.
س) چرا لازم است که ما جدول الفبا را کار کنیم؟
ج) زیرا با استفاده از آن بتوانیم شکل و آواز هر حرف را در شروع، وسط و اخر کلمه بدانیم.
س) چرا مهم است که شاگردان حروف الفبا را یاد بگیرند؟
ج) چون شاگرد با آموختن و یاد گرفتن الفباء یك لسان را می تواند بفهمد.
اکنون حروفی را که از نگاه شکل فرق دارد و از نگاه آواز تقریباً" همصدا اند می بینیم.
س) آیا گفته می توانید که کدام حروف اند مثلاً" (ت، ط)
ج) (ث، س، ص) (ذ، ز، ض، ظ) (ا، ع، ح، ه) (ر، ل) (س، خ).
تشکر بسیار خوب اکنون تلفظ هر حرف را از شاملین پرسیده و تاکید به یاد گرفتن و درست تلفظ کردن آن می کنیم.
چون تلفظ جزء اساسی هر زبان است این موضوعات باید به طریق سؤال و جواب از شاملین پرسیده شود وظیفهٔ معلم است که الفباء را بصورت درست درس بدهد تلفظ و شکل هر حرف را مخصوصاً" حروف مختلف الشکل و همصدا را برای شان توضیح بدهد و بالای شاگردان کار کند تا شاگردان به صورت درست و صحیح آن را به خاطر داشته فراموش نکنند.

ارزیابی : از چند نفر شاملین به قسم سؤال جواب می پرسیم:
س) چرا ضرورت به ایجاد زبان پیدا شد؟
س) حروف خاص زبان دری کدام است؟
س) حروف خاص زبان پشتو کدام است؟

۵ــ رعایت قواعد دستور زبان.

٦ــ رعایت نشانه ها و نکات مربوط به نشانه گذاری.

تشریح مادهٔ های چارت:

۱ــ راجع به فکر کردن قبل از عمل در قسمت تهیه و تدارك مطالب صحبت شده .

۲ــ فکر نویسنده باید زیادتر متوجه هدف موضوع نگارش باشد زیرا اگر نویسنده هدف موضوع را فراموش کند قادر به ابلاغ پیام و نگارش خوب نخواهد بود.

منظور از ارتباط منطقی مطالب ارتباط موضوعات و پارگراف ها است یعنی موضوعات باید بشکل منسجم باشد نه پراگنده.

۳ــ قبل از اینکه روی بندها و پارگراف صحبت نماتیم کی میتواند بگوید بند ها و پارگراف ها چیست؟

ج‌ـ بند عبارت از جمله است و پارگراف عبارت از مجموع جمله هایست که فکر واحد را بیان کرده و بین آنها ارتباط و همبستگی لفظی و معانی وجود داشته باشد.

هر نوشته از بنده ا و بندها از جملات ساخته شده که بنام پارگراف یاد میشود.

س‌ـ اگر تعداد پارگراف در یك نوشته زیاد باشد چه فایده دارد؟

ج‌ـ خسته‌گی خواننده کمتر و بهره‌گیری آن زیادتر میشود.

س‌ـ در یك نوشته پارگراف باید به چه شکل گرفته شود؟

ج‌ـ پارگراف نظر به سطرهای دیگر یك نیم سانتی متر بطرف داخل صحفه شروع میشود ما میتوانیم این کار را در چاپ، تیپ دست نویسی مراعات نمائیم.

س‌ـ قبل از اینکه شاگردان به مقاله نویسسی شروع کنند به ارتباط مراعات پارگراف چگونه باید رهنمائی شوند؟

ج‌ـ باید شاگردان در نوشتن مقاله در جای مناسب پارگراف بدهند میتوانند تعداد پارگراف ها را زیاد بسازند بشرط که از موضوع خارج نشوند.

۵ــ قواعد دستور زبان در ادبیات دري در حقیقت استخوان بندی زبان را تشکیل میدهد.

٦ــ رعایت نشانه گذاری و علائیم خواننده را از سرگردانی میان جملات و مفاهیم رهائی میبخشد.

خوب معلمین محترم! این بود نکات مهم مربوط به نگارش و رهنمائی های آن که چگونه میتوانیم در مقاله نویسی مراعات نمائیم.

س- نوشتن مقاله برای شاگردان مکاتب دورهٔ ابتدایه و ثانوی چه فایده دارد؟

ج- نوشتن مقاله کاریست خوب و مثبت است زیرا آنها را کمك میکند تا از یك طرف لغات ذخیره نمایند و از طرف دیگر جای بکار برد آنرا پیدا نموده و بالاخره آنها میتوانند روی یك موضوع از نگاه ادبیات و فصاحت بهترین نگارش نمایند.

س- در ساحهٔ تعلیم و تربیه مقاله نویسی دارای چگونه ارزش و اهمیت است؟

ج- از اهمیت خاصی برخوردار بوده که ما میتوانیم آنرا در جامعه در آثار اُدبا و در استعداد جوانان و نو جوانان و از لابلای صحبت شان دریافت کرد که این بذات خود افتخار جامعه میباشد.

هدایت کارگروپی:

اکنون روی چگونگی انتخاب موضوع جهت مقاله نویسی کارگروپی داریم مواد توزیع مینمایم وقت کارگروپی 10 دقیقه است.

مناقشهٔ کارگروپی:

بعد از ختم کارگروپی نظریات شاملین را روی تخته صنف مینویسیم. نظریات خود را هم در آن اضافه مینمائیم.

نظریات قرار ذیل است:

۱- موضوع باید تشریحی باشد.

۲- شاگردان باید تجربه داشته باشند.

۳- مفهوم موضوع را درك کنند و غیره.

س- به نظر شما کدام طریقه های خاصی است که میتوان با استفاده از آن استعداد شاگردان را جهت مقاله نویسی رشد و انکشاف داد؟

ج- یك طریقهٔ آنست که صرف موضوع را برای شاگردان مشخص میسازیم تا شاگردان خود بتوانند آزادانه روی موضوع فکر نموده و آنرا در رشته تحریر بیاورند و بخود متکی باشند تا لغات جدید را دریافت نموده و در یك جملهٔ مناسب در مقاله میآورند.

طریقهٔ دیگر آن اینست که یك تصویر را روی صنف نصفب مینمائیم و برای شاگردان ایکه در ابتدایه شروع به مقاله نویسی مینمایند هدایت میدهیم تا از روی آن چند سطر مقاله بنویسند.

س- اگر معلم از این طریقه ها استفاده کند برای شاگرد چه فایده دارد؟
ج- شاگردان خوبتر فکر میکنند و استعداد آنها رشد میکند، آزادانه و مستقلانه میتوانند با ادبیات و فصاحت خاص موضوع را منسجم سازند بالاخره موضوع را توسعه داده و خوب مینویسند.
س- خوب معلمین محترم، بعد از اینکه شاگردان شما مقاله را نوشتند وظیفه شما در برابر آنها چه خواهد بود؟
ج- مقاله را باید اصلاح کنیم.
س- طریق اصلاح مقاله چه قسم است؟
ج- به دو طریقه اصلاح مینمائیم، یك طریقهٔ آن اینست که معلم کتابچه های شاگردان را جمع آوری نموده در خانه و یا ساعت بیکاری آنرا اصلاح مینماید.
طریقهٔ دیگر آن اینست که با استفاده از آن شاگردان خوبتر بکار میافتند نوشتن مقاله بشکل گروپی است معلم موضوع مقاله برای شاگدران میدهد تا آن بشکل گروپی بالای آن کار نمایند در ختم کارگروپی منشی هر گروپ مقاله خود را بالای تخته مینویسد و توسط شاگردان دیگر آنرا اصلاح مینماید هر پارگراف توسط شاگدران تحلیل شده در صورت امکان لغت مناسب تر استعمال میگردد. و از شاگردان مفهوم هر پارگراف و تمام متن مقاله هم پرسیده میشود.

خلاصه:

خوب معلمین محترم این بود درس امروز ما و شما به ارتباط نگارش و انواع آن و مقاله نویسی. خواندیم که نوشته دو نوع بوده نوشته های تشریحی و ذهنی. راجع به تعداد نوشته ها تشریحی معلومات حاصل نمودید وخواندید که نوشته را چگونه بشکل انکشاف یافتهٔ آن در قالب یك مقاله آورده میتوانیم راجع به مراحل مقاله نویسی که عبارت بود از مرحلهٔ تهیه و تدادرك مطالب نکته مهم، افکار و نظریات، مرحلهٔ نگارش و رهنمائی که آن معلومات حاصل نمودیم و راجع به نکات مهم مرحلهٔ نگارش و رهنمائی آن که عبارت از فکر کردن قبل از نوشتن، توجه به هدف مطلب و طرح ربط منطقی ، در نظر گرفتن بند ها و پرگراف ها، رعایت قواعد دستور زبان، رعایت نشانه ها و طرز اصلاح مقاله معلومات حاصل نمودیم. اکنون اگر شما سوال دارید طرح کیند در غیر آن من از شما چند سوال طرح مینمایم.

ارزیابی درس جدید:

۱ـ نوشته را تعریف کنید؟

۲ـ چند نوع نوشته را میشناسید هر یك را نام بگیرید؟

۳ـ نوشته تشریحی چگونه نوشته است؟

٤ـ چگونه میتوانیم شاگردان را به نوشته عادت بدهیم؟

٥ـ نوشته ساده چگونه نوشته است؟

٦ـ در کدام سال ذهن دانش آموز آمادهٔ نوشتن میشود؟

۷ـ نوشته های تشریحی و ذهنی چگونه نوشته است؟

۸ـ نوشتن مقاله برای شاگردان چه فایده دارد؟

۹ـ در ساحهٔ تعلیم و تربیه مقاله نویسی دارای کدام اهمیت و ارزش است؟

۱۰ـ مراحل مقاله نویسی را نام بگیرید؟

۱۱ـ نکات مهم ایکه باید در مرحلهٔ رهنمائی و نگارش باید آنرا در نظر بگیریم کدام هاست هر نکته را از چند نفر میپرسیم؟

۱۲ـ چگونه میتوانیم اسعداد شاگردان را در مقاله نویسی رشد و انکشاف داد؟

۱۳ـ پارگراف چه است؟

۱٤ـ چگونه میتوانیم مقاله را اصلاح نمائیم؟

کارخانگی:

شما هر کدام تان یك موضوع را انتخاب کنید و یك پلان ۲۰ دقیقه بنویسید.

در درس نمونه ئی شاگردان تان را وظیفه بدهید مقاله بنویسند و تمام مراحل را در آن مراعات کنند شما از طرز اصلاح مقاله و انتخاب موضوع ارزیابی میشوید که البته از میتود کارگروپی هم باید استفاده کنید.

بخش اول
فصل اول

پلان هفتم : نظم و اقسام آن

۱ـ تعریف نظم

۲ـ اقسام نظم

۳ـ تعریف اقسام نظم و گرفتن مثالها

٤ـ سبك های شعر

پلان درسی

اسم: محموده عثمانی
پروگرام: FETT
صنف: شاملین سمینار

مضمون: دری
موضوع: نظم و اقسام آن
تاریخ:

اهداف: شاملین تا ختم ساعت درسی بتوانند 90% فعالیت های ذیل را بصورت درست انجام دهند.

- نظم را تعریف نمایند.
- اقسام نظم را با مثال بیان کرده بتوانند.
- سبک های شعر را معرفی نمایند.

وقت 70 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
5 دقیقه	مقدمه و احوالپرسی	تخته
5 دقیقه	معلومات راجع به نظم	تباشیر
15 دقیقه	کارگروپی پیرامون اقسام نظم	تخته پاک
45 دقیقه	تحلیل مطالب کارگروپی	فلپ چارت
5 دقیقه	خلاصه	
5 دقیقه	ارزیابی	

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه: معلمین گرامی اسلام و علیکم و رحمة الله و برکاته:

معلمین عزیز، به سلسلهٔ موضوعات قبلی اینك مطلب دیگری را مورد بحث و گفتگو قرار میدهیم که در خور اهمیت است لهذا از شما خواهانم که تا ختم ساعت درسی مرا همراهی کنید البته باید تذکر دهیم که موضوع مورد تفاهم ما نظم و اقسام آن است.

(استاد عنوان درس را روی تخته مینوسید)

معلمین گرامی،

به همهٔ ما وشما معلوم است که وطن محبوب ما افغانستان عزیز مهد تمدن و معرفت بوده چنانچه شهرت برجستهٔ عرفانی و مدنی ام البلاد (بلخ) شاهد مدعا ما است. در طول اعصار متمادی در دامن عطوفت این خاك یك سلسله علماء ادباء شعرا و دانشمندان ارجمند ظهور نموده که هر یك از ایشان باعث افتخار آریانا کبیر یا افغانستان عزیز هستند. و از شخصیت های مشهور علمی ما شمرده میشوند اثار و افکار شان از هر حیث در خور تمجید و استفاده بوده بهترین سرمشق نخبه و مایهٔ معنوی ما است.

خوب معلمین گرامی، حال به اجازهٔ شما میپردازیم به طرح چند سوال پیرامون موضوع.

س- شعر چیست؟

ج- شعر سخنی است که گوینده آنرا به الفاظ و تعبیرات خوش و موزون ادا میکند و همچنان شعر را در عربی به معنی فهم و شعور و باریك بینی گویند.

و یا به عبارهٔ دیگر شعر مجموع احساسات و عواطف شاعر است که از طبعیت الهام گرفته و آنها را در قالب کلمات تحت قاعده و اندازه معینی به رشتهٔ تحریر در میآورد.

س- شعر خوب چگونه شعر است؟

ج- شعر خوب آن است که احساسات خواننده و یا شنونده را تحریك نماید.

س- سبك شعر چیست؟

ج- سبك شعر مجموع کلمات و لغات و طرز ترکیب آنها از لحاظ قواعد زبان معانی هر کلمه طرز تحلیل و ادای آن از لحاظ احوال روحی شاعر که وابسته بر تأثیر محیط و طرز معشیت و علوم و زنده‌گی مادی و معنوی هر دوره باشد و آنچه از این کلمات حاصل میشود که به شعر کیفیت میبخشد آنرا سبك مینامند.

س- چند نوع سبك شعر را میشناسید؟

ج_ اشعار دری بطور عموم از تسلط چهار سبک بیرون نیست که این چهار سبک بنیاد سبک های شعر است که مورد تقلید و پیروی عموم شعرا زبان دری بوده است.

۱_ سبک خراسانی

۲_ سبک عراقی

۳_ سبک هندی

٤_ سبک های جدید

س_ نظم چیست؟

ج_ نظم در لغت به معنی به هم پیوستن و اضافه کردن طور مرتب و در رشته کشیدن دانه ها و در اصطلاح سخنی است دارای وزن و قافیه باشد مترادف نظم را شعر گویند.

س_ قافیه چیست؟

ج_ کلمات آخر اشعار است که حرف آخر آنها یکی باشد و آن حرف را در اصطلاح حرف روی گویند قافیه در لغت به معنی از پی در آینده است.

مثلاً:

بیا ای که عمرت به هفتار رفت　　　　مگر خفته بودی که بر باد رفت

در شعر ذیل هفتاد و باد را قافیه گویند زیرا دال حرف روی است.

س_ کسی مثال گفته میتواند که قافیه در آن بیت باشد؟

ج_ . . . ..

س_ مصراع چیست؟

ج_ مصراع نیمی از شعر را تشکیل میدهد. مثلاً

بیا ای که عمرت به هفتاد رفت

س_ بیت چیست؟

ج_ یک شعر کامل را که از دو مصراع تشکیل شده باشد بیت مینمامند مانند:

بیا ای که عمرت به هفتاد رفت　　　　مگر خفته بودی که بر باد رفت

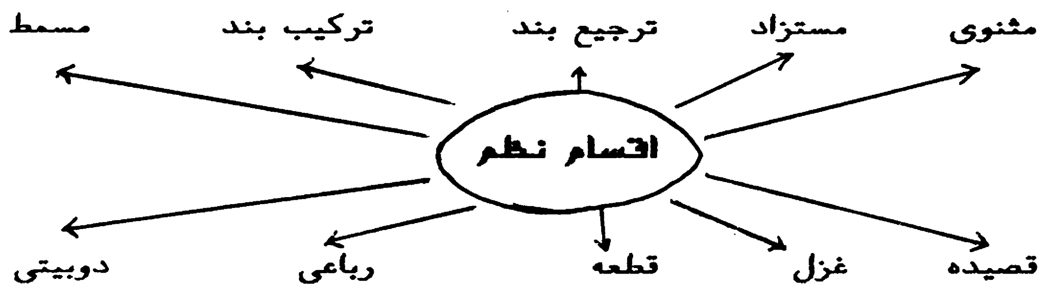
خوب معلمین گرامی، این بود اصطلاحات چند که در شعر و نظم مهم است پس حال به همین ارتباط یک کارگروپی داریم که نخست توجه شما را به هدایت موضوع خواهانم.

هدایت کارگروپی:

شما نظر تان را پیرامون اقسام نظم ارائه نمائید البته باید یاد آور شد که تنها اقسام نظم را نام بگیرید.

شما را به گروپ های تقسیم کرده مواد را توزیع و منشی گروپ تان را تعین مینمائیم به اجرای این کار 15 دقیقه وقت تخصیص داده شده است.

بعد از ختم کارگروپی استاد نظریات شاملین را بالای تخته انعکاس داده و فلپ چارتی را که قبلاً تهیه نموده به روی تخته نصب و با نظریات شاملین مشترکاً با استفاده از میتود سوال و جواب تحلیل مینماید.

تحلیل مطالب چارت با استفاده از میتود سوال و جواب:

س- قصیده چیست؟

ج- قصیده در لغت به معنی قصد شده و در اصطلاح ادب به شعری اطلاق میشود که حد اقل ابیات آن 15 باشد و اکثریت آن بستگی به موضوع قصیده و اقتضای حال مقام و توانائی گوینده است که دارای وزن و قافیه باشد. کاهش و افزایش عدهٔ ابیات قصیده بر علاوه اینکه بستگی به اهمیت موضوع دارد، بستگی به قدرت و قوت طبع شاعر و خصوصیت توافی و وزنی که شاعر برای بیان قصیده انتخاب کرده است. تذکر باید داد که نظر به کمبود وقت ما نمیتوانیم که تمام ابیات قصیده را بصورت مکمل درج پلان نمائیم بناً با ارائه چند بیت اکتفا میکنیم. اشعار ذیل را بالای شاملین خوانده و قافیهٔ آن را میبینیم که کدام کلمات اند.

مثلاً:

فضل خدای را که تواند شمار کرد — یا کیست آنکه شکر یکی از هزار کرد
آن صانع قدیم که بر فرش کائنات — چندین هزار صورت را الوان نگار کرد
ترکیب آسمان و طلوع ستارگان — از بهر عبرت نظر هوشیار کرد
بحر آفرید و برو درختان آرمی — خورشید وماه و انجم ولیل ونهار کرد

در ابیات ذیل کلمات شمار کرد، هزارکرد، نگار کرد، هوشیار کرد، و نهار کرد، قافیه اند.

س- غزل چیست؟

ج- غزل در لغت از غزال آمده به معنی جسته و گریخته، صحبت کردن و حدیث کردن است اما در اصطلاح اشعار آن از لحاظ معنی با اشعار ماقبل و ما بعد ربطی ندارد و تعداد ابیات آن 7 – 15 بوده و عموماً در آن احساسات عاشقانه و عرفانی بیان میشود مانند غزل های حافظ و سعدی.

اشعار غزل بر یك زون و قافیه اند، (اشعار را بالای شاملین خوانده و کلمات که هم قافیه اند میپرسیم).

فاش میگوئیم و از گفته خود دلشادم	بندهٔ عشقیم و از هر دو جهان آزادم
طایر گلشن قدسم چه دهم شرح فراق	که در این دامگه حادثه چون افتادم

کلمات دلشادم، آزادم، افتادم، هم قافیه اند.

س- مثنوی چیست؟

ج- نوع اشعاری است که در وزن یکی اما هر بیت آن دارای قافیهٔ مستقل باشد. تعداد ابیات مثنوی محدود نیست و این نوع شعر را برای ساختن تواریخ، قصص، و افسانه های طولانی بکار میبرند. مثال را بالای شاملین خوانده و کلمات را که هم قافیه اند میپرسم که در ابیات ذیل نشان دهند.

مثلاً:

بزرگان نکردند در خود نگاه	خدا بینی از خویشتن بین مخواه
بزرگی به ناموس وگفتار نیست	بلندی به دعوی و پندار نیست
قیامت کسی بینی اندر بهشت	که معنی طلب کرد و دعوی بهشت

س- قطعه چیست؟

ج- اشعاری است که برای مقصود معینی از قبیل وصف الحال و توصیف طبیعت و غیره سروده شده و دارای وزن و قافیه یکسان باشد.

بیت اول قطعه مصرع نیست (دارای قافیه نمیباشد) تعداد ابیات قطعه بین 2 — 16 است.

مثلاً:

دوست مشمار آنکه در نعمت اند	لاف یاری و برادر خواندگی
دوست آن باشد که گیرد دست دوست	در پریشان حالی و در ماندگی

س) چرا شاگردان تلفظ را بصورت درست و صحیح یاد بگیرند؟
س) چرا اهمیت دارد که شاگردان فرق الفبا را بدانند؟
س) تلفظ چرا مهم است؟
س) اصلاح و خانه پری جدول الفبا چرا مهم است؟
س) دانستن الفبا هر لسان چیست و اینکه یکنفر حروف خاص و حروف الفبا یك لسان را بدانند چه فایده دارد؟
اگر کسی سوال ندارد درس ما در این جا ختم گردید.

تشکر از توجه تان. موفق باشید.

س– رباعی چیست؟

ج– رباعی دو بیت است که قافیه در هر دو مصرع بیت اول و مصرع چهارم رعایت شده و به وزن لاحول و لاقوه الا بالله باشد قافیه در مصرع سوم اختیاری است، رباعی میتواند در هر چار مصراع دارای قافیه باشد.

مثلاً:

آن دوست که دیدنش بیاراید چشم
بی دیدنش از دیده نیاساید چشم
ما را ز برای دیدنش باید چشم
ور دوست نبینی به چه کار آید چشم

کلمات بیاراید، نیاساید، باید ، آید در شعر فوق هم قافیه اند.

س– دو بیتی چیست؟

ج– دو بیتی از ناش پیدا است که از دو بیت تشکیل شده و از لحاظ قافیه بندی مانند رباعی است اما در وزن با آن مختلف است مانند:

ز دست دیده و دل هر دو فریاد   که هر چه دیده بیند دل کند یاد
بسازم خنجری نشیش ز پولاد   زنم بر دیده تا دل گردد آزاد

س– مسمط چیست؟

ج– در لغت به معنی به رشته کشیدن است یعنی اشعار را به ترتیب خاصی نسبت برهم قرار میدهند.

مسمط اشعاری است هموزن مرکب از بخش های کوچك که همه در وزن و عدد مصراعها یکی و در قافیه ها مختلف باشند. مثلاً در ابتدا پنج مصراع بر یك زون و قافیه بگویند و در آخر یك مصرع بیاورند که در وزن، مصرعهای قبل یکی و در قافیه مختلف باشد از مجموع آن شش مصرع یك بخش تشکل میشود مسمط را شش مصرعی گویند اگر سه مصرع داشته باشد آن را مسمط مثلث و اگر چهار مصرع داشته باشد مسمط مربع گویند. تعداد مصرعها از سه کمتر نیست و اگر از سه کمتر باشد مسمط نیست و بیشتر از هفت مصراعی هم چندان معمول نیست.

مثلاً:

دیدهٔ نرگس به باغ باز پر از خواب شد

طرهٔ سنبل به راغ باز پر از تاب شد

آب فسرده چو سیم باز جو سیماب شد

باد بهاری بجست زهرهٔ ری آب شد

نیم شبان بی خبر کرد ز بستان فرار

در مسمط ذیل کلمات خواب، تاب، سیماب، آب، هم قافیه اند.

س_ ترجیع و ترکیب بند چیست؟

ج_ ترجیع بند آن است که از چند قسمت اشعار مختلف تشکیل شده طوریکه وزن همه قسمت ها یکی ولی قافیه هر قسمت با قسمت دیگر مختلف باشد، در پایان هر قسمت یك بیت مقفی آمده که با ابیات پیش در وزن متحد و در قافیه مخالف اند.

این نوع بیت اگر در فواصل قسمت ها عیناً تکرار شود به آن ترجیع بند گویند و اگر ابیات فاصله بین قسمت ها با یکدیگر فرق داشته باشد آن نوع شعر را ترکیب بند گویند.

مثلاً:

ای فدای تو هم دل و هم جان	وی نثار رهت هم این و هم آن
دل فدای تو چون تویی دلبر	جان نثار تو چون توی جانان
دل رهاندن ز دست تو مشکل	جان فشاندن به پای تو آسان
راه وصل تو راه پر آسیب	در هجر تو درد بی درمان
بندگانیم جان و دل بر کف	خشم بر حکم و گوش بر فرمان

س_ مستزاد چیست؟

ج_ آنست که در آخر هر مصرع رباعی یا عزل و قطعه و امثال آن جملهٔ کوتاه از نوع نثر مسجع بی افزایند که در معنی با آن مصراع مربوط اما از وزن اصلی شعر خارج و زاید باشد. خود مستزاد را افزون شده گویند.

مثلاً: ای ریخته سودای تو خون دل ما را

بی هیچ گناهی

بنواز دمی خسته شمشیر جفا را

باری به نگاهی

و یا:

گر حاجت خود بدی به درگاه خدا	با صدق و صفا
حاجات تو را کند خداوند روا	بی چون و چرا
زنهار صبر حاجت خود در بر خلق	با جامهٔ دلق
کر خلق نیاید کرم و جود و عطا	بی شرك و ریا

س- مسدس چیست؟

ج- در این نوع دو بیت سروده شده و یك بیت دیگر به آن افزون میگردد و همین طور ادامه میابد دو بیتی ها دارای قوافی مختلف ولی یك بیتی تماماً متحدالقافیه اند.

س- مخمس چیست؟

ج- مخمس: در این اشعار دو بیت سروده شده و یك مصرع به آن افزوده میشود معمولاً در تعریف از طبیعیت بکار میرود.

تذکر باید داد که مخمس، مسدس، ترجیع و ترکیب بند از جملهٔ ترکیبات مسمط است.

نوت: هر مثال از اشعار را بالای شاملین خوانده کلمات قافیه دار آنرا میپرسیم و مثالی از شاملین میگریم.

خوب شاملین عزیز، اگر سوالی در این مورد نباشد درس را به خلاصه میانجامیم.

خلاصه:

نظم در لغت به معنی به هم پیوستن و در اصطلاح سخنی که دارای وزن و قافیه باشد مترداف نظم را شعر گویند. اقسام نظم عبارت از قصیده، غزل، مثنوی، رباعی، دوبیتی، قطعه، مسمط، مستزاد، ترکیب بند و ترجیع بند است.

شعر سخنی که گوینده آنرا به الفاظ و تغیرات خوش و موزون ادا کند شعر وقتی خوب میباشد که احساس شونده و گوینده را تحریك کند.

ارزیابی:

س- شعر چیست؟

س- چند نوع سبك شعر وجود دارد؟

س- نظم چیست؟

س- اقسام نظم را نام بگیرید؟

س- قافیه چیست؟

تشکر از توجه تان، خدا حافظ

بخش اول
فصل اول

پلان هشتم : جمع بستن اسمأ، اعداد و واحد های شمارش

۱ـ طریق جمع بستن اسمأ

۲ـ علامات جمع زبان دری و عربی

۳ـ گفتن اسمأ و استعمال علامات جمع برای هر یك از آنها

٤ـ تعریف عدد و معدود با مثال ها

٥ـ انواع اعداد و تعریف هر یك از آنها

٦ـ استعمال واحدات شمارش برای معدوده های قابل توزین و شمارش

پلان درسی

اسم: رابعه ضمیر قسیمی
پروگرام: FETTP
صنف: شاملین سمینار

مضمون: مسلکی
موضوع: جمع بستن اسمأ، اعداد و واحدهای شمارش
تاریخ:

اهداف: شاملین در اخیر ساعت درسی 85% بتوانند:

- علامات جمع زبان دری و عربی را با گفتن مثالها واضح سازند.
- عدد و معدود را تعریف نمایند.
- انواع اعداد را نام گرفته شرح دهند.
- برای بیان معدود، واحد های شمارش را به کار ببرند.

وقت 90 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
5 دقیقه	صحبت در مورد جمع بستن اسمأ	تخته، تخته پاك
25 دقیقه	مشورهٔ فکری در مورد علامات جمع زبان دری و عربی و توضیح هریك از آنها	تباشیر
20 دقیقه	مشورهٔ فکری در بارهٔ انواع اعداد و بحث روی هریك از آنها	جدول ناتکمیل برای کارگروپی
20 دقیقه	کارگروپی به ارتباط واحدهای شمارش برای معدودها	جدول درست و تکمیل شده برای توزیع
15 دقیقه	بحث روی کارگروپی	
2 دقیقه	خلاصه	
3 دقیقه	ارزیابی	

مقدمه:

معلمین محترم، اسلام و علیکم و رحمت الله و برکاته،

به امید اینکه صحت و سرحال باشید درس امروزۀ خویش را که یك موضوع مهم و ضروری در جمله دیگر موضوعات گرامری بوده و دانستن آن برای همۀ ماو شما بخصوص معلمین که مضمون دری تدریس مینمایند ضرور است آغاز میکنیم.

طوریکه در دروس گذشته خواندید اسم کلمه ایست که برای نامیدن کسی، چیزی و یا حالتی بکار میرود. یا مورد استفاده قرار میگیرد.

اگر همین اسم به یك فرد یا یك چیز دلالت کند اسم مفرد، و اگر به بیشتر از یك چیز یا شی دلالت کند اسم جمع نامیده میشود.

که موضوع درس امروز شما (جمع بستن اسمأ، اعداد و واحد های شمارش) است.

عنوان را بروی تخته مینویسیم.

ما وشما اولتر روی موضوع اول درس بحث مینمائیم. تمام اسمأی که در زبان دری و عربی وجود دارند میتوان آنها را جمع بست لیکن در جمع بستن آنها باید قواعدی را مدنظر داشت. یعنی هر اسم را نمیتوانیم به یك علامت جمع بندیم بلکه برای جمع بستن، هر اسم از خود قاعده و قانون علیحده دارد. که حال میخواهیم روی هریك از آنها بصورت مفصل بحث نمائیم.

مشورۀ فکری:

س- ما و شما اسمأ را به کدام علامات جمع بسته میتوانیم؟

ج- ۱- ها

۲- ان

۳- یان

٤- گان

٥- ات

٦- جات

۷- ون

۸- ین

نظریات شاملین را روی تخته درج نموده بخاطر وضاحت موضوع سوالات ذیل را طرح نموده و مثال را بروی تخته مینویسیم.

۱ــ ها

سـ از علامت (ها) در جمع کدام اسماً استفاده بعمل میآید؟

جـ از علامت (ها) در جمع جمادات استفاده میشود.

سـ مثال داده میتوانید؟

جـ گناه — گناه ها، سخن — سخن ها.

۲ــ ان

سـ از علامت (ان) در جمع کدام اسماً استفاده میشود؟

جـ از علامت (ان) در جمع بستن جانداران استفاده میشود.

سـ مثال بدهید؟

جـ مرد — مردان، طفل — طفلان

سـ آیا همیشه جانداران به (ان) و جمادات به (ها) جمع بسته میشوند؟

جـ نخیر، باید گفت که همه جانداران را به (ان) و جمادات را به (ها) جمع بسته نمیتوانیم بعضی موارد استثناً است و استثناً آنقدر زیاد است که از اصل هم تجاوز میکند. برای تلفظ آسان و ذوق سلیم هر کدام آنها را بپذیرد باید استعمال شود.

مثلاً: گناه و سخن اصولاً باید به (ها) جمع بسته شود.

مانند: (گناه ها و سخن ها) در حالی که اگر آنها را به (ان) جمع بندیم فصیح تر خواهد بود.

مانند: سخنان و گناهان

۳ــ یان

سـ کدام کلمات به (یان) جمع بسته میشوند؟

جـ کلمات مختوم به(الف) و (واو) به عوض (ان) به (یان) جمع بسته میشوند.

مانند: آشنا — آشنایان

گدا — گدایان

ماهرو — ماهرویان

دانشجو — دانشجویان

باید گفت که کلمات ابروان، زانوان، بازوان، گیسوان، از این قاعد مستثنی اند.

٤ـ گان

س ـ کدام کلمات را میتوان به گان جمع بست؟

ج ـ کلمات که به های غیر ملفوظ (آنست که نوشته شود مگر تلفظ نشود) ختم شود به (گان) جمع بسته میشوند.

س ـ مثال داده میتوانید ؟

ج ـ خسته ـــ خسته گان

همسایه ـــ همسایه گان

ستاره ـــ ستاره گان

نویسنده ـــ نویسنده گان

٥ ـ ات

س ـ (ات) چه قسم علامه جمع است؟

ج ـ (ات) اصلاً علامت جمع کلمات عربی بوده که بعضی کلمات دری را نیز میتوانیم به آن جمع بندیم.

س ـ مثال داده میتوانید ؟

ج ـ امتیاز ـــ امتیازات

اطلاع ـــ اطلاعات

انتخاب ـــ انتخابات

جواهر ـــ جواهرات

٦ـ جات

س ـ کدام کلمات با (جات) جمع بسته میشوند ؟

ج ـ کلماتی که بیشتر مفهوم شبیه، نوع و گروه را میدهد با (جات) جمع بسته میشوند.

س ـ مثال داده میتوانید ؟

ج ـ میوه ـــ میوه‌جات

روزنامه ـــ روزنامه‌جات

سبزی ـــ سبزیجات

ادویه ـــ ادویه‌جات

۷ـ ون

س ـ (ون) چه قسم علامت جمع است؟

ج ـ (ون) اصلاً علامت جمع عربی‌است که کلمات عربی به‌آن جمع بسته میشوند که این کلمات در زبان دری‌هم استفاده میشوند.

مانند: روحانی—روحانیان

مادی— مادیون

انقلابی—انقلابیون

۸ـ (ین)

س ـ (ین) چگونه علامت جمع است؟

ج ـ (ین) علامت جمع عربی است که کلمات عربی به آن جمع بسته میشوند که این کلمات در زبان دری هم مورد استفاده قرار میگیرد.

مانند: معلم— معلمین

محصل — محصلین

متحد— متحدین

منافق —— منافقین

باید متذکر شد که ما این کلمات عربی را میتوانیم به قاعدهٔ زبان دری هم جمع نمائیم،

مثلاً: مخالفین— مخالفان، افتخارات ــ افتخارها و محصلین—— محصلان

اما بهتر آنست که به قاعدهٔ عربی جمع بسته شوند تا کلمات زیبائی خود را از دست ندهند.

س ـ نوع دیگر جمع که در زبان عربی وجود دارد بنام چی یاد میشود؟

ج ـ نوع دیگر جمع عربی که در زبان دری متداول است در زبان عربی بنام جمع (مُکَسَّر) یعنی شکسته یاد میشود.

س ـ (مکسر) چی نوع جمع بستن است؟

ج ـ در جمع مکسر شکل کلمه تغیر میکند و حرف های در آغاز، میان و یا آخر کلمه افزوده و یا از آن کاسته میشود.

س ـ بخاطر وضاحت موضوع چند مثال ارائه دارید؟

ج ـ امر—— امور   عمل ــ اعمال

اثر ــ آثار ، عاقل ــ عقلاً
مطلب ــ مطالب ، مجلس ــ مجالس
مرتبه ــ مراتب ، ناصر ــ انصار
سنت ــ سُنَن ، منبر ــ منابر

معلمین محترم، این بود بحث مفصل پیرامون قسمت اولی درس، حال میپردازیم به شرح و تفصیل قسمت دومی درس امروزی خویش که اعداد و واحد های شمارش است.

س ــ یك شی را توسط چی میشمارید؟

ج ــ توسط اعداد.

س ــ عدد چیست؟

ج ــ عدد آنست که شماره را بیان کند. و چیزی که شمرده میشود (معدود) گفته میشود.

س ــ مثال بگوئید؟

ج ــ دو چوگی، چهار کبوتر.

مثال ها را بروی تخته مینویسیم.

س ــ درین مثالها عدد و معدود کدام ها اند؟

ج ــ در این مثالها (دو، چهار) عدد، (چوکی و کبوتر) معدود است.

س ــ آیا در زبان دری عدد با معدود مطابقت مینماید یعنی هر دو مفرد یا جمع میآیند؟

ج ــ در زبان دری عدد با معدود مطابقت نکرده، معدود همیشه مفرد میآید.

مثلاً میگوئیم: چهار کبوتر یا پنج کودك، اما نمیتوان گفت چهار کبوتران یا پنج کودکان.

مشورهٔ فکری:

س ــ در زبان دری چند نوع عدد وجود دارد؟

ج ــ در زبان دری 5 نوع عدد وجود دارد.

س ــ هر یك را نام بگیرید؟

ج ــ ۱ ــ اعداد ترتیبی یا وصفی
۲ ــ اعداد اصلی
۳ ــ اعداد ترکیبی
٤ ــ اعداد توزیعی
٥ ــ اعداد کسری

انواع اعداد را بروی تخته نوشته، برای وضاحت مطلب در مورد هریك سوالات طرح نموده و

جدول الفبای (دری، پښتو، عربی)

شماره	الفبا: دری	الفبا: پښتو	الفبا: عربی	شکل الفبا در حالت ترکیب — دری: در سر کلمه	دری: در وسط کلمه	دری: در آخر کلمه	پښتو: در سر کلمه	پښتو: در وسط کلمه	پښتو: در آخر کلمه	عربی: در سر کلمه	عربی: در وسط کلمه	عربی: در آخر کلمه
١	ا	ا	ا	الله	باهد	فدا	افغان	اسلام	روغتیا	[illegible]	قال	ما
٢	ب	ب	ب	بنده	سبب	اسباب	بری	جبهه	ثواب			
٣	پ	پ	.	همه‌اش ب بیانه			د (ب) په شان دي					
٤	ت	ت	ت									
٥	.	ټ	.	/	/	/						
٦	ث	ث	ث	مثل حرف ب بیانه								
٧	ج	ج	ج	جهار	[illegible]	ج	جهار	جرت	ج			
٨	چ	چ	.	مثل حرف ج بیانه			د (ج) په شان دي					
٩	ح	ح	ح									
١٠	خ	خ	خ									
١١	.	ځ	.	/	/	/						
١٢	.	څ	.	/	/	/						
١٣	د	د	د	دارو	مدد	محمد	دبلیمن	سالتزن	ژوند			
١٤	.	ډ	.	/	/	/	د د په شان دي					
١٥	ذ	ذ	ذ	مثل حرف د است								
١٦	ر	ر	ر	روزه	همت	باختر	رښتیا	غیرت	مکر			
١٧	.	ړ	.	/	/	/						
١٨	ز	ز	ز	همه‌اش ر است			د (ر) په شان دي					
١٩	ژ	ژ	.									
٢٠	.	ږ	.	/	/	/						
٢١	س	س	س	سرزمین	انسان	لباس	سواد	افغانستان	ولس			
٢٢	ش	ش	ش	مثل حرف س است			د (س) په شان دي					
٢٣	.	ښ	.	/	/	/						
٢٤	ص	ص	ص	صبر	تصدیق	اخلاص	صلح	انصاف	حریص			
٢٥	ض	ض	ض	مثل حرف ص است			د (ص) په شان دي					
٢٦	ط	ط	ط	طالب	قطار	غلط	طالب	قطار	غلط	هر کلمه ...		
٢٧	ظ	ظ	ظ	مثل حرف ط است			د (ط) په شان دي			... الحمد ...		
٢٨	ع	ع	ع	علم	معلم	طمع	علم	معلم	شروع			
٢٩	غ	غ	غ	مثل حرف ع است			د (ع) په شان دي			آیة بسم ...		
٣٠	ف	ف	ف	فرض	مفید	ظریف	فرض	صفه	شریف			
٣١	ق	ق	ق	قرائت	فقیر	حق	قرآن	مقدس	حق			
٣٢	ک	ک	ك	کشور	تکیه	تانک	کتاب	نیکمرغي	توپک			
٣٣	گ	ګ	.	مثل حرف ک است			د (ک) په شان دي					
٣٤	ل	ل	ل	لطیف	کلمه	بلبل	لوی	خپلواکي	سنابل			
٣٥	م	م	م	مردم	نعمت	امام	مجاهد	مسلمان	نظام			
٣٦	ن	ن	ن	نبات	پنیر	نان	نری	میلمنه	وطن			
٣٧	.	ڼ	.	/	/	/	د کلمې په سر کې نه راځي					
٣٨	و	و	و	وفا	نور	آهو	وران	پوهه	نارو			
٣٩	ه	ه	ه	هرات	مهاجر	کتابچه	هیواد	شهیدا	مینه			
٤٠	ه	ه	ة	هرات	مهاجر	کتابچه	د (ه) په شان دي					
٤١	ی	ی	ی	[illegible]	سکول	سوره	وا	[illegible]	املا			
٤٢	ي	ي	ي	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	شیری	[illegible]			

حروفی‌که شکل یا اشکال دیگر نیز دارند

- دری: هر یک از الفبای دری علاوه از شکل فوق شکل متصل ... در ستون ... (الفبا) ... [illegible]
- پښتو: مثل ستون عربی بوده علاوتاً (ګ = گ) ... [illegible]
- عربی: (ر = ی)، (ز = ی)، (د = ذ)، (ذ = ذ)، (ت = ة)، (ک = ك = ک)، (ه = ة)، (م = م)، (ی = ے = ي)

حروفی‌که تقریباً هم‌صدا اند

- دری: مثل ستون عربی اجرا هم شود.
- پښتو: مثل ستون عربی بوده علاوتاً حروف (ځ، ج، څ) ... (۱) (۲) (۳) ... (ز، ژ، ږ) ... [illegible]
- عربی: ۱- (ا، ع، ء) ۲- (ت، ط) ۳- (ث، س، ص) ۴- (ح، ه) ۵- (ذ، ز، ض، ظ)

مثالها را بروی تخته مینویسیم.

۱ـ اعداد ترتیبی یا وصفی

س ـ اعداد ترتیبی یا وصفی چگونه اعداد است؟

ج ـ اعداد ترتیبی یا وصفی اعدادیست که درجه و مرتبه معدود را میرساند.

س ـ مثال گفته میتوانید؟

ج ـ اول، دوم یا اولین، دومین . . .

س ـ این نوع اعداد را چه وقت میتوانیم ذکر نمائیم؟

ج ـ این نوع اعداد را میتوانیم قبل از معدود و یا بعد از آن ذکر نمائیم.

مثلاً: اولین نامه یا نامهٔ اولین.

۲ـ اعداد اصلی

س ـ اعداد اصلی کدام اعداد اند؟

ج ـ اعداد اصلی عبارت از: ۱، ۲، ۳، ٤، ٥، ٦، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۲۰، ۳۰، ٤۰، ٥۰، ٦۰، ۷۰، ۸۰، ۹۰، ۱۰۰، ۱۰۰۰، . . . .

۳ـ اعداد ترکیبی

س ـ اعداد ترکیبی چگونه اعداد اند؟

ج ـ اعداد ترکیبی اعدادیست که از ترکیب دو یا چند عدد تشکیل شده باشد.

س ـ مثال بدهید؟

ج ـ بیست و پنج، چهارده، شصت و هفت.

٤ـ اعداد توزیعی

س ـ اعداد توزیعی چه قسم اعداد اند؟

ج ـ اعدادیست که برای تقسیم واحدها به نسبت معین بکار میرود.

س ـ مثال بدهید؟

ج ـ این قلم ها را بین آنها دو دو، هفت هفت و یا پنج پنج دانه تقسیم کنید.

٥_ اعداد کسری

س_ اعداد کسری چگونه اعداد اند؟

ج_ اعدادیست که یك قسمت از شی را نشان دهد.

مثلاً: نیم، نصفه، یك سوم، یك چهارم و غیره.

معلمین گرامی، این بود انواع اعداد که باهم یکجا بحث نمودیم. باید گفت برای معدودهای که قابل توزین و شمارش هستند بعد از عدد الفاظی میاورند که دلالت به مقدار میکند. حال شما به ارتباط همین موضوع یك کارگروپی دارید.

هدایت کارگروپی:

برای شما یك ورق کاپی شده میدهم که در یك ستون آن معدودهای قابل توزین و شمارش و در ستون دیگر آن واحدهای شمارش نوشته شده شما هر دو ستون را بدقت خوانده از ستون دوم واحدات را گرفته در جاهای مربوط ستون اولی بنویسید. برای انجام اینکار 20 دقیقه وقت دارید.

شاملین را به گروپهای شش نفری تقسیم نموده اوراق کاپی شده را توزیع مینمائیم.

اوراق کارگروپی

برای شمارش معدودهای ذیل واحدات شمارش را انتخاب نمائید؟

	معدود های قابل توزین و شمارش	واحدات شمارش
۱ـ	انسان	تخته
۲ـ	جانوران اهلی مانند گاو و گوسفند	درجن
۳ـ	جانوران وحشی مانند شیر و پلنگ و نیز برای سگ و پشك	قطعه
٤ـ	چوب و درخت	بندل
٥ـ	انواع ماشین آلات	پایه
٦ـ	لباس های دوخته شده	عراده
۷ـ	لباسهای جفت مانند: بوت، جراب و دستکش	اصله
۸ـ	پارچه های دوخته نشده زیاد	دستگاه
۹ـ	بعضی پارچه های مانند شال و دستمال گردن	قلاده
۱۰ـ	قالین، گلیم و نمد	جلد
۱۱ـ	انواع اسلحه سرد مانند شمشیر، خنجر و چاقو	عدد
۱۲ـ	اسلحهٔ ثقیل مانند تانگ، توپ و موتر	نفر
۱۳ـ	انواع کتب	حلقه
۱٤ـ	اشیأی مدور مانند انگشتر	سیر
۱٥ـ	مطبوعات مانند رونامه و مجله	رأس
۱٦ـ	دسته های مختلف جانوران اهلی و وحشی	نسخه یا شماره
۱۷ـ	برای لباس هایکه تعداد معینی دارند مانند دریشی	گله
۱۸ـ	اشیای قابل شمارش مانند قلم، دیوات، چارمغز	توپ
۱۹ـ	گل، گیاه	میل
۲۰ـ	کالاهای که به مقیاس معین بسته بندی شده اند مانند هیزم	جفت

۲۱ــ	کشتی و طیاره	قرص
۲۲ــ	عکس و نظایر آن	ثوب
۲۳ــ	انواع پول خورد	لوله
۲٤ــ	اشیای استوانه ای مانند لب سیرین	طاقه
۲٥ــ	قطرات مایعات مانند اشك و خون	محراب
۲٦ــ	یکدسته کاغذ و نظایر آن	قطره
۲۷ــ	کالاهای سنگین تجارتی مانند پارچه و پنبه	قبضه
۲۸ــ	مستغلات مانند: خانه و دکان	قاب
۲۹ــ	پرنده‌گان	جریب
۳۰ــ	اشیای که تعداد معین دارند مانند گیلاس و قاب	فروند یا پروند
۳۱ــ	رادیو و تلویزیون	عدل
۳۲ــ	زمین	دسته
۳۳ــ	حبوبات قابل توزین مانند گندم، جو و ارزن	باب
۳٤ــ	ساعت	دانه
۳٥ــ	اشیأی مدور مانند نان و تابلیت	بار
۳٦ــ	مسجد	سکه
۳۷ــ	اسلحه ناریه مانند تفنگچه، کلاشینکوف	دست

بعد از ختم کارگروپی جدول درست و تکمیل شده را بدست گرفته و مناقشهٔ کارگروپی را آغاز میکنیم.
قسمیکه شمارهٔ اول را خوانده از سر گروپ هر گروپ بالنوبه میپرسیم که در مقابل همین معدودها کدام واحد شمارش را نوشته اند. کار هر گروپ که درست بود آنها را تشویق مینمائیم. بهمین ترتیب شماره های بعدی را تا اخیر کار مینمائیم.

خلاصه:

معلمین محترم، در درس امروز خواندید:
اسم کلمه ایست که برای نامیدن اشیا، اشخاص و یا حالات بکار میرود. تمام اسمأی که در زبان دری و عربی وجود دارند میتوان آنها را جمع بست و علامات جمع عبارتند از ها، یان، گان، ات، جات، ون، ین میباشد و بر علاوه آنها یك نوع جمع دیگر که در زبان دری متداول است در زبان عربی بنام جمع مکسر یاد میشود.
و ما تمام اشیأ را توسط اعداد میشماریم که در زبان دری 5 نوع اعداد بنام اعداد ترتیبی یا وصفی، اعداد اصلی، اعداد ترکیبی، اعداد توزیعی و اعداد کسری یاد میشود وجود دارد.
باید گفت برای شمردن اشیأی قابل توزین و شمارش برعلاوه اعداد از واحدهای شمارش نیز استفاده میشود که ما وشما در این مورد بحث نمودیم.

ارزیابی:

١ـ اسم را تعریف نمائید؟
٢ـ علامات جمع را نام بگیرید؟
٣ـ از علامت (ها) در جمع کدام اسمأ استفاده میشود؟
٤ـ از علامت (ان) در جمع کدام اسمأ استفاده میشود؟
٥ـ کلمات مختوم به (الف) و (واو) به کدام علامت جمع بسته میشوند؟
٦ـ کدام کلمات را میتوان به (گان) جمع بسته نمائیم؟
٧ـ (ات) چگونه علامت جمع است؟
٨ـ جمع مکسر چه نوع جمع بستن است؟
٩ـ اعداد توزیعی کدام اعداد اند؟

۱۰ـ اعداد ترتیبی یا وصفی را تعریف نمائید؟

۱۱ـ برای شمارش کشتی و طیاره از کدام واحد شمارش استفاده میشود؟

۱۲ـ برای شمارش کتب از کدام واحد شمارش استفاده میشود؟

۱۲ـ برای خانه و دکان از کدام واحد شمارش استفاده میکنید؟

در اخیر یك یك کاپی جدول تکمیل شده و درست کارگروپی را برای شاملین توزیع مینمائیم.

معدود های قابل توزین و شمارش		واحدات شمارش
۱ـ	انسان	نفر
۲ـ	جانوران اهلی مانند: گاو و گوسفند	رأس
۳ـ	جانوران وحشی مانند: شیر و پلنگ و نیز برای سگ و پشك	قلاده
٤ـ	چوب و درخت	اصله
٥ـ	انواع ماشین آلات	دستگاه
٦ـ	لباس های دوخته شده	ثوب
۷ـ	لباس های جفت مانند: بوت، جراب و دستکش	جفت
۸ـ	پارچه های دوخته ندشه زیاد	توپ
۹ـ	بعضی پارچه های مانند: شال و دستمال گردن	طاقه
۱۰ـ	قالین، گلیم و نمد	تخته
۱۱ـ	انواع اسلحه سرد مانند: شمشیر، خنجر و چاقو	قبضه
۱۲ـ	اسلحه ثقیل مانند: شمشیر، خنجر و چاقو	عراده
۱۳ـ	انواع کتب	جلد
۱٤ـ	اشیای مدور مانند انگشتر	حلقه
۱٥ـ	مطبوعات مانند: روزنامه و مجله	نسخه یا شماره
۱٦ـ	دسته های مختلف جانوران اهلی و وحشی	گله
۱۷ـ	برای لباس هایکه تعداد معینی دارند مانند دریشی	دست
۱۸ـ	اشیأی قابل شمارش مانند قلم، دیوات و چارمغز	دانه
۱۹ـ	گل، گیاه	دسته
۲۰ـ	کالاهای که به مقیاس معین بسته بندی شده اند مانند هیزم	بار
۲۱ـ	کشتی و طیاره	فروند یا پروند
۲۲ـ	عکس و نظایر آن	قطعه

۲۳ـ	انواع پول خورد	سکه
۲٤ـ	اشیأی استوانه ای مانند: لب سیرین	لوله
۲۵ـ	قطرات مایعات مانند: اشك و خون	قطره
۲٦ـ	یکدسته کاغذ و نظایر آن	بندل
۲۷ـ	کالاهای سنگین تجارتی مانند: پارچه و پنبه	عدل
۲۸ـ	مستغلات مانند: خانه و دکان	باب
۲۹ـ	پرنده‌گان	عدد
۳۰ـ	اشیأی که تعداد معین دارند مانند: گیلاس، قاب	درجن
۳۱ـ	رادیو و تلویزیون	پایه
۳۲ـ	زمین	جریب
۳۳ـ	حبوبات قابل توزین مانند گندم، جو و ارزن	سیر
۳٤ـ	ساعت	قاب
۳۵ـ	اشیأی مدور مانند نان و تابلیت	قرص
۳٦ـ	مسجد	محراب
۳۷ـ	اسلحه ناریه مانند: تفنگچه، کلاشینکوف	میل

بخش دوم

فصل دوم

درس های نمونه یی

پلان اول : دری (۱)

۱ـ صحبت در مورد اهمیت و ارزش زبان

۲ـ تدریس چهار مهارت حروف الفبا (شکل، نام، آواز و نوشتن)

پلان درسی

معلم: فروزان هوشمند | مضمون: دری ۱

صنف: شاملین سیمینار | موضوع: حروف الفباء

مدرسه: اف . ای . تی . تی . پی | تاریخ :

اهداف: شاگردان در اخیر ساعت درسی میتوانند:

۰۱ شکل حروف اب ، ب ، پ ، ت را نشان میدهند.

۰۲ نام و اواز ا ، ب ، پ ، ت را گرفته و کشیده بتوانند.

۰۳ حروف ا، ب ، پ ، ت را نوشته کرده میتوانند که فعالیت را بطور جداگانه در ظرف ۵ دقیقه هر شاگرد به صورت عموم ٪۹۵ اجرا نمایند.

وقت	فعالیت های درسی	مواد درسی
۲دقیقه	مقدمهٔ قبل از درس : راجع به حروف الفباء با معلمین	تباشیر، تختهٔ صنف
۱۰دقیقه	مقدمهٔ صنفی ارزیابی درس گذشته حاضری نظافت	چارت حروف الفباء
	ارتباط دادن درس گذشته با درس جدید	فلش کارت ها
۳۰دقیقه	جریان درس جدید	حروف الفباء امبپت
۲دقیقه	ارزیابی درس	تصاویر رنگه راجع به
۲دقیقه	خلاصه	چهار حرف کتاب
۱دقیقه	کارخانگی	
۱۰دقیقه	شنیدن نظریات شاملین راجع به درس	

بخش اول
فصل اول

پلان دوم : دستور سخن

۱ــ تعریف دستور سخن

۲ــ معلومات پیرامون تقسیمات کلمات یا موضوعات عمده در دستور سخن

۳ــ تعریف انواع کلمات در دستور سخن

٤ــ گفتن مثالها از تقسیم بندی کلمات در دستور سخن

مقدمه:

معلمین محترم السلام علیکم و رحمت الله و برکاته:

طبق تقسیم اوقات داده شدهٔ شما این ساعت چه دارید. ج) دری ۱ . در این جا روی زبان و یا لسان با هم یك تبصره مختصر داریم که همهٔ شما در این قسمت ابراز نظر نماید.

س) مهارت های اساسی در اموختن و انکشاف زبان کدام ها اند.

ج) گوش دادن ، گپ زدن ، قرائت کردن ، و نوشتن می باشد.

س) زبان چیست؟

ج) زبان وسیلهٔ افهام و تفهیم است . زبان وسیلهٔ گپ زدن است.

مربی زبان را طور ذیل تعریف می کند:

زبان وسیلهٔ پیوند بین انسانها به طور دوستانه می باشد. گرفتن از بازوی سخن و احیای دستور سخن امریست بس ارزنده و سزاوار . زیرا موضوع روشن است ، که در دنیا کلچر و فرهنگ ، زبان از ممیزات یك ملت به حساب رفته است . که هسته و هستی معنوی یك قوم که در پناه ان جاگزین می باشد. بنا" گفتگو پیرامون ان روشن نگهداشتن نام و نسب ان و تشریح مزایای ان مایهٔ افتخار بوده کام جان را لذت می بخشد.

زبان در ذات خود نهایت ارزشمند است که پایه های شکوهمند انرا استحکام بخشیده ، زبان در زندگی ملت ها به گونه ای بزرگ نقش داشته و پایه های اساسی تکامل اذهان انان را بر معرفت های گوناگون تقویت بخشیده است. که انسان میتواند وضاحت اثرمندی زبان را در برداشت های علمی بالاتر افهام و تفهیم احساس نماید.

بله معلمین محترم، در اموختن زبان هیچ نوع تبعیضی از نگاه دین اسلام نیست . مثال معتبری که در دست داریم در زمان دین مقدس حضرت پیغمبر مقبول (ص) به اصحاب کرام خود فرمودند که باید زبان یهودی را اموخت. زیرا در ان زمان وقتی که اوراق برای شان می امد نمی توانستند بخوانند پس دیده شد که انسان نظر به توان و استعداد خود می تواند هر زبان و یا لسان را بیاموزد.

اهمیت و ارزش زبان

اگر به گذرگاه هستی کرهٔ ارض نظر اندازی شودپروردگار عالمیان بالای کرهٔ ارض انسانها را خلق نموده و پیدا نمود. به ایشان نعمات داد از ان جمله یکی هم زبان بود. زیرا زبان است که انسانها احتیاجات روزمرهٔ خود را مرفوع و مشکلات خود را حل میسازند . زبان است که به خانواده های بشر قرابت و اشنایی داده و از حال یکدیگر اگاه گردانیده و مراودات ، همدلی ،

همفکری ، و همزبانی را بمیان اورده است و یگانه وسیلهٔ اقراء بر زبان است که وجود خداوند (ج) در قلب خود تصدیق می کند . پس ما بندگان ایزد متعال ارزش و اهمیت زبان را در حیات زندگی خود حتمی میدانیم و کیفیت معنوی ان را درك می کنیم.

معلمین محترم ، طفل قبل از اینکه مکتب بیاید اولا" در دامن فامیل با محیط خانواده صرف گپ زدن را اموخته است که در اینجا هدف خانواده هاست که وی را به مکتب روانه میدارد تا ارزوی که در دل دارد در همه توسط درس معلم پیاده نماید.

شاعری می گوید:

درس معلم گر بود زمزمهٔ محبتی جمعه به مکتب اورد طفل گریز پا را

پس معلمین محترم، طفل اول چه را باید اموخت ؟ خواندن ، نوشتن ، گپ زدن بصورت نامکمل.

صفحهٔ اول کتاب را برای معلمین نشان داده و سؤال می کنیم . در این صفحه چه را می بینید ؟ کلمات چند حرفی و شکل جمله ساختن .

معلمین گرامی انچه روشن است که نقش بارزی در قواعد لسان بنیاد و یا تهداب دارد و سهولت در مقاصد اساسی زبان بمیان می اورد که عبارت از الفباء لسان می باشد. که معلم با تلاشهای سازندهٔ خود به منظور احیای قواعد دستوری لسان باید قوانین لسان را مراعت نمایند که عدم رعایت دقیق ان موجبات به پایان گراییدن ارزشمندی اثار ادبی را فراهم می سازد.

معلمین محترم،شما در ظرف یکماه یا کمتر از ان با در نظر گرفتن سطح دانش و استعداد شاگردان حروف الفبا را تدریس نمایید. بعد از پایان رسانیدن حروف الفباء ، حروف را بشکل نیمه و کلمات را بشکل پراگنده و یا یك جملهٔ مکمل ترتیب نمایید.همچنان باید متذکر شد که حرف حرف الفبا از خود مهارتی دارد که عبارت از: ۱. شکل ۲. نام ۳. اواز ٤. نوشتن شاگرد به بسیار زودی می تواند که شکل ، نام و نوشتن حروف را بیاموزد. مگر در قسمت اواز او نمیتواند . زیرا هر شکل مساوی به یك اواز می باشد . اواز است که معنی و مفهوم حروف و یا کلمه را بیان می کند . تازمانیکه شاگرد اواز حرف را بصورت درست ادا نکند نمیتواند انشاء و یا املای درست داشته باشد. همین اواز است که مشکل شاگرد را در قسمت کلمات اسان میسازد.

معلمین محترم ، روی همین چهار مهارت درس نمونه یی ٤٥ دقیقه یی داریم که شما منحیث شاگرد صنف اول و من منحیث معلم تان نقشی را بازی می کنیم.

از طرف دیگر فکر کنید که از روزهای تعلیمی دو روز گذشته است و شاگردان در این دو روز به تمام اشیای صنف اشنایی پیدا نموده و نام گرفته میتوانند. همچنان کارخانگی برای شاگردان داده شده است که کتابهای درسی خود را پوش نمایند . مواد که شامل تختهٔ سلیت و قلم سلیت است برای معلمین توزیع می نماییم .

معلمین گرانقدر شما در جریان تدریس متوجه فعالیت های باشید باز در اخیر ساعت درسی سؤالاتی روی همین درس نمونه یی مطرح خواهد شد .

با اجازهٔ از شما

جریان درس نمونه :

الف: ترتیب و تنظیم یا مقدمهٔ صنفی : سلام علیکم ، احوالپرسی با شاگردان به نظافت صنف نظر اندازی نموده و در قسمت بالای ان صحبت می کنیم. نظافت شاگردان بطور دیقیق دیده و راجع به نظافت از نگاه دین اسلام که جزء ایمان است و داشتن نظافت باعث ان می گردد که پدر ، مادر ، معلم انسان را دوست میداشته باشد . بعداً" حاضری صنف گرفته و راجع به پابندی حاضری در مکتب برای شاگردان توضیحات میدهیم و بعداً" مواد درسی را بالای میز ترتیب نموده تا در جریان تدریس بکدام مشکل مواجه نشوییم.

وظیفهٔ کارخانگی :

خوب شاگردان عزیز من برای تان گفته بودم که کتاب های تانرا پوش کنید ، پوش کرده اید؟ همگی کتابهای خود را بلند نموده و برای معلم نشان میدهند باز معلم از کلمات تشویق کننده برای شان استعمال میکند.

ارزیابی درس گذشته : اشیاء صنف را روز گذشته برایتان معرفی کرده بودم و امروز از انها سؤالاتی می کنم.

من کی استم ؟ معلم : بسیار خوب

شما کی هستید؟ شاگردان : افرین

اینجا که جمع شده اید چه نام دارد؟ صنف : شاباس

این چیست ؟ تختهٔ صنف

اینجا چه نام دارد؟ تخته پاك که ما تختهٔ صنف را پاك می کنیم : افرین

توسط پرسان نمودن این سؤالات درس گذشته را به درس جدید ارتباط میدهیم.

ارتباط درس گذشته به درس جدید:

این چیست؟ کتاب : بسیار خوب شاگردان لایق

این کتاب چه است؟ کتاب دری ساعت درسی و کتاب دری است : افرین
با گفتن بسم الله الرحمان الرحیم درس خود را شروع میکنم زیرا بخیر ساعت درسی ما به مؤفقیت بگذرد.
عنوان درس که عبارت از حروف الفبا است روی تخته صنف می نویسم. امروز ما و شما درس جدید را شروع می کنیم. خوش دارید که درس بخوانید ؟ بلی افرین

جریان درس جدید:

اولا" تصویر انار را برای شاگردان نشان میدهیم و می گوییم هر کس که می تواند بگوید صرف دست خود را بلند می کند و باز من می گویم که این تصویر چیست؟

ج) انار افرین

س) انار چه رنگ دارد؟ سرخ : افرین

س) چه مزه دارد؟ ترش و شیرین است معلم صاحب : افرین دختر لایق

س) شما می توانید که این را بخورید؟ نخیر معلم صاحب این اسم انار است : افرین

این شکل است همین قسم که انار شکل دارد . یك چیز دیگر هم است که شکل دارد.

کارت حرف ا را بلند کرده و طرح این سؤال را میخواهم که خود شاگردان میتوانند که این حرف را بخوانند که مسجد رفته است . امکان دارد که در ٤٠ نفر از شاگردان چند تن اگر گفته توانستند خوب در غیر ان خودم برایشان میخوانم.

این شکل چیست؟ الف است : افرین

این الف است که سه بار الف را بالای شاگردان تکرار نموده بعدا" من به طور جداگانه می پرسم که این چیست؟ وقتیکه مطمئن شدم که می توانند حرف الف را نام ببرند بطور انفرادی و دسته جمعی پرسان می کنم. مثلا" شکل چیست ؟ چه نام دارد؟ سؤالات یکنواخت نمی کنم . زیرا شکل میخانیك را بخود می گیرد باز به چارت اشاره می کنم و می پرسیم که کی میتواند به چارت نشان بدهد . میتوانی در چارت برایم نشان بدهی؟ معلم صاحب این شکل الف است. افرین خودت بگو الف : افرین

خوب شاگردان شما حالا دانستید که الف چه قسم شکل دارد و نامش چیست؟ یك چیز دیگر هم دارد که او بسیار مهم است اوازش است. الف اواز دارد . خوب متوجه دهن من باشید که من چطور اواز الف رامی کشم . خودم به طور جداگانه ۳ بار اواز را تکرار میکنم هه ، هه ، هه بعدا" بالای همگی بصورت دسته جمعی و انفرادی و طبق همین باز سؤال میکنم که شکل چیست؟

چه نام دارد ؟ و اواز ان چیست؟ به همین ترتیب چند بار تکرار میکنم.
حالا برای تان نوشتن الف را یاد میدهم . خوب در هوا متوجه باشید که من چه قسم قلم را گرفتم و چه قسم الف را در هوا نوشته میکنم از طرف بالا بطرف پایین راست و مستقیم سه بار در هوا این حرکت را اجرا می کنم باز به شکل دسته جمعی لین به لین و انفرادی می پرسم. بعدا" بالای تختهٔ صنف سه بار نوشته می کنم و درعین زمان اواز را تیر می کشم که بالاشاگردان در روی تختهٔ سلیت شان سه بار نوشته کرده در اطراف گردش کرده تا در صورتیکه کدام غلطی باشد اصلاح گردد باز می گویم تخته های تانرا بلند کرده تا من ببینم و باز می گویم که برای همصنفان خود نشان بدهند به همین قسم این روش را در حروف ب پ ت بکار می برم باز کتاب را نشان میدهم که این قسم گرفته ورق بزنید تا به حروف برسند و یکبار همگی میخوانند . وقتیکه مطمئن شدم درس خود را ارزیابی می کنم.

ارزیابی درس :

به تصاویر اشاره کرده این چیست؟ انار ، تربوز ، پیاله ، برگ ، باز کارت های حروف الفبا را ش ، ب، پ ، ت مثال میدهم از چند تن سؤال میکنم که این حروف چطور حرکات دارد و یا طرز نوشتن حروف را بالای تخته نسب توسط چند تن از شاگردان می کنم.

خلاصهٔ درس جدید :

به چارت اشاره کرده حروف ش ، ب ، پ ، ت را نشان داده و می گویم درس امروز این چهار حرف است که شکل ، اواز ، نام ، نوشتن حرف را برای شان می گویم . باز کار خانگی میدهم.

کار خانگی: کتاب را گرفته صفحه را باز می کنم و می گویم که این چار حرف را ۲ ، ۳ بار در کتابچه های تان نوشته کنید و صبح هم نوشتن و هم اواز انرا می پرسم. باز خداحافظی کرده درس را خاتمه می بخشیم.

خوب معلمین محترم در شروع درس نمونه برایتان گفته بودم که یك سلسله سؤالات را از شما طرح می نمایم که چه قسم فعالیت را در جریان بکار بردم.

س) شما چه نوع فعالیت ها را دیده اید ؟

س) چرا سؤال و جواب میکردم؟

س)ایا سؤالات یکنواخت بود ؟

س) در کجا نمایش می دادم ؟

س) شما چه فکر می

کنید که نمایش تا چه اندازه مفید و مهم است چه دلیل دارید؟

س)چه وقت تکرار را بکار بردم ؟

س) چرا تکرار می کردم؟

س) روی کدام مضمون و مو ضوع فعالیت را اجرا نموده ام ؟

س) چهار مهارت کدام ها اند؟

س) کدام یك مهم است ؟

س) چرا به چه دلیل مهم است ؟

با ابراز تشکر از شما ساعت ما تمام شد.

کارخانگی شما ورق حروف الفباست که شما خانه پری می کنید . هرستون را بطور جداگانه تشریحات میدهم.

مثلاً"

ستون های حروف دری حروف پشتو و حروف عربی را نشان داده می گویم که در ستون حروف دری تمام حروف را از «الف» الی «ی» نوشته نماسیدصرف حروف دری را حلقه نمایید به همین قسم حروف پشتو را از «الف» الی «ی» نوشته نمایید باز حروف پشتو را حلقه نمایید باز حروف عربی را نوشته نمایید.

حروفیکه به شکل دیگر نوشته می شود مثلاً" حروف پشتو و هم چنان فرقها و مشابهت های که در تلفظ حروف وجود دارند مثلاً" ث ، ص ، س ، شما میتوانید مانند این حروف حروف دیگر را خود شما بسازید و ستون دیگر ان ساختن کلمه است که چطور میتوانید از دو الی سه حرف یك کلمه بسازید مثل اینکه از ح ، و ج (حج)ساخته می شود.

جدول ذیل را تکمیل کنید

شماره	حروف الفباء	نیمه حروف الفباء			حروف دری	حروف پشتو	حروف عربی	کدام حروف به شکل دیگر نوشته میشود	فرق ها و مشابهت های حروف در تلفظ	ساختن کلمه	ملاحظات
		در سر کلمه	در وسط کلمه	در آخر کلمه							
۱	ا										
۲	ب	ب									
۳	پ		ـپـ								
۴	ت			ـت							
۵	ټ										
۶	ث								ث.ص.س		
۷	ج									حج	
۸	چ				چ						
۹	ح										
۱۰	خ										
۱۱	څ										
۱۲	ځ										
۱۳	د										
۱۴	ډ					ډ					
۱۵	ذ										
۱۶	ر							ـړ			
۱۷	ړ										
۱۸	ز										
۱۹	ژ										
۲۰	ږ										
۲۱	س										
۲۲	ش										
۲۳	ښ										
۲۴	ص										
۲۵	ض										
۲۶	ط										
۲۷	ظ										
۲۸	ع						ع				
۲۹	غ										
۳۰	ف										
۳۱	ق										
۳۲	ک										
۳۳	گ										
۳۴	ل										
۳۵	م										
۳۶	ن										
۳۷	ڼ										
۳۸	و										
۳۹	هـ										
۴۰	ه										
۴۱	ء										
۴۲	ی										
۴۳											

بخش دوم

فصل دوم

پلان دوم : دری (۲)

۱ـ نیم حروف (ا، ب ، پ و ت)

۲ـ ترکیب حروف نیم الفبا با همدیگر و ساختن کلمات با معنی

پلان درسی

معلم: نسرین توخی

مضمون: درس نمونه ای دری ۲

صنف: شاملین سیمینار

موضوع: نیمهٔ حروف الفبا

مدرسه: اف. ای. تی. پی

تاریخ:

اهداف:

شاگردان در اخیر درس بتوانند:

الف: حروف الفبا ب ، پ ، ت را نیم نمایند.

ب: حروف نیمه را ترکیب نموده کلمه بسازند این کار را ٪۹۵ عملاً" درست اجرا نمایند.

وقت	فعالیت های درسی	مواد درسی
۱۰ دقیقه	مقدمهٔ قبل از درس: صحبت دربارهٔ درس درس نمونهٔ دری (۲). درس نمونه ای ٤٥ دقیقه ای در مضمون دری ۲ موضوع نیمهٔ حروف الفبا: ا، ب، پ، ت	تخته ، تخته پاك تباشیر، تختهٔ سلیت قلم سلیت ، دری ۱ کارت حروف نیمه و مکمل کارت ها و تصاویری از انار، بابا، پکه و تربوز و یك تصویر از یك طفل در حال تب داشتن
۹ دقیقه	مقدمهٔ صنفی: سلام و احوالپرسی، ترتیب و تنظیم صنف، دیدن نظافت، گرفتن حاضری ارزیابی درس گذشته، ارتباط درس گذشته با جدید.	
۲۷ دقیقه	جریان درس گذشته:	
۵ دقیقه	ارزیابی درس گذشته:	
۲ دقیقه	خلاصه:	
۱ دقیقه	کارخانگی:	
۵ دقیقه	شنیدن نظریات شاملین سیمینار	

مقدمه:

معلمین محترم السلام علیکم:

باز هم طبق تقسیم اوقات روزمرهٔ خود در این ساعت درسی چه داریم. دری ۲ بلی. باز هم ما و شما یك درس نمونه یی ٤٥ دقیقه یی مضمون دری صنف اول داریم. قبل از اینکه درس نمونه یی خود را شروع نماییم، میخواهم از شما در مورد درس نمونه یی روز گذشته چند سؤال نمایم.

س) درس روز گذشته ما چه بود؟

ج) دری ۱. بسیار خوب تشکر از شما.

س) شما گفته می توانید که در درس نمونه یی دری ۱ چه چیز ها تدریس شد؟

ج) حروف الفبای ا، ب، پ، ت.

س) در تدریس حروف الفبا چند مهارت یك حرف تدریس شد ؟

ج) چهار مهارت.

س) کدام مهارت ها؟

ج) شکل، آواز، خواندن، نوشتن.

س) آیا طرز تدریس چهار مهارت حروف الفبا برای شاگردان مؤثر واقع میشود؟

ج) بلی.

س) به چه دلیل؟ جوابات مختلف از شاملین به ارتباط سوال شنیده میشود.

بعداً علاوه میکنم شاگردان بسیار خوب حروف را میشناسند، میخوانند، می نویسند و از طرف دیگر ذهن نشین شان گردیده هیچگاه فراموش نمی شود.

معلمین گرامی بعد از اینکه حروف الفبا را به شکل مکمل تدریس نمودید و شاگردان تمام حروف را با چهار مهارت آن آموختند، آیا شاگردان می توانند که صفحهٔ اول را باز نموده درس بخوانند؟ که در این قسمت از کتاب صنف اول استفاده می نماییم. صفحهٔ اول کتاب را که به شکل جمله آمده یعنی (الله «ج» یك است) برای شاملین نشان میدهیم.

س) معلمین محترم شما در صفحهٔ اول کتاب چه را می بینید؟

ج) یك جمله را.

س) جمله از چه ساخته شده است؟

ج) از کلمات.

س) کلمات از چه تشکیل شده است؟

پلان درسی

اسم: محموده عثمانی
پروگرام: FETT
صنف: شاملین سمینار

مضمون: دری
موضوع: دستور سخن
تاریخ:

اهداف: شاملین سمینار بتوانند تا ختم ساعت درسی فعالیت های ذیل را 90% بصورت درست انجام دهند.

- دستور سخن را تعریف نمایند.
- معلومات پیرامون تقسیمات کلمات یا موضوعات عمده در دستور سخن را ارائه کرده بتوانند.
- مثال های از کلمات دستور سخن داده بتوانند.

وقت 75 دقیقه	فعالیت های درسی	مواد
5 دقیقه	مقدمه (سلام و احوالپرسی)	تخته
10 دقیقه	معرفی دستور سخن و زبان	تخته پاک
15 دقیقه	کارگروپی پیرامون تقسیمات کلمات در دستور سخن	تباشیر فلپ چارت
30 دقیقه	تحلیل مطالب کارگروپی شاملین با استفاده از میتود سوال و جواب	مارکر
5 دقیقه	خلاصه	
5 دقیقه	ارزیابی	
5 دقیقه	کارخانگی: دریافتن کلمات در تمرین، توزیع جدول، تعین دریافت کلمات	

فهرست موضوعات

بخش اول

فصل اول

درس های مسلکی دری

بخش دوم

فصل دوم

درس های نمونه یی

صفحه

رهنمای تدریس زبان دری برای معلمین مکاتب

پروگرام تعلیم و تربیه IRC/FETT

۱۳۷۴ هـ ش/1995 میلادی

رهنمای تدریس زبان دری برای معلمین مکاتب

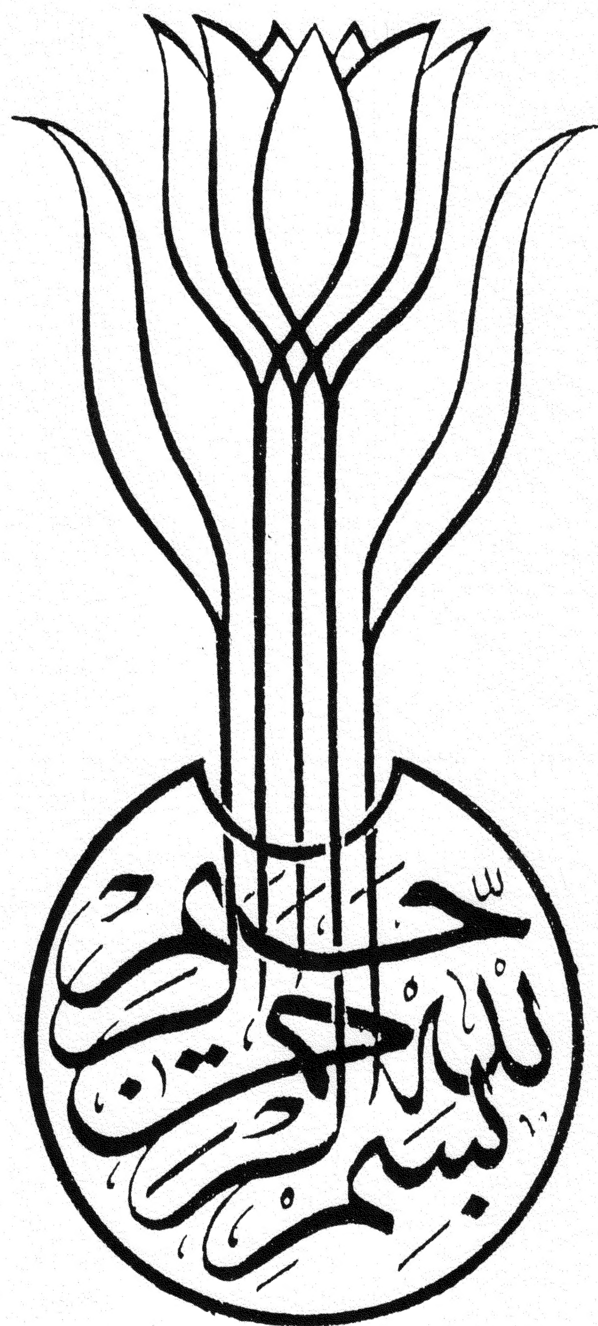

مسئول : سکینه یعقوبی کوارد نیاتور پروگرام تعلیم وتربیه اناث IRC

تهیه و ترتیب : هیئت تربیوی پروگرام تعلیم وتربیه اناث IRC

۱۳۷۴ هـ ش - 1995 میلادی

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحیم

مقدمه :

زبان در زندگی ملت ها به گونه بزرگ نقش داشته و پایه های اساسی تکامل اذهان آنان را بر معرفت های گوناگونی تقویت بخشیده است .

زبان هر ملت که از جائی نشأت نموده، برای مردم همان ملت در خور اهمیت است چناچه زبان دری که امروز بیش از ۱۶۰ ملیون نفوس جهان با آن حرف می زنند اصلاً مال خراسان زمین بوده و هسته شجره النسب آن در بلندیها و همواریهای این بوم و بر روئیده و در آغوش شهرستان کهنسال آریانای کبیر مانند بلخ الحسنی، غزنه کهن و تخارستان باستان نشو و نما کرده است . بناً گفتگو پیرامون آن روشن نگهداشتن نام و نسب آن و تشریح مزایای آن مایه افتخار بوده کام جان را لذت می بخشد.

منبع پیدایش دستور زبان هر ملت زبان آن ملت است، بدین معنی که محققین زبان دان و زبان شناس از روی نوشته ها و گفته های یك قوم یا یك ملت قواعد و قوانین موجود زبان آنها را بدست می آورند و آنرا معیار درست گفتن و درست نوشتن قرار میدهند تا آن زبان با گذشت زمان دستخوش هرج و مرج و نابسامانی نگردد زیرا معیار ارزشیابی آثار ادبی بر بنیاد رعایت قواعد دستوری زبان استوار است که عدم رعایت دقیق آن موجبات به پائین گرائیدن ارزشیابی آثار را فراهم می سازد زیرا شفافیت مضامین ادبی از پشتوانه مفاهیم دستوری قد میافرازد.

چنانچه هویداست در عصر حاضر خطا های دستوری، املائی و انشائی میان شاگردان مکاتب، مکاتیب رسمی و شخصی، جراید، روزنامه ها و مجلاتی که به زبان دری در داخل و خارج کشور به نشر می رسد خیلی زیاد به نظر میخورد. زیرا جوانان کشور ما اکثراً از دستور زبان، اصول نشانه گذاری و بالاخره از طرز درست املای زبان خویش آگاهی ندارند و اگر هم دارند خیلی اندك است که اینهمه نشاندهٔ عدم معرفت آنها با اصول و قواعد این زبان می باشد.

روی این منظور پروگرام تعلیم وتربیه اناث I.R.C تصمیم گرفت تا در جوار سمینار های میتودیکی و اختصاصی خویش سمینار اختصاصی زبان دری را تدویر نماید و هدف از تدویر این سمینار طرق استفاده از متیود های جدید تدریس در موضوعات زبان دری است تا معلمین با فراگیری آن بتوانند اطفال، جوانان و نوجوانان کشور عزیز ما را که در اثر جنگ و

شرایط نا بسامان مدتی از تعلیم بدور مانده و یا در جریان تعلیمات شان سکتگی رخ داده بوجه احسن تدریس نموده و این ایام تلف شده آنها را تلافی نمایند.

البته معلمین میتوانند با گرفتن این سمینار شیوه درست تدریس موضوعات نظم، نثر، دستور سخن، مقاله نویسی، املأ نویسی و خط را آموخته و در همه موارد نشانه گذاری و قوانین دستور سخن را سراعات نموده میتود های مؤثری را در تدریس هر یك از موضوعات انتخاب نمایند.

پلان های تهیه شده این سمینار که به زبان ساده و عام فهم تحریر گردیده در قالب یك رساله آمده تا برعلاوه معلمین اشتراك کننده در سمینار معلمین دیگر نیز بتوانند از رهنمائی های مفید آن استفاده عظیم نمایند.

پلان های درسی مندرجه این رهنما در دو بخش و دو فصل طوری تهیه گردیده که بخش اول و فصل اول آنرا درسهای مسلکی، بخش دوم و فصل دوم آنرا درس های نمونه ئی تشکیل میدهد که در آن طریق تدریس تمام موضوعات تدریسی زبان دری بصورت همه جانبه رهنمائی گردیده است و امیدواریم که معلمین را در چگونه گی تدریس موضوعات بصورت درست رهنمائی کرده بتواند.

در خاتمه مؤفقیت همه استادان گرانقدر را در عرصهٔ تعلیم و تربیه آینده سازان وطن خواهانم.

سکینه یعقوبی کوردیناتور پروگرام تعلیم و تربیه اناث I.R.C